

ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ
และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2

พัชริน ทับทิม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

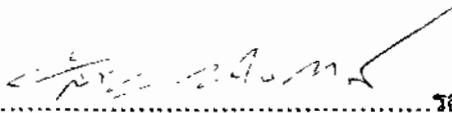
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ปีการศึกษา 2549

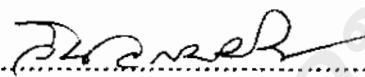
ISBN 974-283-141-6

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

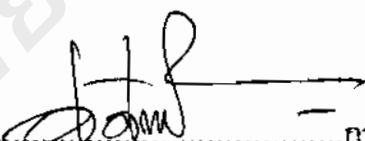
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี อนุมัติวิทยานิพนธ์ เรื่องความคิดเห็นของผู้บริหาร
สถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการและครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรี เขต 2 เสนอโดย นางพัชริน ทับทิม เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

.....รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สำราญ พงษ์ไธมาส)
วันที่ 9 เดือนตุลาคม พ.ศ. 2549

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วินัย สมมิตร)

.....กรรมการ
(ดร.เจลิมชัย หาญกล้า)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประสิทธิ์ ปรุชาติ)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(นายประทีป หงษ์โสกา)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร.เฉลิมชัย หาญกล้า ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประสิทธิ์ ประชาดิ
ชื่อนักศึกษา	พัชริน ทับทิม
สาขา	การบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา	2549

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอน ต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอน ต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามสภาพภาพในการปฏิบัติหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงาน วุฒิการศึกษา ทักษะคิดต่อการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษาและขนาดของสถานศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ ประชาชนในชุมชน จำนวน 346 คน ได้จากการสุ่มแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 ได้แบบสอบถามกลับคืนมาทุกฉบับ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) การทดสอบเอฟ (F-test) และการทดสอบที (t-test) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัย พบว่า

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอน ต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ใน 7 ด้าน คือ การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร การดำเนินการใช้หลักสูตร การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการสรุปการดำเนินงานของสถานศึกษา และการปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร พบว่าเกือบทุกด้าน ตลอดจนภาพรวมทั้ง 7 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา และการดำเนินการใช้หลักสูตร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เพียง 2 ด้าน โดยมีด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา เป็นความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำกว่าด้านอื่นๆ

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอน ต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 เมื่อจำแนกตามสถานภาพในการปฏิบัติหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงาน วุฒิการศึกษา ทักษะคิดต่อการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา และขนาดของสถานศึกษา พบว่า เป็นความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

Thesis Title	Opinions of School Administrators, Heads of Academic Affairs and Teachers towards Basic School Curriculum Administration under Lop Buri Educational Service Area Office 2
Thesis Advisors	Dr. Chalermchai Hankla Asst. Prof. Dr. Prasit Purachat
Name	Patcharin Tubtim
Concentration	Educational Administration
Academic Year	2006

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) study the opinions of school administrators, heads of academic affairs and teachers towards basic school curriculum administration under Lop Buri Educational Service Area Office 2, and 2) compare the opinions of school administrators, heads of academic affairs and teachers towards school curriculum administration under Lop Buri Educational Service Area Office 2, classified by working conditions, work experience, level of education, attitude towards school curriculum administration and school size.

The sample obtained by stratified random sampling was 346 people in the community. The instrument was a questionnaire designed by the researcher and approved by 5 experts with 0.96 reliability. 100% completed questionnaires were returned and analyzed by a ready-made program to calculate percentage, mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D), F-test and t-test.

The findings showed that:

1. in the opinions of school administrators, heads of academic affairs, and teachers towards basic school curriculum administration under Lop Buri Educational Service Area Office 2 in 7 aspects regarding school readiness preparation, school curriculum design, curriculum management planning, curriculum implementation, supervision, monitoring, follow-up, evaluation, summarizing the results of school curriculum implementation, and developing the process of school curriculum administration, nearly every aspect and overall were at a high level except the aspect of school readiness preparation. The lowest aspect, curriculum implementation, was at a moderate level.

2. when comparing the opinions of school administrators, heads of academic affairs and teachers towards basic school curriculum administration under Lop Buri Educational Service Area Office 2 as classified by working conditions, work experience, educational level, attitudes toward school curriculum administration and school size, there was no statistically significant difference which did not accord with the hypothesis set.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี โดยมุ่งศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์จากดร.เฉลิมชัย หาญกล้า ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประสิทธิ์ ประชาติ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำและให้ข้อคิดเห็นต่างๆ ที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย จนกระทั่งวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จเรียบร้อย

ขอขอบคุณ นายประทีป หงษ์โสภา ผู้ช่วยศาสตราจารย์วินัย สมมิตร นางสาวลัดดาวัลย์ ไพรีสุวรรณ นายบัญชา จันทร์ดา และ นายสายันต์ พันธิ์ไม้ ที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วินัย สมมิตร เป็นประธานการสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจนคณาจารย์ทุกท่านที่อบรมสั่งสอน ให้คำปรึกษา ให้ข้อเสนอแนะในการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณ นายประทีป หงษ์โสภา ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ที่เป็นการรวมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้คำปรึกษา แนะนำด้วยดี และขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการและครูผู้สอนทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม จึงใคร่ขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

พัชริน ทับทิม

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
สมมติฐานในการวิจัย.....	10
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความคิดเห็น.....	12
ความหมายของความคิดเห็น.....	12
ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความคิดเห็น.....	13
แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตร.....	14
ความหมายของหลักสูตร.....	14
ความสำคัญของหลักสูตร.....	16
องค์ประกอบของหลักสูตร.....	17
สาระของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.....	19
หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	23
ความหมายหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	23
ความสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	24
การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	25
การออกแบบการเรียนรู้.....	29
การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	32
กำหนดรูปแบบ วิธีการ เกณฑ์การตัดสิน เอกสารหลักฐาน	
การศึกษา.....	34
พัฒนาระบบการส่งเสริมสนับสนุน.....	35
การเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา.....	36

	หน้า
บทที่ 2 (ต่อ)	
การบริหารหลักสูตร.....	37
ความหมายของการบริหารหลักสูตร.....	37
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร.....	38
การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา.....	41
การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา	43
การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา.....	48
การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร.....	53
การดำเนินการใช้หลักสูตร.....	55
การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล.....	58
การสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษา.....	61
การปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร.....	62
คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษา....	64
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	65
งานวิจัยในประเทศ.....	65
งานวิจัยต่างประเทศ.....	73
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	75
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	75
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	76
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ.....	77
การหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	77
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	78
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการรายงานผลการวิเคราะห์.....	83
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	84

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	110
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	110
สมมติฐานในการวิจัย.....	110
วิธีดำเนินการวิจัย.....	110
สรุปผลการวิจัย.....	111
อภิปรายผล.....	115
ข้อเสนอแนะ.....	125
 บรรณานุกรม.....	 127
 ภาคผนวก.....	 133
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	134
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการวิจัย.....	142
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	149
 ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์.....	 151

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม.....	76
ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม สถานภาพใน การปฏิบัติหน้าที่ประสพการณ์ในการทำงาน วุฒิการศึกษา ทักษะคิดต่อ การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา และขนาดของสถานศึกษา.....	84
ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการเตรียมความพร้อมของ สถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่าย วิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2.....	86
ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และ ครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2.....	87
ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการวางแผนดำเนินการใช้ หลักสูตร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่าย วิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2.....	88
ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการดำเนินการใช้หลักสูตร ตาม ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และ ครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2.....	89
ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่าย วิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2.....	90
ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการสรุปผลการดำเนินงาน ตาม ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และ ครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2.....	91

ตาราง 9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2.....	91
ตาราง 10	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในภาพรวม 7 ด้าน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2.....	92
ตาราง 11	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาหัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ในรายด้านและภาพรวม จำแนกตามสถานภาพในการปฏิบัติหน้าที่.....	94
ตาราง 12	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาหัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ในรายด้านและภาพรวม จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน.....	95
ตาราง 13	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการและครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ใน การทำงาน เป็น 4 กลุ่ม โดยวิธีการทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe's test).....	96
ตาราง 14	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าทดสอบที ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2.....	97
ตาราง 15	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าทดสอบที ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2.....	99

ตาราง 16	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทดสอบที่ ด้านการวางแผน ดำเนินการใช้หลักสูตร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2.....	100
ตาราง 17	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทดสอบที่ ด้านการดำเนินการ ใช้หลักสูตรตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่าย วิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2.....	102
ตาราง 18	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทดสอบที่ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามประเมินผล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้า ฝ่ายวิชาการและครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2.....	103
ตาราง 19	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทดสอบที่ ด้านการสรุปผลการ ดำเนินงาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่าย วิชาการและครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2.....	104
ตาราง 20	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทดสอบที่ ด้านการปรับปรุง พัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษาหัวหน้าฝ่ายวิชาการและครูผู้สอนต่อการบริหาร หลักสูตรสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ลพบุรี เขต 2.....	105
ตาราง 21	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทดสอบที่ ในภาพรวม 7 ด้าน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาหัวหน้าฝ่ายวิชาการและ ครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2.....	106
ตาราง 22	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษาหัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตร สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ในรายด้านและภาพรวม จำแนกทัศนคติต่อการบริหารหลักสูตรใน สถานศึกษา.....	107

ตาราง 23	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ในรายด้านและภาพรวม จำแนกขนาดของสถานศึกษา.....	108
----------	---	-----

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กำหนดให้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน คู่ครองสิทธิสร้างความเสมอภาคให้โอกาสทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงไม่น้อยกว่าสิบสองปี และให้โอกาสแก่ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งถือว่าเป็นกฎหมายแม่บทในการจัดการศึกษาของประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 สำคัญคือ มุ่งเน้นให้มีการปฏิรูประบบบริหารและจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยให้มีเอกภาพในเชิงนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งส่งเสริมให้เอกชนร่วมจัดการศึกษา ให้การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสาน วัฒนธรรมและการสร้างสรรค์ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมแห่งการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สังคม สติปัญญา มีคุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข (กรมวิชาการ, 2544, หน้า 2)

หลักสูตรเป็นเครื่องมือในการแปลงจุดมุ่งหมายและนโยบายทางการศึกษาของชาติไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาระดับต่างๆ จะดีหรือไม่สามารถศึกษาได้จากหลักสูตรการศึกษาในระดับนั้น ๆ หลักสูตรจะเป็นเสมือนทางลัดคอยกำหนดทิศทางให้การเรียนการสอนเป็นไปตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษาหรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ หลักสูตรเป็นเครื่องมือในการจัดการความรู้และประสบการณ์แก่นักเรียน ซึ่งครูจะต้องปฏิบัติตามเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ไปสู่จุดมุ่งหมายเดียวกัน หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาและเป็นเครื่องมือวัดความเจริญของชาติ ถ้าประเทศใดมีหลักสูตรที่เหมาะสมทันสมัยและมีประสิทธิภาพคนในประเทศนั้นย่อมมีความรู้และศักยภาพในการพัฒนาประเทศได้อย่างเต็มที่ (ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์, 2539, หน้า 11)

หลักสูตรการศึกษาระดับพื้นฐานจึงมีความแตกต่างจากหลักสูตรฉบับต่างๆ ที่เคยมีมา กล่าวคือในอดีตการจัดทำหลักสูตรนั้น เป็นการพัฒนามาจากส่วนกลาง แล้วกำหนดให้โรงเรียนหรือสถานศึกษานำไปปฏิบัติ ผลจากการใช้หลักสูตรก็คือ มีข้อวิพากษ์วิจารณ์มากมายว่าไม่มีความสอดคล้องไม่สามารถสนองตอบความต้องการของผู้เรียนและชุมชน ปัจจุบันหลักสูตร

การศึกษาขั้นพื้นฐาน มีแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐาน (Standard Based Education : SBE) ซึ่งเป็นนวัตกรรมหนึ่งที่เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นสร้างทางเลือกที่หลากหลายในการจัดการศึกษาด้วยตนเอง ภายใต้มาตรฐานของหลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มวิชา และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นเป็นลักษณะหลักสูตรที่กำหนดผลการเรียนรู้เป็นหลัก (outcome-based curriculum) โดยระบุเนื้อหาในลักษณะสาระหลัก (stands) และขอบข่ายกว้าง ๆ เพื่อให้สถานศึกษาจัดทำสาระหรือรายละเอียดของหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องและเหมาะสมกับผู้เรียนและสภาพท้องถิ่น (กรมวิชาการ, 2543, หน้า 1)

โรงเรียนเป็นสถาบันที่มีหน้าที่ในการผลิตคนให้มีคุณภาพมีงานวิชาการเป็นหลัก มีหลักสูตรเป็นหัวใจของวิชาการซึ่งใช้เป็นแผนที่ในการทำงานของโรงเรียนเป็นพิมพ์เขียวในการทำงานทางการศึกษาของโรงเรียนโดยตรง พัฒนาคอนให้เป็นคนโดยสมบูรณ์มีองค์ประกอบพื้นฐาน 4 ด้าน คือ ความรู้ ด้านทักษะ ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรและด้านภาวะสุขภาพ ผู้บริหารจะต้องเข้าใจหลักสูตรเป็นอย่างดีต้องรู้ถึงความแตกต่างและจุดเน้นของหลักสูตรแต่ละระดับ เพื่อจะได้กำหนดแนวทางการบริหารหลักสูตรและกำกับดูแลบุคลากรที่รับผิดชอบหน้าที่ในส่วนต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งการจัดการศึกษาให้นักเรียนมีคุณลักษณะตามความคาดหวังนั้น หลักสูตรจะเป็นตัวกำหนดเป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และผลการเรียนรู้ที่จะเกิดกับผู้เรียน (กรมสามัญศึกษา, 2544, หน้า 1-3)

หลักสูตรการศึกษาของประเทศที่ใช้อยู่ในอดีต คือ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ซึ่งกระทรวงศึกษาโดยกรมวิชาการได้ติดตามและดำเนินการวิจัยเพื่อการพัฒนาหลักสูตร ผลการศึกษาพบว่า หลักสูตรที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนานกว่า 10 ปี มีข้อจำกัดอยู่หลายประการไม่สามารถส่งเสริมให้สังคมก้าวหน้าไปสู่สังคมความรู้ได้ทันการณ์ในเรื่องสำคัญดังต่อไปนี้ (กรมวิชาการ, 2544, หน้า 1)

1. การกำหนดหลักสูตรจากส่วนกลางไม่สามารถสะท้อนสภาพความต้องการที่แท้จริงของสถานศึกษาและท้องถิ่น
2. การจัดหลักสูตรและการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ยังไม่สามารถผลักดันให้ประเทศไทยเป็นผู้นำด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยีจึงจำเป็นต้องปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้คนไทยมีทักษะกระบวนการและเจตคติที่ดีทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีความคิดสร้างสรรค์
3. การนำหลักสูตรไปใช้ยังไม่สามารถสร้างพื้นฐานในการคิด สร้างวิธีการเรียนรู้ให้คนไทยมีทักษะในการจัดการและทักษะในการดำเนินชีวิต สามารถเผชิญปัญหาสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ยังไม่สามารถที่จะทำให้ผู้เรียนใช้ภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษในการติดต่อสื่อสารและการค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่หลากหลายในยุคสารสนเทศ

กระทรวงศึกษาธิการได้มีการเปลี่ยนแปลงการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) โดยประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และเริ่มใช้หลักสูตรดังกล่าว กับโรงเรียนแกนนำและโรงเรียนนำร่องการใช้หลักสูตรในปีการศึกษา 2545 ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นครั้งแรกและจะดำเนินการใช้หลักสูตรพร้อมกันทุกโรงเรียน ในปีการศึกษา 2546 โดยกำหนดหลักการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ดังนี้ (กรมวิชาการ, 2544 ,หน้า 4)

1. เป็นการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มุ่งเน้นความเป็นไทยควบคู่กับความ เป็นสากล
2. เป็นการศึกษาเพื่อปวงชนที่ประชาชนทุกคนจะได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และเท่าเทียมกัน โดยสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนา การเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุดสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ
4. เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่น ด้านสาระ เวลา และการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรที่จัดการศึกษาได้ทุกรูปแบบครอบคลุมทุกเป้าหมายสามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

จากนโยบายการปฏิรูปการศึกษาตามแนวทางบัญญัติรูป 5 ด้าน ซึ่งมีสาระสำคัญ ได้แก่ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตลอดชีวิต ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามศักยภาพใช้แหล่งเรียนรู้ทุกรูปแบบ ประเมินผลการพัฒนาการของผู้เรียนโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย ตลอดจนระดมทรัพยากรทุกรูปแบบประเมินผลเพื่อการเรียนรู้ และจากแนวทางการศึกษาของกรมสามัญศึกษาตามความเชื่อที่ว่านักเรียนเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา บรรยายภาคและสิ่งแวดล้อมที่ดีมีส่วนช่วยเสริมสร้างความคิด จิตใจและคุณธรรมต่าง ๆ นอกจากนี้โรงเรียนต้องไม่แปลกแยกจากชุมชน การร่วมคิดร่วมทำ ร่วมให้คำปรึกษาแนะนำ ยืนยันความถูกต้องและให้การสนับสนุนทั้งความคิด ทรัพยากร การเผยแพร่ผลงานตลอดจนส่งเสริมสวัสดิการจะทำให้ผู้บริหารโรงเรียน ครูอาจารย์ และนักเรียนมีขวัญกำลังใจอันจะให้การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพสูง (กรมสามัญศึกษา, 2545, หน้า 2)

ดังนั้นการดำเนินงานด้านหลักสูตรของสถานศึกษา สถานศึกษาจะต้องศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งเป็นหลักสูตรแกนกลางที่กรมวิชาการเป็นผู้กำหนด จากนั้นสถานศึกษาจะต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นหลักสูตรที่เกิดจากความร่วมมือร่วมใจของบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย เช่น ผู้บริหาร ครูอาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ร่วมกันวางแผนกำหนด

แนวทางในการพัฒนาด้านการศึกษาของสถานศึกษา จัดการศึกษาให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพจริงให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข

ในการบริหารหลักสูตร สถานศึกษาต้องยึดหลักสูตรแกนกลางระดับประเทศ เพื่อกำหนดมาตรฐานสาระการเรียนรู้เป็นหลักและปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรเพราะหลักสูตรเปรียบเสมือนทฤษฎี การนำไปใช้เหมือนภาคปฏิบัติ (สันต์ ธรรมปารุ่ง, 2527, หน้า 119) ดังนั้นการใช้หลักสูตรก็คือการที่โรงเรียนดำเนินการเกี่ยวกับการรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร การกำหนดยุทธศาสตร์ในการดำเนินงาน การกำหนดผู้รับผิดชอบการใช้หลักสูตร การปฏิบัติตามหลักสูตรและการติดตามประเมินการใช้หลักสูตร (ชูศรี สุวรรณโชติ, 2544 , หน้า 220) การนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียนนั้น ผู้บริหารและครูอาจารย์ทุกคน คือ ตัวแทนการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรจะสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อได้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง กระบวนการบริหารหลักสูตรจึงเป็นกระบวนการเฉพาะกิจเพื่อใช้ทรัพยากรการบริหารอย่างเดียวกับการบริหารธุรกิจ คือบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2535, หน้า 59) เป็นการบริหารงานเพื่อให้การใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างสอดคล้องกับจุดหมายหลักการของหลักสูตรที่กำหนดไว้

ชัยเนตร ไวยคณ (2539 , หน้า 235) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดกรมสามัญศึกษา ในส่วนกลาง พบว่า ปัญหาด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ครูส่วนมากไม่ปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้นสาเหตุ คือ ครูไม่เห็นความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงวิธีการ ครูขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องเกี่ยวกับหลักสูตร และไม่มีการเตรียมการสอน นอกจากนี้ ทิพากร นิตยสมบูรณ์ (2539, หน้า 107) ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษากระทรวงศึกษาธิการในกรุงเทพมหานคร ด้าน การบริหารหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการด้าน หลักสูตรอยู่ในระดับปานกลาง และเน้นให้ครูได้จัดทำแผนการสอนในรายวิชาที่ตนเองรับผิดชอบและเมื่อเปรียบเทียบกับทัศนะของผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ มีทัศนคติต่อการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารหลักสูตรแตกต่างกัน สำหรับ นัฏริศา แดงใหญ่ (2542 , หน้า 110) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรอยู่ในระดับมากได้แก่ ปัจจัยด้านการสอน ด้านผู้บริหาร ด้านการนิเทศ และด้านวัสดุหลักสูตร ส่วนด้านผู้บริหาร พบว่า ปัจจัยที่มีการปฏิบัติมาก คือ การเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล การเป็นผู้นำในการใช้หลักสูตรและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา ซึ่งต้องอาศัยการร่วมมือในการดำเนินงานเป็นอย่างดี

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า กระบวนการบริหารหลักสูตร เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา รวมถึงการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ต้องการ และเนื่องจากหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นสิ่งที่โรงเรียนจะต้องดำเนินการในหลาย ๆ ด้านที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการศึกษาพร้อมกัน เช่น การจัดทำโครงสร้างหลักสูตร การจัดทำสาระการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การออกแบบเครื่องมือการวัดและประเมินผล ซึ่งในการดำเนินงานดังกล่าว สถานศึกษาจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการด้วยตนเอง บางครั้งอาจทำให้โรงเรียนมีปัญหาและไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาลพบุรีเขต 2 มีหลายขนาด สถานศึกษาแต่ละขนาด มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องในด้านการบริหารที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจมีผลต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และจากการศึกษางานวิจัยยังไม่พบว่ามีผู้ใดได้ศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตการศึกษาลพบุรีเขต 2 ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และ ครูผู้สอน ต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 เพื่อใช้เป็นข้อมูลและแนวทางสำหรับการบริหารงานด้านหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ให้มีคุณภาพและมาตรฐานตามความมุ่งหมายหลักการ และแนวทางการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และ ครูผู้สอน ต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และ ครูผู้สอน ต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตาม สถานภาพในการปฏิบัติหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงาน วุฒิการศึกษา ทัศนคติต่อการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา และขนาดของสถานศึกษา

ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักวิชาการ กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา และ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา สำหรับใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข ส่งเสริม และ พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนให้มี

ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเป็นข้อมูลในการวางแผนการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสนองความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ในปีการศึกษา 2548 จำนวน 2,561 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2, 2548, หน้า 1-3)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ เนื่องจากประชากรมีจำนวนที่แน่นอน (finite populations) สูตรที่ใช้ในการหาขนาดของตัวอย่างจึงใช้สูตรยามาเน่ (Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % หรือมีความคลาดเคลื่อน 0.05 ในการคำนวณหาขนาดของตัวอย่าง (สุวริย์ ศิริโกตาภิรมย์, 2546, หน้า 445) ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง 346 คน การสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายแบบแบ่งชั้นภูมิ

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ (independent variables) ได้แก่

2.1.1 สถานภาพในการปฏิบัติหน้าที่

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษา
- 2) หัวหน้าฝ่ายวิชาการ
- 3) ครูผู้สอน

2.1.2 ประสบการณ์ในการทำงาน

- 1) ต่ำกว่า 5 ปี
- 2) 5 – 15 ปี
- 3) 16 – 26 ปี
- 4) มากกว่า 26 ปีขึ้นไป

2.1.3 วุฒิการศึกษา

- 1) ระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
- 2) ระดับสูงกว่าปริญญาตรี

2.1.4 ทักษะต่อการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา

- 1) สนับสนุน
- 2) ไม่แน่ใจ
- 3) ค่อยด้าน

2.15 ขนาดของสถานศึกษา

- 1) ขนาดเล็ก
- 2) ขนาดกลาง
- 3) ขนาดใหญ่

2.2 ตัวแปรตาม (dependent variables) ได้แก่ การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ตามขอบข่ายของงานการบริหาร
หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 7 ด้าน (กรมวิชาการ, 2545 , หน้า 7) คือ

- 2.2.1 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา
- 2.2.2 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
- 2.2.3 การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร
- 2.2.4 การดำเนินการใช้หลักสูตร
- 2.2.5 การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล
- 2.2.6 การสรุปผลการดำเนินงาน
- 2.2.7 การปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึก หรือเจตคติ และประสบการณ์ของบุคคล โดย
การแสดงความคิดเห็น และความรู้สึกร่วมกัน
2. หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง หลักสูตรที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นตาม
แนวทางการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อเป็นแนวทางการจัด
การศึกษาที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถส่งเสริมให้แต่ละบุคคลพัฒนาไปสู่
ศักยภาพ สูงสุดของตนรวมถึงลำดับขั้นมวลประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสมซึ่งจะช่วย
ให้ผู้เรียนนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติได้ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักตนเอง
มีชีวิตอยู่ใน โรงเรียน ชุมชน สังคม และโลกอย่างมีความสุข
3. คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษา หมายถึง
คณะกรรมการชุดหนึ่งที่โรงเรียนแต่งตั้งขึ้น โดยอยู่ภายใต้การบริหารงานของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการโรงเรียน
ครูสายผู้สอน
4. สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในระดับ
ประถมศึกษา ในระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2
5. การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการนำหลักสูตรไปใช้

เตรียมเด็กหรือเยาวชนให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถโดยเริ่มตั้งแต่การวางแผนหลักสูตร การใช้หลักสูตร และการประเมินผลหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตาม จุดหมายของหลักสูตรและความต้องการของสังคม ซึ่งประกอบด้วยภารกิจ 7 ด้าน (กรมสามัญศึกษา, 2545, หน้า 7) คือ

5.1 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา หมายถึง การวางแผน การดำเนินการ เพื่อสร้างความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจ เรื่องหลักสูตรสถานศึกษาทั้งในด้านเนื้อหาสาระ โครงสร้าง จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ให้นักบุคลากร เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนนำ หลักสูตรไปใช้ในสถานศึกษา

5.2 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มาเป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยให้ สอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่น

5.3 การวางแผนการดำเนินงานใช้หลักสูตร หมายถึง การดำเนินการร่วมกัน ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ มีการใช้แหล่งเรียนรู้ที่ หลากหลาย และสร้างบรรยากาศของการเรียนรู้ร่วมกัน โดยอาศัยความร่วมมือจากชุมชน โดย กระทำในรูปของคณะกรรมการ

5.4 การดำเนินการใช้หลักสูตร หมายถึง การดำเนินงานตามภารกิจ กระบวนการ หรือวิธีการที่ได้ระบุไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา ทั้งในด้านเนื้อหาสาระ และกิจกรรม การเรียนรู้ที่คณะกรรมการบริหารหลักสูตรรวมถึงครูผู้สอนและชุมชนได้ร่วมกันจัดทำขึ้น

5.5 การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการที่ ยึดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นประการสำคัญ การนิเทศ ติดตามและประเมินผล นี้สามารถ ดำเนินการได้เป็น 3 ลักษณะ คือ ก่อนการดำเนินการ ขณะดำเนินการ และหลังดำเนินการ

5.6 การสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษา หมายถึง การสรุปผล การดำเนินงานของสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการร่วมกันภายในสถานศึกษาเพื่อสรุป ภาพการดำเนินงานการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในแต่ละภารกิจ โดย ชี้ให้เห็นถึงสภาพดำเนินงานในภารกิจต่าง ๆ มีประเด็นใดบ้างที่กำลังดำเนินการและมีประเด็น ใดบ้างที่ยังไม่ได้ดำเนินการ รวมทั้งชี้ให้เห็นถึงจุดเด่น จุดแข็งในการดำเนินงานของสถานศึกษา สถานศึกษาสามารถดำเนินงานได้ 2 ลักษณะได้แก่การรายงานต่อผู้ที่เกี่ยวข้องและชุมชนเป็น ประจำ กับการประเมินผลการใช้หลักสูตร

5.7 การปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร หมายถึง การตรวจสอบและทบทวนขั้นตอนการดำเนินงานในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มี ความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ภารกิจและเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ในการพัฒนา รวมถึง ความต้องการของสถานศึกษาและชุมชน

6. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2

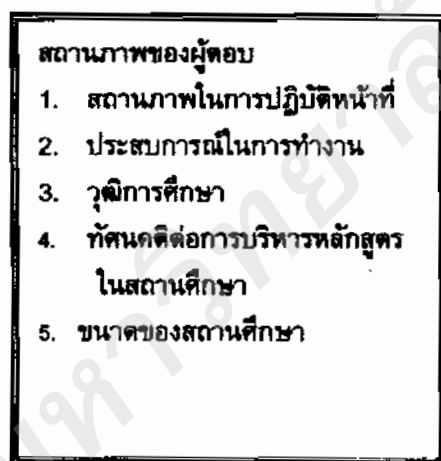
7. หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หมายถึง ผู้ทำหน้าที่บริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2

8. ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2

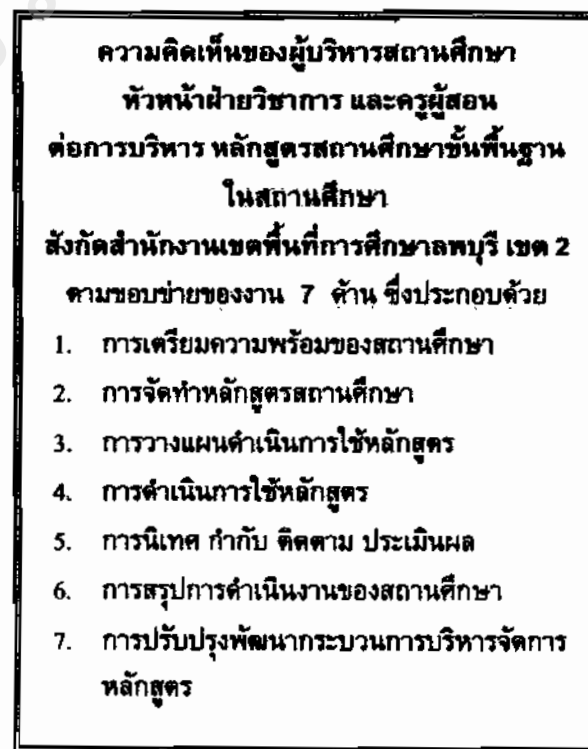
กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาถึง ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ตามขอบข่ายของงานการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา 7 ด้าน คือ 1) การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา 2) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 3) การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร 4) การดำเนินการใช้หลักสูตร 5) การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล 6) การสรุปการดำเนินงานของสถานศึกษา และ 7) การปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร (กรมวิชาการ, 2545 , หน้า 7)

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 มีความคิดเห็นต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามสถานภาพในการปฏิบัติหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงาน วุฒิการศึกษา ทักษะคิดต่อการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา และขนาดของสถานศึกษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอน
ต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2
ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐาน โดยได้ศึกษาตามหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความคิดเห็น
 - 1.1 ความหมายของความคิดเห็น
 - 1.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความคิดเห็น
2. แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตร
 - 2.1 ความหมายของหลักสูตร
 - 2.2 ความสำคัญของหลักสูตร
 - 2.3 องค์ประกอบของหลักสูตร
 - 2.4 สาระของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
3. หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 3.1 ความหมายหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 3.2 ความสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 3.3 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 3.4 การออกแบบการเรียนรู้
 - 3.5 การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
 - 3.6 กำหนดรูปแบบ วิธีการ เกณฑ์การตัดสิน เอกสารหลักฐานการศึกษา
 - 3.7 พัฒนาระบบการส่งเสริมสนับสนุน
 - 3.8 การเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา
4. การบริหารหลักสูตร
 - 4.1 ความหมายของการบริหารหลักสูตร
 - 4.2 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร
 - 4.3 การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา
 - 4.3.1 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา
 - 4.3.2 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
 - 4.3.3 การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร
 - 4.3.4 การดำเนินงานการใช้หลักสูตร
 - 4.3.5 การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล

4.3.6 การสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

4.3.7 การปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร

4.4 คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษา

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวกับความคิดเห็น

1. ความหมายของความคิดเห็น

อิทธิพล ศรีเสาวลักษณ์, และคนอื่นๆ (2540, ไม่ปรากฏเลขหน้า) ได้กล่าวถึงความคิดเห็นว่า หมายถึง การร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบ ในผลการพัฒนาที่เกิดขึ้น

สมยศ นาวิการ (2540, หน้า 149) ได้ให้คำจำกัดความของความคิดเห็นว่า หมายถึง การแสดงออกทางความคิด ทศนคติ เจตคติ เพื่อร่วมกันในการแก้ไขปัญหา และสร้างเสริมความเชื่อมั่นและความไว้วางใจร่วมกัน

สร้อยตระกูล อรรถมานะ (2542, หน้า 127) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับความคิดเห็นว่า หมายถึง การแสดงความคิดเห็นร่วมกันของกลุ่มบุคคลเพื่อ แก้ปัญหา หรือดำเนินการเพื่อสร้างหรือพัฒนาโดยตอบสนองต่อความต้องการในทางสังคม ความรักใคร่ และความเป็นเจ้าของ

อุทัย บุญประเสริฐ (2542, หน้า 185) กล่าวว่า ความคิดเห็นหมายถึง การแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกร่วมกัน โดยการเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและมีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการตัดสินใจ ร่วมจัดการดำเนินการ และร่วมรับผิดชอบ ในการดำเนินการจัดการกับบางสิ่งบางอย่างเพื่อประโยชน์ร่วมกันของชุมชน สังคม หรือประเทศชาติ

ธงชัย สันติวงศ์ (2543, หน้า 128) กล่าวไว้ว่า ความคิดเห็นหมายถึง การแสดงความคิดเห็นและพูดคุยร่วมกันของกลุ่มบุคคล โดยการเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้นๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา และแก้ไขปัญหาต่างๆ ด้วยการจัดการประชุม หรือแต่งตั้งคณะกรรมการ

ถวิลวดี บุรีกุล (2543, หน้า 8) ได้กล่าวว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงความคิดเห็นของบุคคล กลุ่มบุคคล ประชาชนหรือผู้ปกครอง ในการให้ข้อมูล การปรึกษาหารือ การวางแผนร่วมกัน การร่วมปฏิบัติและการควบคุมติดตาม โดยเป็นการเริ่มจากการสื่อสารทางเดียวซึ่งเป็นการให้ข้อมูลแต่เพียงอย่างเดียว ไปจนถึงการสื่อสารสองทางที่เป็น การปรึกษาหารือ ร่วมคิด ร่วมวางแผน

สัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2545, หน้า 9 -11) กล่าวถึง ความคิดเห็นว่า หมายถึง การแสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้เกี่ยวข้อง มีส่วนในการทำงาน

จะทำให้เกิดความรู้สึกเกี่ยวข้องกับผูกพันกับงานหรือองค์การ ความรู้สึกผูกพันเกี่ยวข้องกับหากมีการตัดสินใจดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกันแล้ว จะเป็นผลให้เกิดข้อผูกมัดหรือผูกพันสิ่งที่ตกลงใจร่วมกัน

จากแนวคิดของนักการศึกษาสรุปได้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึก หรือ เจตคติ และประสบการณ์ของบุคคล โดยการแสดงความคิด และความรู้สึกร่วมกัน

2. ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความคิดเห็น

ดิณ ปรัชญพฤทธิ (2532, หน้า 624 – 643) ได้แบ่งทฤษฎีการแสดงความคิดเห็น ออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ

1. ทฤษฎีความเป็นผู้แทน (representative theory) ทฤษฎีนี้เน้นความเป็นผู้แทนของผู้นำและถือว่าการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งหรือถอดถอนผู้นำเป็นเครื่องหมายของการให้หลักประกันกับการบริหารงานที่ดีทฤษฎีนี้เน้นเฉพาะการวางโครงสร้างสถาบันเพื่อเป็นเครื่องมือในการให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจขององค์กรอย่างแท้จริง ผู้ที่มี ส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการตัดสินใจ ได้แก่ บรรดาผู้นำต่าง ๆ ที่เสนอตัวเข้ามาสมัครรับเลือกตั้ง ส่วนผู้ตามนั้นเป็นเพียงไม้ประดับเท่านั้น

2. ทฤษฎีประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (participatory democracy theory) ทฤษฎีนี้การมีส่วนร่วมมีวัตถุประสงค์ไม่เฉพาะแต่การเข้าไปพิจารณาเลือกตั้งหรือถอดถอนผู้นำเท่านั้นแต่ยังรวมไปถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการวางนโยบาย ยิ่งกว่านั้นทฤษฎีนี้ยังมองการมีส่วนร่วมเป็นการให้การศึกษาและพัฒนาการกระทำทางการเมืองและสังคมที่มีความรับผิดชอบนั้นคือการไม่ยอมให้มีส่วนร่วมที่นับว่าเป็นการคุมคามต่อเสรีภาพของผู้ตาม

วิวัฒน์ พรหมมุนินทร์ (2542, หน้า 11) เสนอทฤษฎีของการแสดงความคิดเห็นอย่างผิวเผิน โดยกล่าวว่า การแสดงความคิดเห็นอย่างผิวเผินเป็นเพียงเอาคณมาร่วมกระทำกิจกรรมบางอย่างตามความคิดเห็นหรือการวางแผนของผู้อื่น และควบคุมโดยผู้อื่นไม่อาจยอมรับได้ว่าเป็นการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

อำนาจ สิทธิแสง (2543, หน้า 41) ได้เสนอทฤษฎีในเรื่องของลักษณะการแสดงความคิดเห็นของประชาชน โดยกล่าวว่า การดำเนินงานจะบรรลุความสำเร็จได้ต้องอาศัยความคิดเห็นร่วมจากประชาชน ดังนี้ คือ

1. มีส่วนร่วมในการคิดเห็นและตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม
2. มีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดขั้นตอนการดำเนินงาน
3. มีส่วนร่วมในการกำหนดยุทธศาสตร์ในการปฏิบัติงาน
4. มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน
5. มีส่วนร่วมในการประเมินผล
6. มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบ

ไพรัช อรรถกามานนท์, และมัทนา โชควรรค์พัฒนกร (2546, ไม่ปรากฏเลขหน้า) ได้เสนอทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ในการพัฒนาการศึกษาที่สำคัญๆ จะต้องประกอบด้วย

1. ความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมในฐานะเป็นหุ้นส่วนของโรงเรียนหรือเป็นแบบเพื่อน ผู้ปกครองและชุมชนทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในทุกกระบวนการ โดยมุ่งเน้นการทำงานร่วมกันอย่างเสมอภาคมากกว่าความร่วมมือที่เป็นพิธีการหรือความร่วมมือที่เกิดจากฝ่ายผู้ปกครอง ชุมชนเป็นฝ่ายให้และโรงเรียนเป็นฝ่ายรับฝ่ายเดียวเป็นการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เป็นการเรียนรู้ร่วมกัน

2. ความคิดเห็นในการสร้างสัมพันธภาพที่เหมาะสมโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานความเป็นตัวของตัวเองยอมรับความแตกต่างของบุคคล เป็นความสัมพันธ์ที่เป็นไปตามธรรมชาติมากกว่าเป็นแบบทางการ และควรเป็นความสัมพันธ์แบบสองทาง มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ซึ่งจำเป็นต้องมีการฝึกทักษะในการสื่อสาร การยอมรับความคิดเห็นต่างๆ การเรียนรู้ร่วมกันการสร้างสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

3. การสื่อสารข้อมูลการสื่อสารสองทางทำให้เกิดความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพ ข้อมูลข่าวสารต้องเป็นข้อมูลจริง โปร่งใส มีการใช้การสื่อสารหลายๆ รูปแบบ มีความจริงใจ ใช้ภาพที่ง่ายไม่เป็นทางการและมีการสื่อสารที่สม่ำเสมอ

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า การแสดงความคิดเห็น เป็นกระบวนการแสดงความคิดเห็นของบุคคล กลุ่มบุคคล หรือประชาชน ซึ่งเป็นกระบวนการสื่อสารสองทางที่มีเป้าหมายโดยรวม เพื่อจะให้เกิดการตัดสินใจที่ดีขึ้น มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมในการคิด วางแผน กำหนดยุทธศาสตร์ การปฏิบัติ การประเมินผล และการรับผิดชอบร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้ข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณชน ต้องการให้สาธารณชนแสดงความคิดเห็นต่อโครงการที่นำเสนอหรือนโยบายของรัฐและมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเพื่อหาทางออกที่ดีที่สุดสำหรับทุกๆ คน

แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตร

1. ความหมายของหลักสูตร

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535, หน้า 40) ได้แสดงความคิดเห็นว่า หลักสูตรมีความหมายเป็น 3 ประการ คือ

1. หลักสูตร เป็นศาสตร์ที่มีทฤษฎี หลักการและการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ตามที่มุ่งหมายไว้

2. หลักสูตรเป็นระบบในการจัดการศึกษา โดยมีปัจจัยนำเข้า (input) เช่น ครู นักเรียน วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ กระบวนการ (process) ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลผลิต (output) คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสำเร็จทางการศึกษา เป็นต้น

3. หลักสูตรเป็นแผนการจัดการเรียนการสอน ที่มุ่งประสงค์จะอบรมฝึกฝนผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ

จำเนียร คิลพานิช (2538, หน้า 22) ได้สรุปความหมายของหลักสูตรตามแนวคิดของนักการศึกษาได้ 3 แนวทาง

1. หลักสูตรคือ หลักสูตร มีความคิดที่หยุดนิ่งคงที่เพราะเป็นหลักการ
2. หลักสูตรเป็นเนื้อหาวิชาที่ต้องสอน
3. หลักสูตรเป็นระบบ ระเบียบ เป็นกระบวนการที่จัดส่งวัตถุดิบแล้วจึงให้ผลผลิตที่สมบูรณ์

ทิพากร นิตยสมบูรณ์ (2539, หน้า 14) ได้แสดงความคิดเห็นว่า หลักสูตรหมายถึง เอกสารหรือโครงการให้การศึกษาคูที่นำมาจัดประสบการณ์และกิจกรรมให้แก่ผู้เรียน ให้มีความรู้ พัฒนาสติปัญญา ความสามารถ โดยวัดอย่างมีกระบวนการเรียนการสอน และมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในทุกด้านตามเป้าหมายที่ต้องการ

สมเกียรติ ศรีสกุล (2539, หน้า 13) กล่าวว่าหลักสูตร หมายถึง มวลกิจกรรมและประสบการณ์ทั้งในและนอกหลักสูตร ซึ่งสถานศึกษาจัดขึ้น เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พิจารณาในทุกๆ ด้าน

อุทัย บุญประเสริฐ (2540, หน้า 5-8) กล่าวว่า หลักสูตรไม่ได้หมายถึงการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนหรือกิจกรรมการสอนที่มีในห้องเรียนเท่านั้นแต่หมายถึงการจัดให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ จัดให้มีประสบการณ์ จัดให้มีสิ่งจำเป็นพื้นฐานสำหรับประสบการณ์และการเรียนรู้ของเด็ก ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรให้ครบถ้วน ดังนั้น หลักสูตรจึงเป็นสิ่งที่ผู้เรียนพึงได้รับและได้เรียนรู้จากการจัดมวลประสบการณ์และแผนการเรียนการสอนที่จัดให้แก่ผู้เรียนโดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้บรรลุผลที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาผู้ที่จะฝึกฝนอบรมผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ และพัฒนาความสามารถในการดำรงชีวิต เพื่อพัฒนาคนทั้งคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นผู้ใหญ่ที่ดีมีคุณภาพในอนาคตและสังคมได้พลเมืองที่ดี ตามที่สังคมปรารถนา

อมรา เล็กเรณสินธุ์ (2540, หน้า 5) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 5 ประการ คือ 1) หลักสูตร คือ รายวิชาที่ใช้สอน 2) หลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ที่จัดให้กับผู้เรียน 3) หลักสูตร คือ แผนงานหรือโครงการซึ่งเป็นข้อกำหนดในการจัดการศึกษา 4) หลักสูตร คือ กิจกรรมการเรียนการสอน และ 5) หลักสูตร คือ สื่อกลางในการนำผู้เรียนไปสู่จุดหมายปลายทาง

ธำรง บัวศรี (2542, หน้า 6) กล่าวว่าหลักสูตร คือ แผนซึ่งใช้ออกแบบ จัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงการจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรมและมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีการพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ตามจุดหมายที่กำหนดไว้

ชูศรี สุวรรณโชติ (2544, หน้า 41) กล่าวว่าหลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ ทุกชนิดที่ครูสร้างสรรค์ให้กับผู้เรียนพัฒนาตนเองให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมอย่างมีความสุขและเจริญงอกงาม

เซเลอร์, และอเล็กซานเดอร์ (Saylor, & Alexander, 1974, p. 8) ให้ความหมายเกี่ยวกับหลักสูตร คือ แผนของการกำหนดชุดเรียน แผนการออกแบบ โครงสร้าง จุดหมาย การจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรมและมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านความรู้ คุณธรรม จริยธรรม มีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง ต่อผู้อื่น ต่อสังคม และทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต

โบแชมปี (Beauchamp, 1975, p. 78) กล่าวว่า หลักสูตรนอกจากจะหมายถึง เอกสารหลักสูตรแล้ว ยังหมายถึงกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ครู นักเรียน เนื้อหาสาระ ยุทธวิธีการสอน การกำหนดเป้าหมายการประเมินผล

จากความหมายของหลักสูตรดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า หลักสูตรหมายถึง แนวทางการจัดมวลประสบการณ์และความรู้ให้กับผู้เรียนทั้งโดยตรงและโดยอ้อม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ พัฒนาตนเองให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนที่มีคุณภาพในอนาคตตามเจตนารมณ์ของหลักการจัดการศึกษาระดับพื้นฐาน

2. ความสำคัญของหลักสูตร

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535, หน้า 38) กล่าวว่า หลักสูตรเป็นหลักและหัวใจของการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการศึกษา ความเข้าใจในเรื่องของหลักสูตร และการเรียนการสอนจะทำให้การจัดการศึกษาดำเนินไปด้วยดีทั้งแก่ตัวผู้เรียนเอง และช่วยให้ครูได้มีทิศทางและสิ่งกำหนดในการสอน ความสำคัญของสูตร ดังนี้

1. งานด้านหลักสูตรและการสอน ทำให้การศึกษาดำเนินไปสู่เป้าหมายที่วางไว้
2. งานด้านหลักสูตร ทำให้การศึกษามีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลตาม

เป้าหมาย

3. หลักสูตร เปรียบเหมือนแบบแปลนการจัดการเรียนการสอนการพัฒนา หลักสูตรบอกไว้ว่า วัตถุประสงค์ที่ต้องการมีอะไรบ้าง จะใช้อะไรเป็นวัสดุและอุปกรณ์ จะสอนอย่างไร จัดเตรียมการสอนอย่างไรบ้าง เพื่อช่วยในด้านการเรียนการสอน หลักสูตรจึงมีความสำคัญ เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จที่ต้องการ เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของครูที่จะจัดประสบการณ์ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จที่ต้องการ เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของครูที่จะจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้มีความรู้ทักษะ ความประพฤติ มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ

จำเนียร ศิลปวานิช (2538, หน้า 23) และสมเกียรติ ศรีสกุล (2539, หน้า 13) กล่าวว่าหลักสูตรเป็นหัวใจของการศึกษา เป็นเครื่องมือชี้ให้เห็นว่าการศึกษาของประเทศที่จัดให้แก่เยาวชนนั้นเน้นไปทางใด เสริมสร้างทักษะและทัศนคติอันเกิดกับตัวเด็กอย่างไร

อมรา เล็กเวงสินธุ์ (2540, หน้า 19 –20) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของหลักสูตรว่าหลักสูตรเป็นเครื่องมือสำคัญในการที่จะทำให้การจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมายและเป็นเครื่องมือที่เห็นว่าการจัดการศึกษาของแต่ละประเทศเน้นหนักไปทางใด

ธารง บัวศรี (2542, หน้า 9) กล่าวถึง ความสำคัญของหลักสูตรไว้ว่า

1. หลักสูตรเป็นเครื่องมือที่ถ่ายทอดเจตนารมณ์ หรือเป้าประสงค์ของการศึกษาของชาติ ลงสู่การปฏิบัติ
 2. หลักสูตร คือ สิ่งนำเอาความมุ่งหมาย และนโยบายการศึกษาไปแปลงเป็นการกระทำขั้นพื้นฐานในโรงเรียน หรือสถานศึกษา
 3. หลักสูตร คือ หัวใจของสถานศึกษา เพราะถ้าปราศจากหลักสูตรแล้ว การศึกษาย่อมดำเนินไปไม่ได้
 4. หลักสูตร เป็นการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ เพื่อให้แน่ใจว่า เยาวชนในแต่ละวัยแต่ละระดับการศึกษา ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพทัดเทียมกัน
 5. หลักสูตร เป็นการสร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียนว่า จะได้รับการศึกษาตามที่มุ่งหวังไว้
 6. หลักสูตรเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์แก่ผู้เรียน และก็เป็นที่ยึดได้ว่าผู้เรียนจะได้รับประสบการณ์แตกต่างกัน
 7. หลักสูตร เป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นแนวทางในการจัดมวลประสบการณ์แก่ผู้เรียน
- จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปถึงความสำคัญของหลักสูตรเป็นหัวใจของการเรียนรู้ เป็นเครื่องมือที่ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์ ให้ความรู้ ทักษะ ความสามารถ ตลอดจนพัฒนาส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพที่ดีเหมาะสมและเป็นไปตามจุดหมายของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. องค์ประกอบของหลักสูตร

อมรา เล็กเวงสินธุ์ (2540, หน้า 8) กล่าวว่า หลักสูตรจะต้องมีองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญอย่างน้อย 4 ส่วน ได้แก่

1. จุดมุ่งหมาย (object) เป็นทิศทางของการจัดการศึกษา เป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้ทราบว่าพัฒนาผู้เรียนไปลักษณะใดจะดำเนินการแก้ปัญหาและสนองความต้องการของสังคมและผู้เรียนได้อย่างไร
2. เนื้อหาวิชาและประสบการณ์เรียนรู้(content) เป็นองค์ประกอบที่จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ เนื้อหาที่สมบูรณ์จะผนวกความรู้ ประสบการณ์ ค่านิยม ทักษะคติ เข้าด้วยกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้ทั้งความรู้ พัฒนานิสัย ระบบความคิดและการกระทำที่เหมาะสม
3. การนำหลักสูตรไปใช้ (curriculum implementation) เป็นองค์ประกอบส่วนที่สาม ที่จะทำให้หลักสูตรกลายเป็นการปฏิบัติมากขึ้น การนำหลักสูตรไปใช้รวมถึงกิจกรรม

หลาย ๆ อย่าง แต่ละกิจกรรมที่สำคัญที่สุดได้แก่ การเรียนการสอน ครูจึงมีบทบาทที่สำคัญในการใช้หลักสูตร ถ้าครูศึกษาหลักสูตรจนเข้าใจต้องแก่สามารถนำไปใช้ได้อย่างดี ก็จะทำให้หลักสูตรเกิดสัมฤทธิ์ผลได้

4. การประเมิน (evaluation) เป็นองค์ประกอบสุดท้าย หลังจากที่เราหลักสูตรไปใช้แล้วจะต้องมีการประเมินผลว่า การนำหลักสูตรไปใช้เกิดผลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ธารง บัวศรี (2542, หน้า 8) กล่าวว่า องค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตร ได้แก่

1. เป้าประสงค์และนโยบายการศึกษา (education goals and policies)

หมายถึง สิ่งที่รัฐต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษา

2. จุดหมายของหลักสูตร (curriculum aims) หมายถึง ผลรวมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน หลังจากเรียนจบหลักสูตรแล้ว

3. รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร(types and structures) หมายถึง ลักษณะและแผนที่แสดงการแจกแจงวิชาหรือกลุ่มวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์

4. จุดประสงค์ของวิชา(subject objective) หมายถึง ผลที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนหลังจากได้เรียนวิชานั้น ๆ ไปแล้ว

5. เนื้อหา(content) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่ได้เรียนวิชานั้นไปแล้ว

6. จุดประสงค์การเรียนรู้(instructional objective) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ได้มีทักษะและความสามารถ หลังจากที่ได้เรียนรู้ตามเนื้อหาที่กำหนด

7. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน(instructional strategies) หมายถึง วิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและมีหลักเกณฑ์ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้

8. การประเมินผล(evaluation) หมายถึง การประเมินผลการเรียนรู้เพื่อใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและหลักสูตร

9. วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน(curriculum materials and instruction media) เอกสารสิ่งพิมพ์ แผ่นฟิล์ม แถบวีดิทัศน์ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา เทคโนโลยีและอื่น ๆ ที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพการเรียนรู้
รุจิรี ภูสาระ, และจันทราณี สงวนนาม (2545, หน้า 86) กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตรมี 4 ประการ คือ

1. วัตถุประสงค์ (objective) ซึ่งเป็นแนวทางการเรียนการสอนที่ต้องการให้ผู้เรียนเป็นอย่างไร ต้องสอนเนื้อหาอะไร สอนแก่ใคร สอนทำไม

2. เนื้อหาวิชา (subject matter) หมายถึง สารของความรู้และประสบการณ์ในการแสวงหาความรู้ความศาสตร์สาขานั้น ๆ เนื้อหาเป็นรายละเอียดที่นำมาถ่ายทอดให้กับ

ผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

3. วิธีสอนและวิธีดำเนินการ(method and organization) หมายถึงการแปลงวัตถุประสงค์ของหลักสูตรไปสู่การเรียนการสอน สอนเนื้อหาวิชาตามหลักสูตรกำหนดด้วยวิธีการสอนแบบต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จมีความรู้ สมรรถภาพ ทักษะ เจตคติ และคุณสมบัติตามที่หลักสูตรกำหนด

4. วิธีการประเมินผล(evaluation) หมายถึง การประเมินผลหลักสูตรและประเมินผลการเรียนการสอน เพื่อตรวจสอบวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

จากที่นักการศึกษากล่าวมาสรุปได้ว่า องค์ประกอบของหลักสูตร ประกอบด้วย สิ่งสำคัญดังนี้คือ 1) เป้าประสงค์และนโยบายการศึกษา 2) จุดหมายของหลักสูตร 3) รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร 4) จุดประสงค์ของวิชา 5) เนื้อหา 6) จุดประสงค์การเรียนรู้ 7) ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน 8) การประเมินผล และ 9) วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

4. สาระของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2544 มาตรา 27 ให้องค์กรกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางเพื่อความเป็นคนไทย ความเป็นพลเมืองดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพตลอดจนการศึกษาต่อ (กรมสามัญศึกษา, 2542, หน้า 7) กรมวิชาการ (2544, หน้า 4 – 27) ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งของกระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่โดยตรงในการดำเนินงานเรื่องหลักสูตรที่กำหนดผลการเรียนรู้หลัก (outcome-based curriculum) โดยระบุเนื้อหาในสาระหลัก(stands) และขอบข่ายกว้างๆ เพื่อให้โรงเรียน จัดทำสาระหรือรายละเอียดของหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องและเหมาะสมกับผู้เรียนและสภาพท้องถิ่นโดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

หลักการ

เพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปตามแนวนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศ จึงกำหนดหลักการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ดังนี้

1. เป็นการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มุ่งเน้นความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนจะได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน โดยสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด สามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ
4. เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระเวลา และการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรที่จัดการศึกษาได้ทุกรูปแบบ ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

จุดหมาย

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นคนไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดจุดมุ่งหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

1. เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์
2. มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียน และรักการค้นคว้า
3. มีความรู้อันเป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการมีทักษะและศักยภาพในการจัดการ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ปรับวิธีการคิด วิธีการทำงานได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์
4. มีทักษะและกระบวนการ โดยเฉพาะทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทักษะการคิด การสร้างปัญญา และทักษะในการดำเนินชีวิต
5. รักการออกกำลังกาย ดูแลตนเองให้มีสุขภาพและบุคลิกภาพที่ดี
6. มีประสิทธิภาพในการผลิตและการบริโภคมีค่านิยมเป็นผู้ผลิตมากกว่าเป็นผู้บริโภค
7. เข้าใจประวัติศาสตร์ของชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย เป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
8. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ทักษะการรวมชาติและพัฒนาสิ่งแวดล้อม
9. รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่สังคมให้สังคม
โครงสร้าง

เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามหลักการ จุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องมีแนวปฏิบัติในการจัดหลักสูตรสถานศึกษา จึงได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานดังนี้

1. ระดับช่วงชั้นกำหนดหลักสูตรเป็น 4 ช่วงชั้น ตามลำดับพัฒนาการของผู้เรียน ได้แก่
 - 1.1 ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3
 - 1.2 ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6
 - 1.3 ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3
 - 1.4 ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6

2. สาระการเรียนรู้

กำหนดสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยองค์ความรู้ ทักษะ หรือกระบวนการการเรียนรู้ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนเป็น 8 กลุ่ม ดังนี้

- 2.1 ภาษาไทย
- 2.2 คณิตศาสตร์
- 2.3 วิทยาศาสตร์
- 2.4 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- 2.5 สุขศึกษาและพลศึกษา
- 2.6 ศิลปะ
- 2.7 การงานอาชีพและเทคโนโลยี
- 2.8 ภาษาต่างประเทศ

3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

เป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติม จากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ กิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมนักเรียน

4. มาตรฐานการเรียนรู้

เป็นข้อกำหนดคุณภาพของผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมของแต่ละกลุ่ม เพื่อใช้เป็นจุดมุ่งหมายในการพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ซึ่งกำหนดเป็น 2 ลักษณะ คือ มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

5. การจัดหลักสูตร

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลักสูตรที่กำหนด มาตรฐานการเรียนรู้ในการพัฒนาผู้เรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 สำหรับผู้เรียนทุกคนทุกกลุ่มเป้าหมายสามารถปรับใช้ได้กับการจัดการศึกษาทุกรูปแบบโดยสถานศึกษานำโครงสร้างไปจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยคำนึงถึงสภาพปัญหาความพร้อม เอลักษณะ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทั้งนี้สถานศึกษาต้องจัดทำรายวิชา ในแต่ละกลุ่มสาระให้ครบถ้วนตาม มาตรฐานที่กำหนด และให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมตามความถนัดความสนใจ ความต้องการ และความแตกต่างระหว่างบุคคล

6. เวลาเรียน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดเวลาในการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ดังนี้

- 6.1 ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 มีเวลาเรียนประมาณปีละ

800 – 1,000 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละ 4 – 5 ชั่วโมง

6.2 ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 800 – 1,000 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละ 4 – 5 ชั่วโมง

6.3 ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 1,000 – 1,200 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละ 5 – 6 ชั่วโมง

6.4 ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 มีเวลาเรียนปีละไม่น้อยกว่า 1,200 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง

7. การจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยึดตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด การจัดการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มต่าง ๆ ต้องมีกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย เน้นการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริงการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ใช้กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการซึ่งผู้สอนสามารถจัดได้หลายลักษณะ เช่น การบูรณาการแบบผู้สอนคนเดียว การบูรณาการแบบคู่ขนาน การบูรณาการแบบสหวิทยาการหรือการบูรณาการแบบโครงการ

8. สื่อการเรียนรู้

การจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนให้ เรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่และเรียนรู้ได้จากสื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ ทุกประเภท รวมทั้งเครือข่ายการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ชุมชนและแหล่งอื่น ๆ ลักษณะของสื่อการเรียนรู้ควรมีความหลากหลายทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และสื่ออื่น ๆ ซึ่งช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณค่าน่าสนใจ ชวนคิดชวนให้ติดตาม รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักวิธีแสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง

9. การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

เป็นกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยสถานศึกษาต้องจัดทำหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการวัดผลประเมินผลการเรียนของสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกัน และเป็นไปในมาตรฐานเดียวกัน การวัดผล การประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่

9.1 การวัดผลประเมินผลระดับชั้นเรียน เป็นการมุ่งหาคำตอบว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทั้งความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ ทั้งนี้ผู้สอนจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปกับกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน

9.2 การประเมินผลระดับสถานศึกษา เป็นการประเมินผลเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าด้านการเรียนรู้เป็นรายชั้นปีและช่วงชั้น เพื่อนำข้อมูลใช้เป็นแนวทางใน

การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนและคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ รวมทั้งการตัดสินใจเลื่อนช่วงชั้น

9.3 การประเมินคุณภาพระดับชาติ เป็นการประเมินผลผู้เรียนทุกคน ในปีสุดท้ายของแต่ละช่วงชั้นเพื่อนำข้อมูลที่ได้ใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและคุณภาพการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาแต่ละแห่ง

10. เกณฑ์ผ่านช่วงชั้นและการจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 การจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานใช้เวลาประมาณ 12 ปี ผู้เรียนสามารถจบการศึกษาได้ 2 ช่วง คือ

10.1 การจบการศึกษาภาคบังคับ ผู้เรียนต้องผ่านเกณฑ์มาตรฐาน การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 1,2 และ 3 คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 และ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3

10.2 การจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้เรียนต้องผ่านเกณฑ์มาตรฐาน การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 1,2,3 และ 4 คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 และ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6

10.3 เกณฑ์การจบการศึกษาแต่ละช่วงชั้นนั้น ผู้เรียนจะต้องผ่านเกณฑ์ มาตรฐานการเรียนรู้ ดังนี้

- 1) ผู้เรียนต้องเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ ได้รับการตัดสินผลการเรียนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด (ช่วงชั้นที่ 1,2,3 และ 4) และได้หน่วยกิตครบตามหลักสูตรที่สถานศึกษากำหนด (ช่วงชั้นที่ 4)
- 2) ผ่านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 3) ผ่านการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 27 กำหนดให้ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำสาระของหลักสูตรจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ สอดคล้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการเป็นสมาชิกที่ดีของ ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้ (กรมวิชาการ 2545, หน้า 5-84)

1. ความหมายของหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ชูศรี สุวรรณโชติ (2544, หน้า 41) กล่าวว่าหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง แผนการกำหนดชุดการเรียนรู้ โครงสร้าง จุดมุ่งหมาย รวมถึงประมวลประสบการณ์ ทุกชนิดที่ครูสร้างสรรคให้กับผู้เรียน เพื่อพัฒนาตนเองให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่าง มีความสุข

รุจิรี ภูสวระ (2545, หน้า 60-67) กล่าวว่า หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง แผนหรือแนวทางการประมวลประสบการณ์และความรู้ให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

กรมวิชาการ (2545, หน้า 5) กล่าวว่าหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง แผนหรือแนวทางหรือข้อกำหนดของการจัดการศึกษาที่พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ โดยส่งเสริมให้แต่ละบุคคลพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตน รวมถึงลำดับขั้นตอนมวลประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสมซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติ ได้ ประสบการณ์ ความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ในโรงเรียน ชุมชน สังคม และโลกอย่างมีความสุข

สรุปได้ว่าหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง หลักสูตรที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นตามแนวทางการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อเป็นแนวทางการจัดการศึกษาที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถส่งเสริมให้แต่ละบุคคลพัฒนาไปสู่ศักยภาพ สูงสุดของตนรวมถึงลำดับขั้นตอนมวลประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติได้ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ใน โรงเรียน ชุมชน สังคม และโลกอย่างมีความสุข

2. ความสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ชูศรี สุวรรณโชติ (2544, หน้า 43 - 44) กล่าวว่า หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นเครื่องมือสำคัญ ในการที่จะทำให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายของการศึกษา ช่วยให้ผู้ครูมีทิศทางในการจัดการเรียนการสอน และเป็นแผนยุทธศาสตร์ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามที่ต้องการ

กรมวิชาการ (2545, หน้า 10) กล่าวว่าหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่สถานศึกษานำสภาพต่างๆ ที่เป็นทั้งปัญหา จุดเด่น เกล็ดลักษณะของชุมชน สังคม ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ เพื่อการเป็นสมาชิกที่ดี ของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติมากำหนดเป็นสาระและกระบวนการเรียนรู้บนพื้นฐานของหลักสูตรแกนกลาง และเพิ่มเติมสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ตามความถนัด ความสนใจของผู้เรียน หลักสูตรสถานศึกษานั้น ถือเป็นข้อกำหนดที่ทุกคนในสถานศึกษาต้องปฏิบัติตาม เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด และพัฒนาให้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของสถานศึกษาและท้องถิ่นเป็นเอกสารที่บุคคลภายนอกหรือหน่วยงานต่างๆ มิได้ใช้ประโยชน์ในกรณีที่ต้องการศึกษาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เป็นเอกสารที่ใช้ประกอบการประเมินคุณภาพภายนอก เพื่อประเมินให้สอดคล้องกับสภาพจริงของสถานศึกษา

นอกจากนี้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังมีความสำคัญต่อการช่วยพัฒนาผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน สามารถชี้แนะให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องกับ

การจัดการศึกษาโดยพยายามจัดมวลประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองในด้านความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทั้งนี้สถานศึกษาจะต้องทำงานร่วมกับ ชุมชน ท้องถิ่น หน่วยงานสถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนในท้องถิ่น เพื่อให้บรรลุถึง จุดมุ่งหมายที่สำคัญของหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สำคัญ คือ

1. พัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้อย่างมีความสุข เกิดความสนุกสนานและ ความเพลิดเพลิน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะการเรียนรู้ที่สำคัญ ๆ ใช้ ข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีสื่อสาร ส่งเสริมจิตใจที่อยากรู้อยากเห็น และมีกระบวนการคิด อย่างมีเหตุผล

2. พัฒนาด้านจิตวิญญาณ จริยธรรมสังคมและวัฒนธรรมพัฒนาผู้เรียนให้มี ความเข้าใจศรัทธาในความเชื่อของคน สามารถช่วยพัฒนาสังคมให้เป็นธรรม มีความตระหนัก เข้าใจ และยอมรับสภาพแวดล้อมที่ตนดำรงชีวิตอยู่ ยึดมั่นในข้อตกลงร่วมกันต่อการพัฒนาที่ ยั่งยืนทั้งในระดับส่วนตน ระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับโลก

สรุปได้ว่าหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนทั้ง ในด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ มีคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำเนิน ชีวิต ทำให้ผู้เรียนสามารถช่วยเหลือตนเองและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

3. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.1 การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย

กรมวิชาการ (2545, หน้า 6) สถานศึกษาจำเป็นต้องกำหนดวิสัยทัศน์เพื่อ มองอนาคตว่าโลก และสังคมรอบ ๆ จะเปลี่ยนแปลงอย่างไร และสถานศึกษาจะต้องปรับตัว ปรับหลักสูตรอย่างไร จึงจะพัฒนาผู้เรียนให้เหมาะสมกับยุคสมัย ในการสร้างหลักสูตร สถานศึกษา สถานศึกษาต้องมีวิสัยทัศน์ ซึ่งได้โดยอาศัยความร่วมมือของชุมชน พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ ผู้เรียน ภาคธุรกิจ ภาครัฐในชุมชน ร่วมกันกับคณะกรรมการสถานศึกษา แสดงความประสงค์อันสูงส่ง หรือวิสัยทัศน์ที่ปรารถนา ให้สถานศึกษาเป็นสถาบันพัฒนา ผู้เรียน มีพันธกิจหรือภาระหน้าที่ร่วมกันในกำหนดงานหลักที่สำคัญ ๆ ของสถานศึกษาพร้อม ด้วยเป้าหมาย แผนปฏิบัติการและการติดตามผล ตลอดจนจัดทำรายงาน แจ้งสาธารณชนและ ส่งผลย้อนกลับให้สถานศึกษาเพื่อการปฏิบัติงานที่เหมาะสมตามหลักสูตรของสถานศึกษา และ มาตรฐานของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของชาติกำหนดไว้

สถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ (2547, หน้า 38) กล่าวว่า ผู้บริหาร สถานศึกษาควรร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยการจัดวางทิศทางของ สถานศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ร่วมกันตั้งปณิธาน ความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จ ร่วมกันระดมพลังปัญญาและแรงบันดาลใจ สร้างภาพที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา และร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของ สถานศึกษา

สรุปได้ว่า ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษามีการกำหนด วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายของสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษายึดเป็นกรอบหรือแผนงานในการปฏิบัติหรือนำพาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายที่กำหนด โดยอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครอง และชุมชน

3.2 การจัดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา

กรมวิชาการ (2545, หน้า 6) จากวิสัยทัศน์ ภารกิจ และเป้าหมาย/จุดหมายที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้สถานศึกษาจะต้องจัดทำโครงสร้างหลักสูตร ซึ่งกำหนดสาระการเรียนรู้ และเวลาเรียนไว้อย่างชัดเจน เพื่อสถานศึกษาจะนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดตามโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วยสาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายวิชาหน่วยการเรียนรู้ ครบ 8 กลุ่มสาระรายภาคหรือปี ทั้งที่กำหนดไว้ในหลักสูตรและเพิ่มเติมตามความถนัด ความสนใจ ความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทุกภาคเรียนกำหนดเวลาแต่ละกลุ่มสาระ หน่วยการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรายปีหรือรายภาค

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2545, หน้า 13 – 15) กล่าวว่า เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามหลักการ จุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ ที่กำหนดไว้ให้สถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง มีแนวปฏิบัติในการจัดหลักสูตรสถานศึกษา จึงได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานดังนี้

1. ระดับช่วงชั้น กำหนดหลักสูตรเป็น 4 ช่วงชั้น ตามระดับพัฒนาการของผู้เรียนดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3

ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6

2. สาระการเรียนรู้ กำหนดสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการการเรียนรู้ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนเป็น 8 กลุ่ม ดังนี้ 2.1) ภาษาไทย 2.2) คณิตศาสตร์ 2.3) วิทยาศาสตร์ 2.4) สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 2.5) สุขศึกษาและพลศึกษา 2.6) ศิลปะ 2.7) การงานอาชีพและเทคโนโลยี และ 2.8) ภาษาต่างประเทศ

3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม การเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเองตามความถนัดและความสนใจอย่างแท้จริง การพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนารวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์

และสังคม โดยอาจจัดเป็นแนวทางหนึ่งที่จะสนองนโยบายในการสร้างเยาวชนของชาติให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีคุณภาพเพื่อพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม ซึ่งสถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย มีรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

3.1 กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของคนเสริมสร้างทักษะชีวิต ภูมิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดีซึ่งผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อ และการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ

3.2 กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง อย่างครบวงจรตั้งแต่ศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมิน และปรับปรุงการทำงาน โดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น

สรุปได้ว่าการจัดโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษา เป็นการกำหนดสาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ ที่คณะครูในสถานศึกษาได้ร่วมกันสร้างและพัฒนาขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับเวลาเรียนในแต่ละวัน แต่ละภาคเรียน หรือรายปี โดยมีความสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

3.3 การจัดทำสาระของหลักสูตร (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 8 - 10)

3.3.1 กำหนดผลเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค โดยวิเคราะห์จากมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่กำหนดไว้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ มาจัดเป็นผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายภาคหรือรายปี ที่ระบุถึงความสามารถของผู้เรียน และคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ซึ่งจะเกิดขึ้นหลังจากการเรียนรู้ในแต่ละปีหรือภาคนั้นการกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาคของแต่ละสาระการเรียนรู้นั้น ให้สถานศึกษากำหนดเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม คล้องกับความสามารถ ความถนัด ความสนใจและสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน

3.3.2 กำหนดสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค โดยวิเคราะห์จากผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาคที่กำหนดไว้ในข้อ 3.1 และให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน

3.3.3 กำหนดเวลาและจำนวนหน่วยกิต สำหรับสาระการเรียนรู้รายภาคหรือรายปีดังนี้

3.3.4 ช่วงชั้นที่ 1 ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 ช่วงชั้นปีที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 และช่วงชั้นที่ 3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 กำหนดสาระการเรียนรู้

เป็นรายปีและกำหนดจำนวนคาบเวลาให้เหมาะสมและสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและ
สาระการเรียนรู้

3.3.5 ช่วงชั้นที่ 4 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 กำหนดสาระการเรียนรู้
เป็นรายภาคและกำหนดจำนวนหน่วยกิตให้เหมาะสม สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและ
สาระการเรียนรู้

3.3.6 ในการกำหนดหน่วยกิตของสาระการเรียนรู้รายภาค สำหรับช่วง
มัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 ใช้เกณฑ์พิจารณาที่ใช้เวลาจัดการเรียนรู้ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียน มีค่า
เท่ากับ 1 หน่วยกิต

สาระการเรียนรู้สถานศึกษาจัดทำเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นวิชาเฉพาะของสายอาชีพ
หรือโปรแกรมเฉพาะทางอื่น ๆ ใช้เกณฑ์การพิจารณา คือ สาระการเรียนรู้ที่ใช้เวลาจัดการ
เรียนรู้อย่างน้อย 40 – 60 ชั่วโมงต่อภาคเรียน มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต ทั้งนี้สถานศึกษากำหนด
ได้ตามความเหมาะสมและใช้หลักเกณฑ์เดียวกัน

สรุปได้ว่า การจัดทำสาระของหลักสูตร สถานศึกษาต้องกำหนดผลเรียนรู้
ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค กำหนดสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค กำหนดเวลาและ
จำนวนหน่วยกิต สำหรับสาระการเรียนรู้รายภาคหรือรายปี โดยให้สถานศึกษากำหนดเพิ่มเติม
ได้ตามความเหมาะสมสอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด ความสนใจและสภาพปัญหาและ
ความต้องการของชุมชน

3.4 จัดทำคำอธิบายรายวิชา โดยการนำเอาผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง รายปีหรือ
รายภาค สาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค รวมทั้งเวลาและจำนวนหน่วยกิตที่กำหนด มาเขียน
เป็นคำอธิบายรายวิชาโดยให้ประกอบด้วย ชื่อรายวิชา จำนวนเวลาหรือจำนวนหน่วยกิต
ผลการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ของรายวิชานั้น ๆ ซึ่งสามารถเขียนคำอธิบายรายวิชาได้
หลายรูปแบบ (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 11 - 15) เช่น

3.4.1 รูปแบบที่ 1 เขียนเป็นความเรียงเสนอภาพรวมของผลการเรียนรู้
และสาระการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้ ทักษะกระบวนการและคุณธรรมจริยธรรม

3.4.2 รูปแบบที่ 2 เขียนแยกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย

1) ผลการเรียนรู้คาดหวัง เขียนเป็นความเรียง สรุปภาพรวมของผล
การเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการและด้านคุณธรรมจริยธรรม

2) สาระการเรียนรู้ เขียนเป็นความเรียงขอบข่ายเนื้อหา

3.4.3 รูปแบบที่ 3 เขียนเป็นความเรียง ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

1) ขอบข่ายกิจกรรมที่กำหนดกว้างๆ สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ของ
วิชา

2) ขอบข่ายเนื้อหาที่สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ของรายวิชา

3) ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนอย่างกว้าง ๆ

3.4.5 รูปแบบที่ 5 เขียนแยกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย

1) ผลการเรียนรู้ เขียนให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้ ทักษะ กระบวนการและคุณธรรมจริยธรรม เป็นข้อ ๆ โดยไม่แยกด้าน

2) สารการเรียนรู้ เขียนเป็นความเรียงครอบคลุมเนื้อหา ทั้งนี้ คำอธิบายรายวิชาต้องระบุชื่อวิชา ชั้น และจำนวนหน่วยกิตด้วย

สำหรับรายวิชา สถานศึกษากำหนดได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ต้องสื่อความหมายได้ชัดเจน มีความสอดคล้องกับสารการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในรายวิชานั้น

สรุปได้ว่า การจัดทำคำอธิบายรายวิชา เป็นการนำเอาผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง รายปีหรือรายภาค สารการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค รวมทั้งเวลาและจำนวนหน่วยกิตที่กำหนด มาเขียนเป็นคำอธิบายรายวิชา โดยให้ประกอบด้วย ชื่อรายวิชา จำนวนเวลาหรือจำนวนหน่วยกิต ผลการเรียนรู้และสารการเรียนรู้ของรายวิชานั้น ๆ

3.5 จัดทำหน่วยการเรียนรู้ (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 16 - 18) โดยการนำสารการเรียนรู้รายปีหรือรายภาคไปบูรณาการกำหนดหน่วยการเรียนรู้ย่อย ๆ เพื่อความสะดวกในการจัดการเรียนรู้และผู้เรียนได้เรียนในลักษณะองค์รวม ทั้งนี้การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ อาจบูรณาการทั้งภายในและระหว่างกลุ่มสารการเรียนรู้หรือเป็นการบูรณาการเฉพาะเรื่องตามลักษณะสารการเรียนรู้โดยพิจารณาจากมาตรฐานการเรียนรู้ที่มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กับการจัดการเรียนรู้สำหรับหน่วยการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น

3.6 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 19 - 20) โดยวิเคราะห์จากคำอธิบายรายวิชา รายปี หรือรายภาค แต่ละหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ ของผู้เรียนและผู้สอน

สรุปได้ว่า การจัดทำสาระของหลักสูตร เป็นการกำหนดผลเรียนรู้ที่คาดหวัง รายปีหรือรายภาค กำหนดสารการเรียนรู้ กำหนดหน่วยการเรียนรู้ เวลาและหน่วยกิต เพื่อให้เกิดความสอดคล้องในแต่ละช่วงชั้น และนำสาระหรือหน่วยการเรียนรู้ที่จัดทำ นำมาทำแผนการจัดการเรียนรู้

4. การออกแบบการเรียนรู้

4.1 การจัดการเรียนการสอน

กรมวิชาการ (2545, หน้า 22 - 24) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนเป็นการเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้ต่างๆ มีกระบวนการและวิธีการที่หลากหลายผู้สอนต้องคำนึงถึงพัฒนาการทางด้านร่างกาย และด้านสติปัญญา วิธีการเรียนรู้ ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียนเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น ควรใช้รูปแบบหรือวิธีการที่หลากหลาย เน้นการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้จากธรรมชาติ การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และการเรียนรู้แบบบูรณาการ การใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ การเรียนรู้คุณธรรม ทั้งนี้ต้อง

พยายามนำกระบวนการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม กระบวนการคิดและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไปสอดแทรกในการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เนื้อหาและกระบวนการต่าง ๆ ข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้ในลักษณะองค์รวม การบูรณาการเป็น การกำหนด เป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกัน ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยนำกระบวนการเรียนรู้จากกลุ่ม สาระเดียวกัน หรือต่างกลุ่มสาระการเรียนรู้มาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจัดได้ หลายลักษณะ เช่น การบูรณาการแบบผู้สอนคนเดียว การบูรณาการแบบคู่ขนานการบูรณาการ แบบสหวิทยาการ และการบูรณาการแบบโครงการ

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2545, หน้า 16 – 18) กล่าวว่า การจัดการเรียน การสอน จะมุ่งปลูกฝังด้านปัญญา พัฒนาการคิด และความสามารถทางอารมณ์ โดยใช้รูปแบบ วิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เน้นการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง การเรียนรู้ด้วย ตนเอง การเรียนรู้ร่วมกัน เรียนรู้จากธรรมชาติและการเรียนรู้แบบบูรณาการ ใช้การวิจัยเป็น ส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ การเรียนรู้คู่คุณธรรม

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอน เป็นกระบวนการที่ครูผู้สอน ต้อง ดำเนินการจัดการเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้ต่างๆ โดยใช้กระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงพัฒนาการทางด้านร่างกาย และด้านสติปัญญา วิธีการเรียนรู้ ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียนเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง

4.2 สื่อการเรียนรู้

กรมวิชาการ (2545, หน้า 25 - 26) กล่าวว่า การจัดการศึกษาตาม หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียน เรียนรู้ ด้วยตนเอง เรียนรู้อย่างต่อเนื่องชีวิต และใช้การจัดการเรียนการสอนเป็นการเรียนรู้ในสาระ การเรียนรู้ต่างๆ มีกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย ผู้สอนต้องคำนึงถึงพัฒนาการทางด้าน ร่างกาย และด้านสติปัญญา วิธีการเรียนรู้ ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียนเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่องและตลอดเวลาอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งมีความยืดหยุ่น สนองความต้องการของ ผู้เรียน ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่และเรียนรู้ได้ จากสื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ทุกประเภท รวมทั้งจากเครือข่ายการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ ในท้องถิ่น ชุมชน และแหล่งอื่น ๆ เน้นสื่อที่ผู้เรียน และผู้สอนใช้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วย ตนเอง ผู้เรียน ผู้สอน สามารถจัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ โดยใช้วิจารณญาณในการเลือกใช้ สื่อและแหล่งความรู้โดยเฉพาะหนังสือเรียนควรมีเนื้อหาสาระครอบคลุมตลอดช่วงชั้น สื่อ สิ่งพิมพ์ควรจัดให้มีอย่างเพียงพอทั้งนี้ควรให้ผู้เรียนสามารถยืมได้จากศูนย์สื่อ หรือห้องสมุดของ สถานศึกษา

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2545, หน้า 20) กล่าวว่า สื่อการเรียนรู้ที่จะ นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ควรมีความหลากหลายทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และสื่ออื่น ๆ

สรุปได้ว่า สื่อการเรียนรู้ มีส่วนสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาในด้านการเรียนรู้ได้ดีขึ้น รวมถึงมีการพัฒนาการทางร่างกาย และด้านสติปัญญา

4.3 การวัดผลและประเมินผล

กรมวิชาการ (2545, หน้า 25 - 26) กล่าวว่า การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ เป็นกระบวนการที่ให้ผู้สอนใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน เพราะจะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน รวมทั้งข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ

สถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบจัดการศึกษาจะต้องจัดทำหลักเกณฑ์ และ แนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผล การเรียนของสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ถือปฏิบัติร่วมกันและเป็นไปในมาตรฐานเดียวกัน จากการวัดและประเมินทั้งในระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษา และ ระดับชาติ ตลอดจน การประเมินภายนอก เพื่อใช้เป็นข้อมูลสร้างความมั่นใจเกี่ยวกับคุณภาพของผู้เรียนแก่ผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกสถานศึกษา

การวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน มีจุดหมายสำคัญของการประเมินระดับชั้นเรียน คือ มุ่งหาคำตอบว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ อันเป็นผลเนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือไม่ หรือเพียงใด ดังนั้น การวัดและประเมินจึงต้องใช้วิธีการที่หลากหลายเน้นการปฏิบัติให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ และสามารถดำเนินการอย่างต่อเนื่องควบคู่ไป ในกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยประเมินความประพฤติ พฤติกรรม การเรียน การร่วม กิจกรรม และผลงานจากโครงงานหรือแฟ้มสะสมผลงาน ผู้ใช้ผลการประเมินในระดับชั้นเรียนที่สำคัญ คือ ตัวผู้เรียน ผู้สอนและพ่อแม่ ผู้ปกครอง จำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วิธีการ และค้นคว้าข้อมูลเกณฑ์ต่าง ๆ ที่จะทำใหสะท้อนให้เห็นภาพสัมฤทธิ์ผลการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนจะทราบระดับความก้าวหน้าความสำเร็จของตน ครู ผู้สอน จะเข้าใจความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน แต่ละกลุ่มสามารถให้ระดับคะแนนหรือจัดกลุ่มผู้เรียน รวมทั้งระดับความสำเร็จของผู้เรียนสถานศึกษาเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์การประเมินโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา

การประเมินผลระดับสถานศึกษา เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าด้านการเรียนรู้เป็นรายชั้นปีและช่วงชั้น สถานศึกษานำข้อมูลที่ได้นี้ไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนและคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ รวมทั้งนำผลการประเมินรายช่วงชั้นไปพิจารณาตัดสินการเลื่อนช่วงชั้น กรณีผู้เรียนไม่ผ่านมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระต่าง ๆ สถานศึกษาต้องจัดให้มีการเรียนการสอนซ่อมเสริมและจัดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ด้วย

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2545, หน้า 25) กล่าวว่า การวัดและประเมินผล เป็นกระบวนการตรวจสอบผลการเรียนรู้และพัฒนาการต่าง ๆ ของผู้เรียนตามมาตรฐาน การเรียนรู้ของหลักสูตร เพื่อนำผลไปปรับปรุงการเรียนการสอนและตัดสินผลการเรียน และ กำหนดหลักการวัดและประเมินผล ดังนี้

1. สถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบและประเมินผลการเรียนของผู้เรียน
 2. สอดคล้องและครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตร
 3. ประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และตัดสินผลการเรียน
 4. การประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนรู้ควร
- ดำเนินการด้วยวิธีที่หลากหลาย เหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการวัดธรรมชาติของวิชาและระดับช่วงชั้น
5. ให้มีการประเมินความสามารถของผู้เรียนในการอ่าน คิดวิเคราะห์ เขียนในแต่ละช่วงชั้น
 6. ให้มีการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในแต่ละ
- ช่วงชั้น
7. ให้มีการประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับชาติในแต่ละช่วงชั้น
 8. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนตรวจสอบผลการเรียนได้
 9. ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนระหว่างสถานศึกษา และรูปแบบ
- การศึกษาต่าง ๆ

สรุปได้ว่าการออกแบบการเรียนรู้ เป็นกระบวนการที่สถานศึกษา หรือ ครูผู้สอนจัดสอนนักเรียน โดยคำนึงถึงพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา วิธีการ เรียนรู้ ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียนแต่ละช่วงชั้น โดยวิธีการที่หลากหลาย เน้นการจัด การเรียนการสอนตามสภาพจริง การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้จากธรรมชาติ การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยมี ครูผู้สอน ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียนเป็นผู้ร่วมประเมินผลการเรียนรู้

5. การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดให้มีสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม และกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน ซึ่งกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้น เพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม การเข้าร่วมและ ปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเองตาม ความถนัดและความสนใจอย่างแท้จริง การพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาองค์รวมของ ความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม โดยอาจจัดเป็น แนวทางหนึ่งที่จะสนองนโยบายในการสร้างเยาวชนของชาติให้เป็นผู้ที่มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีคุณภาพเพื่อพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ปลูกฝังและ

สร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แบ่งเป็น 2 ลักษณะ (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 25 - 26) คือ

5.1 กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของ ผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิต ภูมิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา และสร้างสัมพันธภาพที่ดีซึ่งผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อและการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพ และการมีงานทำ

5.2 กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่เกิดจากความสมัครใจของผู้เรียนมุ่งพัฒนา คุณลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มเติมจากกิจกรรมในกลุ่มสาระ เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนช่วยกันคิด ช่วยกันทำช่วยกันแก้ปัญหา ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนอย่างเต็มที่ รวมถึงกิจกรรมที่มุ่งปลูกฝังความมีระเบียบวินัย รับผิดชอบ รู้สิทธิและหน้าที่ของตนเองแบ่งตามความแตกต่างระหว่างกิจกรรมได้เป็น 2 ลักษณะ

5.2.1 กิจกรรมพัฒนาความถนัด ความสนใจ ความต้องการของผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นการเติมเต็มความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์ของผู้เรียนให้ กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อการค้นพบความถนัด ความสนใจของตนเอง และพัฒนาตนเองให้เต็ม ศักยภาพ ตลอดจนการพัฒนาทักษะของสังคม และปลูกฝังจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อ สังคม

5.2.2 กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์เป็น กิจกรรมปลูกฝัง ระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ เพื่อการอยู่ร่วมกันในสภาพชีวิตต่าง ๆ นำไปสู่พื้นฐาน การทำประโยชน์ให้แก่สังคม และวิถีชีวิตในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข ซึ่งกระบวนการจัดให้เป็นไปตามข้อกำหนดของคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ ยุวกาชาด สมาคมผู้บำเพ็ญประโยชน์และกรมการรักษาดินแดน

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนอาจจัดทำได้หลายรูปแบบ เช่น จัดแบ่ง สัดส่วนเวลาของกิจกรรมต่าง ๆ แล้วกำหนดเวลาเรียนในตารางเรียนเช่นเดียวกันกับกลุ่มสาระ อีก 8 กลุ่มสาระ จัดแบ่งสัดส่วนเวลาของกิจกรรมต่าง ๆ แล้วกำหนดเวลาเรียนบางส่วนในเวลา เรียนปกติ และบางส่วนเรียนนอกเวลา จัดกิจกรรมต่าง ๆ ไปด้วยกันโดยวางแผนร่วมกันของ กลุ่มอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรม กำหนดเวลาเรียนบางส่วนในตารางเวลาเรียนปกติบางส่วนนอก เวลาเรียน สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยวุฒิภาวะและ ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

สรุปได้ว่าการออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียน ได้มีการพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และ สังคม โดยเป็นแนวทางหนึ่งที่จะสนองนโยบายในการสร้างเยาวชนของชาติให้เป็นผู้ที่มีศีลธรรม

จริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีคุณภาพเพื่อพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์
ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคมและประเทศชาติ

6. กำหนดรูปแบบ วิธีการ เกณฑ์การตัดสิน เอกสารหลักฐานการศึกษา

6.1 เกณฑ์การผ่านช่วงชั้นและการจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งใช้เวลาประมาณ 12 ปีผู้เรียนสามารถจบการศึกษาได้ 2 ช่วง คือ จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ถือว่าจบการศึกษาภาคบังคับและจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งถือว่าจบการศึกษาขั้นพื้นฐานผู้เรียนผ่านการศึกษาแต่ละช่วงชั้น ตามเกณฑ์ดังนี้

6.1.1 เกณฑ์มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 1,2 และ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 (จบการศึกษาภาคบังคับ)

- 1) ผู้เรียนต้องเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม และได้รับการตัดสินผลการเรียนให้ได้ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
- 2) ผู้เรียนต้องผ่านการประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์ เขียน ให้ได้ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
- 3) ผู้เรียนต้องผ่านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
- 4) ผู้เรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และผ่านการประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

6.1.2 เกณฑ์มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 (จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน)

- 1) ผู้เรียนต้องเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม และได้หน่วยกิตครบตามหลักสูตรที่สถานศึกษากำหนด และได้รับการตัดสินผลการเรียนให้ได้ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
- 2) ผู้เรียนต้องผ่านการประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์ เขียน ให้ได้ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
- 3) ผู้เรียนต้องผ่านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
- 4) ผู้เรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและผ่านการประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

6.2 เอกสารหลักฐานการศึกษา

สถานศึกษาต้องพิจารณา จัดทำเอกสารการประเมินผลการเรียนเพื่อใช้ประกอบการดำเนินงานด้านการวัดและประเมินผลการเรียนตามที่เห็นควร เช่น เอกสารแสดงผลการเรียนรู้ของผู้เรียน แบบบันทึกผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในรายวิชาต่าง ๆ แบบ

รายงานการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นรายบุคคล ระเบียบสะสมแสดงพัฒนาการด้านต่าง ๆ และแบบแสดงผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นต้น (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 28 - 30)

สรุปได้ว่กำหนดรูปแบบ วิธีการ เกณฑ์การตัดสิน เอกสารหลักฐานการศึกษา เป็นกระบวนการให้ได้มาซึ่งคุณภาพของผู้เรียนทั้งในด้านการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียน รวมถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยมีสถานศึกษาและครูผู้สอนเป็นผู้ร่วมกันกำหนด รูปแบบ หรือเกณฑ์การตัดสินต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนผ่านการเรียนรู้ตามมาตรฐานและสาระการเรียนรู้ตามที่โรงเรียนกำหนด

7. พัฒนาระบบการส่งเสริมสนับสนุน

ในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามจุดหมายของหลักสูตร สถานศึกษาควรพัฒนาระบบการส่งเสริมสนับสนุนต่าง ๆ ที่จะเอื้อให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพในเรื่องต่อไปนี้ (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 31 - 35) คือ

7.1 การพัฒนากระบวนการแนะแนวที่มุ่งการพัฒนาคนให้มีความรู้อย่าง ลึกซึ้ง ประเมินการจัดการที่มีคุณภาพ โดยกำหนดพันธกิจระหว่างบ้าน ชุมชนและสถานศึกษาที่เน้นความร่วมมือกันระหว่างบ้าน ในฐานะแหล่งเรียนรู้แรกของผู้เรียน ชุมชนจะเป็นเครือข่ายที่สำคัญของการแนะแนว ช่วยป้องกัน แก้ไขปัญหาของสังคม สร้างเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้ด้วยข้อมูลสารสนเทศและพัฒนาเครือข่ายแนะแนวให้เข้มแข็ง เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพสูงสุดด้านวิชาการ บุคลากร และบริหารทั่วไป

7.2 การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้และห้องสมุด

สถานศึกษาจำเป็นต้องส่งเสริม สนับสนุนให้มีแหล่งเรียนรู้ นอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียน ให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า เพิ่มพูนประสบการณ์ และความชำนาญ โดยเฉพาะห้องสมุดนั้นเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญยิ่ง เพราะจะเป็นแหล่งที่รวบรวมองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนโดยตรง ทั้งนี้ ไม่จำเป็นต้องเป็นห้องสมุดที่มีความหรูหราหรือใหญ่โต อาจเป็นเพียงมุมหนังสือเพื่อการศึกษาค้นคว้าก็ได้ นอกจากนี้ต้องสนับสนุนให้มีแหล่งการเรียนรู้ในรูปคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีต่าง ๆ

7.3 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ

สถานศึกษาต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สอนนำกระบวนการวิจัยมาผสมผสานหรือบูรณาการใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน และเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สามารถใช้กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการแก้ปัญหาหรือพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ เน้นการวิจัยทั้งในห้องเรียน และการวิจัยในภาพรวมของสถานศึกษา

7.4 เครือข่ายวิชาการ

สถานศึกษาต้องพัฒนาและส่งเสริมสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ทางวิชาการ จากครูในสถานศึกษาเดียวกันและในสถานศึกษาอื่นๆ ตลอดจนชมรมวิชาการ

ต่าง ๆ ในรูปของเครือข่ายเชื่อมโยงกันทั้งจากบุคคล และจากสื่อต่าง ๆ เพื่อให้ครูมีความรู้และแนวคิดใหม่ ๆ ที่สามารถนำไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ

สรุปได้ว่าพัฒนาระบบการส่งเสริมสนับสนุน เป็นรูปแบบหรือกระบวนการที่สถานศึกษาและครูผู้สอนต้องจัดให้กับผู้เรียนทั้งในด้านสื่อ และแหล่งการเรียนรู้ทางวิชาการ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีการพัฒนาความสามารถและศักยภาพของตน โดยสถานศึกษาและครูผู้สอนต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครองนักเรียน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชนในการดำเนินการ

8. การเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา

จากกระบวนการดังกล่าวข้างต้น สถานศึกษาจะมีรายละเอียดที่ครอบคลุมภาระงานการจัดการศึกษาทุกด้าน ในขั้นนี้จึงเป็นการวิเคราะห์และเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษาที่สมบูรณ์

ในการกำหนดหลักสูตรสถานศึกษาควรคำนึงว่าสิ่งที่ปรากฏในหลักสูตรเป็นสิ่งที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการตั้งแต่ต้น คือ กำหนดวิสัยทัศน์ จนกระทั่งการนำหลักสูตรสู่ห้องเรียน คือ การจัดทำแผนการเรียนรู้รวมทั้งการบริหารจัดการหลักสูตรให้ประสบความสำเร็จใช้ศักยภาพทั้งของสถานศึกษาและชุมชนเต็มที่ เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริงประการสำคัญ หลักสูตรสถานศึกษาจะต้องสามารถบอกให้ผู้เกี่ยวข้องและบุคคลในชุมชนทราบอย่างชัดเจนว่าจะจัดการศึกษาอย่างไรในสถานศึกษา ดังนั้น เอกสารหลักสูตรสถานศึกษาอาจมีหลายเล่ม ซึ่งในเล่มแรกควรเป็นเล่มที่กำหนดภาพรวมและมีเล่มอื่น ๆ อีกตามความเหมาะสมซึ่งอาจแยกเล่มตามกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือหน่วยการเรียนรู้

การเรียบเรียง เป็นหลักสูตรของสถานศึกษา ควรประกอบด้วยส่วนสำคัญดังต่อไปนี้ (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 36 - 40)

- 8.1 วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย
- 8.2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 8.3 โครงสร้างหลักสูตร
- 8.4 รายวิชาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้
- 8.5 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 8.6 การจัดการเรียนรู้และการส่งเสริมการเรียนรู้
- 8.7 การวัดและประเมินผล
- 8.8 การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา
- 8.9 อื่น ๆ

ทั้งนี้ สถานศึกษาอาจกำหนดหัวข้อเพิ่มเติม หรือเปลี่ยนแปลงได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม เมื่อสถานศึกษาจัดทำร่างหลักสูตรสถานศึกษาตามหัวข้อดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้วสถานศึกษาจะต้องตรวจสอบแต่ละหัวข้อ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 รวมทั้งสอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทหรือสภาพของสถานศึกษา จากนั้นนำร่างหลักสูตรดังกล่าว เสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ความเห็นชอบ

สรุปได้ว่า การเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา เป็นกระบวนการที่สถานศึกษา ครูผู้สอน และฝ่ายวิชาการ ได้ร่วมกันรวบรวมและเรียบเรียงขั้นตอนในการดำเนินงาน การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความสะดวกในการศึกษา และเป็นคู่มือในการค้นคว้า หรืออ้างอิงในการดำเนินงานของสถานศึกษาหรือการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น หลักสูตรจะต้องสนองตอบต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และต้องเปลี่ยนไปตามธรรมชาติของการศึกษา ผู้สอนต้องปรับปรุงกระบวนการสอนและประเมินกระบวนการสอนของตน เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลง และผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม การศึกษาจะเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น ถ้าหลักสูตรมีการปรับปรุงให้เป็นไปตามความต้องการและความจำเป็นตลอดเวลา

การบริหารหลักสูตร

1. ความหมายของการบริหารหลักสูตร

สันต์ ชรรมบำรุง (2527, หน้า 157) กล่าวว่า วัไว้ว่า การบริหารหลักสูตรเป็นการบริหารงานทางด้านวิชาการ หรือ การนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งเปรียบเสมือนการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียน เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพที่สุด ในการบริหารหลักสูตรนั้นผู้ที่ทำหน้าที่ส่วนใหญ่ในโรงเรียนจะได้แก่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่กับครูโดยการทำงานร่วมกัน กระตุ้นช่วยเหลือแนะนำให้กำลังใจ ควบคุม ดูแลสนับสนุนประสานงานให้ครูทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพในด้านการสอน

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2527, หน้า 87) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตรเป็นการบริหารงานด้านวิชาการ โดยการนำหลักสูตรมาจัดประสบการณ์ในการเรียนให้แก่ผู้เรียน มีความรู้ทาง สติปัญญา ความสามารถเจตคติ ตลอดจนค่านิยมต่างๆ ให้เป็นไปตามสังคมต้องการ

นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (2534, หน้า 159) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตรหมายถึง กระบวนการหรือกิจกรรม ที่บุคคลร่วมมือกันดำเนินการโดยมีเครื่องมือคือหลักสูตรซึ่งเป็นเครื่องมืออย่างใดอย่างหนึ่งของโรงเรียน ในอันที่จะเตรียมเด็กหรือเยาวชนให้เกิดความรู้ ทักษะ เจตคติ และประสบการณ์ที่ดีในการดำเนินและดำรงชีวิตในสังคมของตนได้อย่างถูกต้องและเป็นสมาชิกที่มีประสิทธิภาพ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535, หน้า 60) กล่าวว่าการบริหารหลักสูตรหมายถึง กระบวนการบริหารงานการใช้หลักสูตร แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ การเตรียมหลักสูตร การดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตรและการประเมินผลหลักสูตร

กัญพินา เชื่อมชีวิต (2539, หน้า 15) กล่าวว่าการบริหารหลักสูตร หมายถึง การเตรียมการวางแผนการใช้ทรัพยากรที่มีซึ่งได้แก่บุคคล วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณอย่าง ชาญฉลาด และการปฏิบัติการเพื่อให้สามารถใช้หลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุ เป้าหมายของหลักสูตรได้ รวมถึงการประเมินผลการใช้หลักสูตรเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขด้วย โดยอาศัยบุคลากรทุกฝ่ายทั้งผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้เรียน และเจ้าหน้าที่อื่นๆ เข้ามาช่วยเหลือซึ่ง กันและกัน

บังอร อนุเมธางกูร, และคนอื่นๆ (2541, หน้า 32) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตร เป็นกระบวนการปฏิบัติตามแผนการใช้หลักสูตรตามบทบาทหน้าที่ของผู้ใช้หลักสูตรเช่น การสนับสนุนงบประมาณ ติดตามนิเทศ การอำนวยความสะดวก การควบคุม กำกับติดตาม ครูผู้สอนปฏิบัติหน้าที่การสอน เป็นต้น

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่าการบริหารหลักสูตร หมายถึง กระบวนการนำ หลักสูตรไปใช้เตรียมเด็กหรือเยาวชนให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถโดยเริ่มตั้งแต่ การวางแผนหลักสูตร การใช้หลักสูตร และการประเมินผลหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ตามจุดหมายของหลักสูตรและความต้องการของสังคม

2. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร

สันต์ ธรรมบำรุง (2527, หน้า 15) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตรเป็นระบบของ หลักสูตร (curriculum system) มีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ

1. ตัวป้อน(input) ที่ป้อนเข้าไป มี 3 ส่วน

- 1.1 การวางแผนหลักสูตร
- 1.2 การเรียนการสอนตามหลักสูตร
- 1.3 การประเมินผลหลักสูตร

องค์ประกอบ 3 ส่วนนี้ จะต้องคำนึงถึงผู้เรียนหรือเด็กเป็นศูนย์กลาง

2. กระบวนการ (process) หรือตัวแปร มีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ คือ

- 2.1 การดำเนินงาน
- 2.2 กิจกรรม
- 2.3 บุคคลที่มีส่วนร่วมในหลักสูตร

3. ตัวตาม(output) ผลของหลักสูตรจะออกมาใน 2 รูปแบบ

- 3.1 รูปแบบที่พึงประสงค์ที่เป็นส่วนดีของหลักสูตร เช่น ความมุ่งหมาย สอดคล้องกับเนื้อหา
- 3.2 รูปแบบที่ไม่พึงประสงค์ จะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขใหม่ให้เหมาะสม

ต่อไป

หวน พินธุพันธ์ (2528, หน้า 46) ได้กล่าวถึงการบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรเพื่อจะได้จัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย ดังนี้

1. ศึกษาความมุ่งหมายในหลักสูตร เพื่อจะได้จัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายภายในแนวเดียวกัน
2. ศึกษาโครงสร้าง และเนื้อหาสาระของหลักสูตร เพื่อนำไปปฏิบัติให้ตรงกับโครงสร้างของหลักสูตรใหม่มากที่สุด
3. การนำเอาหลักสูตรไปใช้ให้เกิดผล คือ เมื่อผู้บริหารและครูอาจารย์ ศึกษาโครงสร้างของหลักสูตรให้เข้าใจ และนำไปปฏิบัติให้ได้ผลตามความมุ่งหมายของหลักสูตรและตรงกับเนื้อหาสาระในหลักสูตรให้มากที่สุด
4. การประเมินผลหลักสูตร คือ การประเมินผลว่า ได้นำเอาหลักสูตรไปปฏิบัติ และสัมฤทธิ์ผลตามที่กำหนดไว้ในความมุ่งหมาย หรือไม่มากนักน้อยเพียงไร และอาจเป็นสาเหตุของการไม่สัมฤทธิ์ผล
5. การปรับปรุงหลักสูตร เป็นการดำเนินงานหลังจากการประเมินผลหลักสูตร แล้วพบว่า หลักสูตรที่ใช้มีข้อบกพร่อง ผู้บริหารหรือครูอาจารย์จะดำเนินการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ผ่านความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเปลี่ยนแปลงให้เกิดความเหมาะสม

อมรา เล็กเริงสินธุ์ (2540, หน้า 142) กล่าวถึงงานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรประกอบด้วย

1. งานบริหารและบริหารหลักสูตร ได้แก่ การเตรียมบุคลากร การจัดครูเข้าสอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน
2. งานดำเนินการตามหลักสูตร ได้แก่ การปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับท้องถิ่น การจัดทำแผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนการสอน
3. งานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร ได้แก่ งานนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร การตั้งศูนย์วิชาการ เพื่อสนับสนุน และส่งเสริมการใช้หลักสูตร

อุทัย บุญประเสริฐ (2540, หน้า 38-39) กล่าวว่า การจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายปลายทางที่ต้องการ โดยอาศัยหลักสูตรเป็นเครื่องมือที่สำคัญ ผู้บริหารวิชาการของโรงเรียนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในบทบาท และหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร บทบาทที่สำคัญของผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตร มีดังนี้

1. ต้องศึกษา ทำความเข้าใจหลักสูตรของโรงเรียน หลักสูตรที่โรงเรียนใช้อยู่ให้ทราบเกี่ยวกับสาระสำคัญของหลักสูตรอย่างแน่ชัด เพื่อจะได้แนะนำช่วยเหลือครูให้ได้ใช้และปฏิบัติตามหลักสูตรได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

2. ต้องเป็นผู้นำในการนำหลักสูตรไปใช้ จัดประชุมเพื่อวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ คู่มือการดำเนินการ ประสานงานการดำเนินการใช้หลักสูตร
 3. จัดหาหลักสูตร เอกสารหลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตร แนวการสอน คู่มือครู แผนการสอนให้เพียงพอและครบถ้วนทุกระดับชั้นเรียน
 4. เตรียมครูให้พร้อมที่จะใช้หลักสูตรที่โรงเรียนใช้อยู่อบรมครูให้มีความรู้ความเข้าใจหลักสูตรและวิธีการใช้หลักสูตรให้สัมฤทธิ์ผล
 5. ประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ปกครองทราบและเข้าใจ
 6. จัดครูเข้าสอนให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ
 7. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เหมาะสม เช่น การจัดตั้งชมรมหรือชมรมวิชาการต่าง ๆ ชมรมกีฬา ชมรมยุวกาสิกร ชมรมส่งเสริมประเพณีท้องถิ่น
 8. จัดการด้านการบริการใช้หลักสูตรแก่ครูในโรงเรียน
 9. นิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร
- รุจิร ภูสาระ, และจันทราณี สงวนนาม (2545, หน้า 154-172) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรตามโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย

1. การจัดชั้นเรียนหรือการจัดกลุ่มผู้เรียน ซึ่งสามารถทำได้หลายลักษณะขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่กำหนดไว้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้และนโยบายของโรงเรียน ได้แก่ การจัดกลุ่มเรียนเป็นชั้น การจัดกลุ่มตามความสามารถ และการจัดกลุ่มตามความสนใจ
2. การจัดครูเข้าสอน โดยสามารถจัดครูเข้าสอน ตามการจัดครูประจำชั้น การจัดครูแนะแนว การจัดครูเข้าสอนตามกลุ่มสาระหรือการจัดครูเข้าสอนเป็นหมู่คณะ
3. การจัดทำแผนการเรียนรู้ เป็นหน้าที่ของผู้สอนซึ่งประกอบด้วย การวางแผนการสอน การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การเขียนกิจกรรมการประเมินผล
4. การจัดตารางสอนหรือตารางเรียน หมายถึง ตารางกำหนดวิชาและเวลาเรียนที่เรียนในแต่ละวันตลอดสัปดาห์ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการสอน
5. การนิเทศติดตามผลและส่งเสริมการใช้หลักสูตร เป็นหน้าที่สำคัญประการหนึ่งของผู้บริหารโรงเรียน หรือเรียกว่าเป็นการนิเทศภายในโรงเรียน ในการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรจะช่วยให้การใช้หลักสูตรบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ การนิเทศติดตามผลควรมีลักษณะเป็นการส่งเสริมร่วมมือมิใช่เป็นการจับผิดหรือบังคับ ซึ่งพอสรุปหลักการในการนิเทศการใช้หลักสูตรได้ดังนี้

5.1 ช่วยให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเข้าใจหลักการและจุดมุ่งหมายที่แท้จริงของหลักสูตร วิธีการนิเทศอาจใช้การประชุมชี้แจงปรึกษาหารือ เพื่อให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการใช้หลักสูตร

5.2 การกระตุ้นให้ครูเป็นผู้นำทางวิชาการให้แก่นักเรียนและชุมชนที่อยู่ใกล้เคียง

5.3 ช่วยให้ผู้กล้าแสดงออกในการอภิปรายปัญหาต่างๆ ที่เกิดจากการนำหลักสูตรไปใช้

5.4 ช่วยทำให้การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

6. กิจกรรมอื่น ๆ ที่ส่งเสริมงานวิชาการ ได้แก่ การให้รางวัลชมเชยผู้ที่ประพฤติดีหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม นอกเหนือจากกิจกรรมที่ครูจัดในชั้นเรียน และการจัดสร้างเครือข่ายทางวิชาการในสถานศึกษา

7. การบริหารหลักสูตรโดยทั่วไป ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนที่จะเป็นผู้ให้บริการในการนำหลักสูตรไปใช้ ได้แก่ การจัดห้องสมุด การจัดแหล่งเรียนรู้ การจัดประชุม คณะกรรมการสถานศึกษา การจัดหาอุปกรณ์ การจัดอาคารสถานที่ให้เหมาะสม การพัฒนาบุคลากรและการจัดสรรงบประมาณ

จากแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารหลักสูตร เป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยเริ่มตั้งแต่การวางแผนเตรียมการด้านหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การนิเทศกำกับติดตามและการประเมินผลพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนมีมาตรฐานคุณภาพการศึกษาตาม จุดหมาย และหลักการของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 , หน้า 61) ได้กล่าวถึงขอบข่ายของการบริหารหลักสูตรสามารถแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นเตรียมการ เป็นการวางแผนการใช้หลักสูตร โดยต้องเตรียมการล่วงหน้า วางแผนการใช้อย่างเป็นระบบและนำนวัตกรรมทางการศึกษามาช่วยในสิ่งจำเป็นการเตรียมการเกี่ยวกับหลักสูตร การเตรียมความพร้อมของสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดทำแผนการสอน การตรวจสอบความพร้อมของผู้เรียนและการตรวจการยอมรับของชุมชน

2. ขั้นดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตร เป็นการนำหลักสูตรไปใช้ซึ่งจะมีทั้งฝ่ายปฏิบัติการหลักสูตรและฝ่ายสนับสนุน ตลอดจนฝ่ายควบคุมการใช้หลักสูตร ดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรได้แก่ การประชุมครูอาจารย์ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การประชุมนิเทศนักเรียน การจัดทำคู่มือครู การจัดครูเข้าสอน การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและการฝึกงานภาคปฏิบัติ

3. การประเมินผลการเรียนการสอนตามหลักสูตร เมื่อมีการนำหลักสูตรไปใช้ควรจะต้องมีการประเมินผลเกี่ยวกับหลักสูตร วัตถุประสงค์ของการประเมินผล เพื่อพิจารณาว่าตรงกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเพื่อใช้ในการตัดสินใจในการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร

วิโรจน์ สารวัตร (2544, หน้า 170-171)กล่าวถึงงานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรในโรงเรียน สรุปได้ดังนี้

1. การวางแผนการสอน
2. การออกแบบและพัฒนา
3. การนำหลักสูตรไปปฏิบัติ
4. การประเมินผล

กมล ภูประเสริฐ (2545, หน้า 32-37) ได้แสดงความคิดเห็นถึงภารกิจในการบริหารหลักสูตร ที่ผู้บริหารหรือคณะผู้บริหารจะต้องดำเนินการ มีดังต่อไปนี้

1. การรวบรวมเอกสารและวัสดุต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับหลักสูตรให้สมบูรณ์และเพียงพอต่อการดำเนินงานด้านหลักสูตร
2. การรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับชุมชน เช่น ประวัติความเป็นมาของชุมชน สถานภาพทางสังคม สภาพเศรษฐกิจ วัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นต้น
3. การทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร
4. การดำเนินการใช้หลักสูตร
5. การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล
6. การสรุปการดำเนินงานของสถานศึกษา
7. การปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร

กรมวิชาการ (2545, หน้า 7) ได้เสนอขอบข่ายที่สำคัญในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาประกอบด้วย 7 ด้าน คือ

1. การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา
2. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
3. การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร
4. การดำเนินการใช้หลักสูตร
5. การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล
6. การสรุปผลการดำเนินงาน
7. การปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร

จากแนวคิดของนักวิชาการที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ขอบข่ายการบริหารหลักสูตรประกอบด้วยภารกิจที่สำคัญ 7 ด้าน (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 7) ซึ่งประกอบด้วย 1) การเตรียมความพร้อม 2) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 3) การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร 4) การดำเนินการใช้หลักสูตร 5) การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล 6) การสรุปผลการดำเนินงาน และ 7) การปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน จึงขอเสนอรายละเอียดของงานและภารกิจ ดังนี้

3.1 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา

3.1.1 ความหมาย

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535, หน้า 61 –65) กล่าวว่า การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา หมายถึง การวางแผนการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบเพื่อไม่ให้เกิดการขัดข้องในระหว่างหลักสูตรกำลังดำเนินการ หรือระหว่างการเรียนรู้การสอน สิ่งที่สถานศึกษาต้องเตรียมเพื่อให้เกิดความพร้อม เช่น บุคลากร สิ่งอำนวยความสะดวก วัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น

ธารง บัวศรี (2542, หน้า 306) กล่าวว่า การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา หมายถึง การวางแผนเพื่อสร้างความเข้าใจ ทั้งในด้านความรู้ นโยบาย จุดมุ่งหมายของการศึกษา จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้าง รูปแบบและข้อกำหนดหลักสูตร ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ทักษะในการใช้หลักสูตรและเจตคติอันพึงประสงค์ของหลักสูตร การเตรียมครูผู้สอนอาจเตรียมได้หลายวิธี เช่น การประชุมสัมมนาเพื่อสร้างความเข้าใจ การอบรมเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเฉพาะเรื่อง การประชุมปฏิบัติการเพื่อฝึกทักษะที่จำเป็น เช่น การจัดทำหน่วยการเรียนรู้การสอน วิธีสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผลผู้เรียน เป็นต้น

กรมวิชาการ (2545, หน้า 7) กล่าวว่า การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา หมายถึง การวางแผน การดำเนินการเพื่อสร้างความตระหนัก ความรู้ความเข้าใจ เรื่องหลักสูตรสถานศึกษาทั้งในด้านเนื้อหาสาระ โครงสร้าง จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ให้แก่บุคลากร เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนนำหลักสูตรไปใช้ในสถานศึกษา

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา หมายถึง การวางแผน การดำเนินการเพื่อสร้างความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจ เรื่องหลักสูตรสถานศึกษาทั้งในด้านเนื้อหาสาระ โครงสร้าง จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ให้แก่บุคลากร เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนนำหลักสูตรไปใช้ในสถานศึกษา

3.1.2 ขอบข่ายการเตรียมความพร้อม

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535, หน้า 61 –65) กล่าวว่า การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต้อง ประกอบด้วย

1. การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1.1 การเตรียมความพร้อมของครูผู้สอนซึ่งเป็นบุคคลสำคัญต่อหลักสูตร

การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับผู้สอนเพราะเป็นผู้นำหลักสูตรไปใช้ในห้องเรียนกับผู้เรียน สิ่งที่ต้องทำในการเตรียมความพร้อมทางด้านครูผู้สอนก็คือ การสำรวจจำนวนครูผู้สอน ความพร้อมในการสอนโดยเฉพาะความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของหลักสูตร การจัดเตรียมเนื้อหาหลักสูตร รวมทั้งทักษะในการสอน การประเมินผลการเรียนและการทำความเข้าใจกับครูผู้สอนให้มีเจตคติที่ดีต่อหลักสูตร

1.2 การเตรียมความพร้อมผู้นิเทศการสอนและนักแนะแนว

การศึกษา บุคลากรเหล่านี้มีส่วนส่งเสริมให้หลักสูตรมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งโดยทั่วไปบุคลากรที่เกี่ยวข้องเหล่านี้ มีความเข้าใจเรื่องหลักสูตร ก็จะช่วยครูด้านการเรียนการสอนได้ดีในการพัฒนาคุณภาพการสอน

1.3 การเตรียมผู้บริหาร ผู้บริหารมีความสำคัญต่อการพัฒนา

หลักสูตรไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าครูผู้สอนและผู้นิเทศการสอน เพราะเป็นผู้กำกับดูแลหลักสูตรเพื่อให้พัฒนาและแก้ไขได้ถูกต้อง การประชุมสัมมนาผู้บริหารเรื่องบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมหลักสูตร จึงเป็นสิ่งจำเป็นรวมทั้งแนวคิดและเทคนิคของงานบริหารหลักสูตร จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเตรียมผู้บริหาร

2. การเตรียมความพร้อมสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่

2.1 การเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับวัสดุ ในการสอนด้านทักษะ

การปฏิบัติโดยเฉพาะด้านวิชาชีพ วัสดุในโรงประลองและห้องปฏิบัติการ เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องเตรียมจัดซื้อและจัดการไว้ล่วงหน้าก่อนการสอน มิฉะนั้นอาจเกิดขาดแคลนในเวลาสอน

2.2 การเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับสื่อการสอน หลักสูตรใหม่

ย่อมต้องการสิ่งใหม่ ๆ การจัดหาไว้พร้อมเกี่ยวกับสื่อการสอน เช่น แผ่นใส เทป ตลอดจนอุปกรณ์ในการใช้สื่อเป็นสิ่งจำเป็นแต่ทั้งนี้ก็ต้องคำนึงถึงสภาพของสถานศึกษา เช่น ห้องที่จะใช้สื่อ ความสามารถของครูผู้สอน เจ้าหน้าที่ ช่างเทคนิคที่จะช่วยบริการการใช้สื่อด้วย

2.3 การเตรียมอาคารสถานที่ อาคารสถานที่เป็นห้องเรียน

บรรยาย ห้องปฏิบัติการ ห้องทดลอง โรงประลอง ควรจัดหาให้พร้อม ถ้าจำเป็นต้องมีการปรับปรุงอาคารสถานที่เหล่านั้น ก็ต้องทำล่วงหน้าก่อนนำหลักสูตรไปใช้

2.4 การเตรียมงบประมาณ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการดำเนินงาน

หลักสูตรเป็นสิ่งจำเป็นมาก งบประมาณจะเป็นตัวบ่งชี้จะทำให้หลักสูตรสำเร็จหรือไม่ นอกจากจะใช้ในด้านค่าตอบแทน และยังเป็นค่าใช้จ่ายสอยในการพัฒนาวัสดุ หลักสูตร คู่มือครู คู่มือนักเรียน เอกสารและอุปกรณ์การสอน

2.5 การเตรียมห้องสมุด เป็นส่วนที่จะสนับสนุนการสอนให้

ได้ผลดียิ่งขึ้น ครูและนักเรียนมีแหล่งค้นคว้า สามารถศึกษาเพิ่มเติมจากห้องสมุด ดังนั้นห้องสมุดจึงจำเป็นต้องจัดหาเอกสารต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับการเรียนการสอนไว้ในห้องสมุด

2.6 การเตรียมสถานที่ฝึกงาน การเรียนการสอนด้านวิชาชีพ

จำเป็นต้องมีสถานศึกษาเพื่อเป็นการฝึกทักษะปฏิบัติ และนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปปฏิบัติจริง การเตรียมสถานที่ฝึกงานไว้พร้อมจะช่วยให้การดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตรได้สะดวกและมีคุณภาพ

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537, หน้า 197) กล่าวถึง การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาประกอบด้วย

1. การตรวจสอบลักษณะหลักสูตร ซึ่งได้แก่ ความกระฉับกระเฉงของ คำชี้แจงคำอธิบายสาระสำคัญ ความสอดคล้องขององค์ประกอบหลักสูตร ความเหมาะสมกับ พัฒนาการของผู้เรียน กลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งความหวังของสังคม บุคลากรที่ทำการตรวจสอบ หลักสูตร ได้แก่ คณะกรรมการร่างหลักสูตร ผู้บริหาร ครู ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการ ผู้เรียนและ ผู้ปกครอง ควรจะได้มีบทบาทในการประชุมสัมมนาเพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตร และเพื่อ ความเข้าใจที่ตรงกัน เห็นคุณค่าเกิดความยอมรับและมีทัศนคติที่ดีต่อหลักสูตร ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญ ในการนำหลักสูตรไปใช้ต่อไป

2. การประชาสัมพันธ์หลักสูตร การใช้หลักสูตรใหม่จะประสบ ผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับการประชาสัมพันธ์หลักสูตรอยู่ส่วนหนึ่งด้วย การเข้าใจ เกี่ยวกับหลักสูตรและยอมรับหลักสูตรใหม่นั้น จะต้องทำการประชาสัมพันธ์ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ เป็นระยะ สื่อที่ใช้ในการแนะนำหลักสูตร มีหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับกลุ่มเป้าหมายของการใช้ หลักสูตรเช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์เอกสารแผ่นพิมพ์ สิ่งเหล่านี้สามารถใช้กับหลักสูตร โดยทั่วไป ส่วนคณะครูนั้น ควรจะได้มีการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการและผู้บริหารและนักเรียนนั้นควร จะได้มีการประชุมชี้แจง

3. การอบรมครู ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้จะต้องทำอย่างรอบคอบ ไม่ว่าจะเป็นขั้นเตรียมการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นที่ นำมาใช้ วางแผนและฝึกอบรมบุคลากร เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับสถาบันการใช้หลักสูตรที่มีความ แตกต่างของความพร้อมการใช้หลักสูตรโรงเรียนในตัวเมืองขนาดใหญ่ย่อมมีความพร้อมหลาย ๆ ด้าน มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่ในชนบทผู้บริหาร ครู บุคลากรที่สนับสนุนการสอน รวมทั้งผู้ปกครอง วิธีการสอน ระยะเวลาที่ใช้ในการอบรมและงบประมาณที่ใช้ในแผนนี้

ชาร์ง บัวศรี (2542, หน้า 305-331) กล่าวว่า การเตรียมความพร้อม ก่อนนำหลักสูตรไปใช้จะสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีก็ต่อเมื่อ ได้มีการเตรียมการที่จำเป็นควบคู่กันไป สิ่งจำเป็นที่ต้องเตรียมประกอบด้วย

1. การประชาสัมพันธ์หลักสูตร การเปลี่ยนแปลงใด ๆ ก็ตามย่อม กระทบแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในลักษณะที่แตกต่างกันดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องจึงจำเป็นต้องทราบว่า กำลังมีการเปลี่ยนแปลงอะไรเกิดขึ้นบ้าง การประชาสัมพันธ์อาจทำได้รูปแบบ เช่น การออก เอกสารสิ่งพิมพ์การใช้สื่อมวลชน เช่น วิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ การประชุมสัมมนา

2. การเตรียมบุคลากร สถานศึกษาจะต้องเตรียมบุคลากรเพื่อให้เกิด ความพร้อมได้แก่

2.1 การเตรียมครูผู้สอนให้มีความพร้อมในการนำหลักสูตรไปใช้ ในห้องเรียน โดยเตรียมครูให้พร้อมทั้งในด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ทักษะใน การใช้หลักสูตรและเจตคติอันพึงมีต่อหลักสูตร การเตรียมครูผู้สอน ทำได้หลายวิธี เช่น การจัด ประชุมสัมมนาเพื่อสร้างความเข้าใจในเรื่องนโยบาย จุดหมายของการศึกษา จุดหมายของ

หลักสูตร โครงสร้างรูปแบบ และข้อกำหนดต่าง ๆ การอบรมเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเฉพาะเรื่อง การประชุมเพื่อฝึกปฏิบัติทักษะที่จำเป็น เช่น การจัดหน่วยการเรียนรู้ การสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้

2.2 ศึกษาวิเคราะห์และนักแนะแนว ให้ทราบนโยบาย จุดหมายของการศึกษา จุดหมายของหลักสูตรตลอดจนองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและสามารถวิเคราะห์ได้ว่าสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีผลกระทบต่อการศึกษาและการแนะแนวอย่างไรจะต้องปรับปรุงแผนงานทั้งสองด้านอย่างไร

2.3 ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งหมายถึงผู้บริหารทุกระดับในสถานศึกษาต้องรู้สภาพและปัญหาของสถานศึกษาเพื่อจะได้ดำเนินการแก้ไขได้อย่างถูกต้อง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร และมีความสามารถในการวิเคราะห์ ความรู้ความสามารถ ทักษะและเจตคติ ที่ครูจำเป็นต้องมีกับความรู้เดิมที่มีอยู่ เพื่อพัฒนาให้สอดคล้องและตรงกับความต้องการของครู

3. การเตรียมวัสดุอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนเครื่องมือเครื่องใช้และอาคารสถานที่ การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรใหม่ต้องการสิ่งใหม่ ๆ หลายอย่าง สถานศึกษาต้องเตรียมพร้อมวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนและอาคารสถานที่ให้พร้อม โดยคำนึงถึงสภาพความพร้อมของ สถานศึกษาและท้องถิ่นของสถานศึกษาที่ตั้งอยู่

4. การเตรียมระบบบริหารของสถานศึกษา ได้แก่การวิเคราะห์ระบบบริหารของสถานศึกษามีกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ที่ช่วยให้การใช้หลักสูตรคล่องตัวหรือไม่และถ้ามีอะไรที่เป็นอุปสรรคหรือข้อขัดข้องก็ควรดำเนินการแก้ไข

5. การเตรียมงบประมาณค่าใช้จ่าย ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในด้าน การฝึกงาน ประกอบด้วยอุปกรณ์ฝึกงาน วัสดุฝึก ค่าจ้างครูผู้สอน และค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ การเตรียมงบประมาณ ค่าใช้จ่ายของสถานศึกษาต้องมีการเตรียมไว้ล่วงหน้า และคาดการณ์ไว้ด้วยว่าหากไม่ได้รับงบประมาณค่าใช้จ่ายตามที่วางแผนไว้จะอย่างไร ทั้งนี้การวางแผนนั้นจะต้องอาศัยความรอบคอบและใช้หลักวิชา จะใช้เงินอย่างไรจึงจะเกิดประโยชน์สูง ประหยัดและมีประสิทธิภาพ

กรมวิชาการ (2545, หน้า 7) กล่าวถึงการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อให้การบริหารหลักสูตรมีประสิทธิภาพ ไว้ดังนี้

1. การสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน นักเรียน เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการบริหาร หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาสามารถดำเนินการได้โดยสำรวจสภาพปัจจุบันของบุคลากร โดยการจัดทำแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้

การประชุมชี้แจงเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือศึกษาคูณ จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย สื่อเอกสารหรือศึกษาจากโรงเรียนนาร่องหรือโรงเรียนแกนนำ

2. พัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเอกสารประกอบหลักสูตร ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการของบุคลากร จัดอบรมสัมมนา ฝึกปฏิบัติตามความต้องการของบุคลากรและสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้

3. แต่งตั้งคณะกรรมการของสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และคณะกรรมการอื่น ๆ ตามความจำเป็น

4. จัดทำสารสนเทศของสถานศึกษา โดยการรวบรวมข้อมูลด้านต่าง ๆ เช่น บุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน ชุมชนท้องถิ่น

5. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การกำหนด วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และจัดทำเป็นแผนแม่บท เพื่อดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในช่วงระยะเวลาที่กำหนด

6. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์หลักสูตร ให้ผู้ปกครอง นักเรียน หน่วยงาน องค์กรในชุมชนทุกฝ่ายได้รับทราบและขอความร่วมมือ โดยให้วิธีการที่หลากหลาย เช่น หอกระจายข่าว ป้ายนิเทศ แผ่นพับ จดหมายข่าว สื่อมวลชนท้องถิ่น โฮมเพจ อินเทอร์เน็ต ตีพิมพ์ สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ นิทรรศการ รวมทั้งการที่ผู้บริหารและคณะครูออกไปเยี่ยม ชุมชน

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การดำเนินการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย

1. การตรวจสอบลักษณะหลักสูตร ซึ่งได้แก่ ความกระชับของคำชี้แจงคำอธิบายสาระสำคัญ ความสอดคล้องขององค์ประกอบหลักสูตร ความเหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียน กลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งความหวังของสังคม
2. การสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากร
3. พัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
4. แต่งตั้งคณะกรรมการของสถานศึกษา
5. การเตรียมวัสดุอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนเครื่องมือเครื่องใช้ และอาคารสถานที่

6. จัดทำสารสนเทศของสถานศึกษา

7. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

8. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์หลักสูตร ให้ผู้ปกครอง นักเรียน

หน่วยงาน องค์การในชุมชนทุกฝ่ายได้รับทราบและขอความร่วมมือ โดยให้วิธีการที่หลากหลาย

3.2 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

3.2.1 ความหมาย

กมล ภูประเสริฐ (2545, หน้า 35) ได้กล่าวถึงการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานว่าหมายถึง การนำเอาหลักสูตรแกนกลางและสาระหลักสูตรมาร่วมกันจัดทำโดยให้มีความสมบูรณ์ในเรื่องของ มาตรฐานช่วงชั้น มาตรฐานรายปี/รายภาค สาระการเรียนรู้รายปีหรือ รายภาค เวลาเรียน หน่วยกิต คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ถวัลย์ มาตจวิธ (2545, หน้า 8-19) กล่าวว่า การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเกิดความเข้าใจตรงกัน ซึ่งเริ่มตั้งแต่การเขียนหลักสูตร การกำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ หรือข้อมูลอื่นๆ ที่สามารถ สื่อความหมายให้เข้าใจตรงกันได้

กรมวิชาการ (2545ก, หน้า 29) กล่าวว่า การจัดทำหลักสูตรหมายถึง การดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งได้แก่ การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย การจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา การจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา การออกแบบการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การกำหนดรูปแบบวิธีการและเกณฑ์การตัดสิน การวัดผลประเมินผลและเอกสารหลักฐานการศึกษา รวมถึงการเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การจัดทำหลักสูตรหมายถึงการนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มาเป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยให้สอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่น ประกอบด้วย การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย การจัดทำโครงสร้างหลักสูตร การจัดทำสาระของหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การกำหนดการวัดผลประเมินผล การสนับสนุนการจัดการศึกษา และการเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา

3.2.2 ขอบข่ายการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

กรมวิชาการ (2545ก, หน้า 29) ได้กำหนด แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย

1. การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย ของการจัดการศึกษาของ

ที่ต้องนำมาศึกษาเพื่อทำความเข้าใจได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 กรอบแนวคิดหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ คู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ เอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เอกสารการจัดการเรียนรู้ เอกสารสื่อการเรียนรู้ เอกสารการวัดผลประเมินผล เอกสารเกี่ยวกับเกณฑ์การผ่าน ช่วงชั้นและการจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เอกสารข้อมูลสารสนเทศโรงเรียน แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 - 9

2. การศึกษาข้อมูล เมื่อรวบรวมเอกสารตามขั้นที่ 1 แล้วเป็นหน้าที่ ของผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องศึกษาข้อมูลที่ได้รวบรวมให้แตกฉานเพื่อให้ก่อให้เกิดการสร้างสรรค จรใจความก้าวหน้าทางวิชาการ รวมไปถึงการสร้างองค์ความรู้ใหม่เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา วิธีการศึกษาข้อมูลทุกคนต้องร่วมศึกษาร่วมกันแลกเปลี่ยน ความคิดซึ่งกันและกันจนทำให้เกิดมุมมองอย่างหลากหลาย

3. การค้นคว้าเพิ่มเติมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาจะเป็น การกำหนดอนาคตใหม่ของสังคม ให้ก้าวสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อ ก้าวหน้าสู่สากล บนพื้นฐานภูมิปัญญาไทย จึงต้องเน้นในเรื่องการค้นคว้าเพิ่มเติมให้สมบูรณ์ รอบด้านทั้งข้อมูลในประเทศและต่างประเทศ

4. การวิเคราะห์และการสังเคราะห์ข้อมูล เมื่อดำเนินการค้นคว้าข้อมูล เพิ่มเติมแล้ว ผู้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาจะต้องวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลในสิ่งที่ค้นคว้า เพิ่มเติมให้ละเอียดแยกประเด็นต่าง ๆ ออกมาให้ชัดเจนเพื่อประกอบการตัดสินใจในการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

5. การปฏิบัติการเขียน การเขียนเป็นพื้นฐานสำคัญของการถ่ายทอด ความรู้ ความคิด ประสบการณ์ให้ผู้อื่นเข้าใจ การเขียนหนังสือจึงเป็นศิลปะแห่งการสื่อสาร ความหมายที่สำคัญยิ่ง ขั้นตอนที่ยากต่อการทำความเข้าใจต้องงานเขียนก็คือ ต้องใช้ศิลปะ (art) ความงามของการใช้ภาษา และศาสตร์ (science) มีวัตถุประสงค์ตรงความจริง

จากที่นักการศึกษากล่าวมาสรุปได้ว่า การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย การดำเนินงานตามขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

1. การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย ของการจัดการศึกษาของ สถานศึกษา โดยอาศัยความร่วมมือของชุมชน ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ ผู้เรียน คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. การจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา จากวิสัยทัศน์ ภารกิจ และเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดไว้นำมาเป็นแนวทางการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรซึ่งกำหนด สาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รายวิชา หน่วยการเรียนรู้จน

ครบ 8 กลุ่มสาระเป็นรายปีและรายภาค รวมทั้งการกำหนดสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมตามความถนัดความสนใจต้องการของผู้เรียนชุมชนและท้องถิ่น

3. การจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษาซึ่งประกอบด้วย การกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค กำหนดสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค โดยวิเคราะห์จากการเรียนรู้ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง กำหนดเวลาและหน่วยกิต การจัดทำคำอธิบายรายวิชาการจัดทำหน่วยการเรียนรู้

4. การออกแบบการเรียนรู้หลักสูตรสถานศึกษาซึ่งประกอบด้วย การจัดการเรียนการสอน การจัดทำสื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

5. การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ กิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมนักเรียน

6. การกำหนดรูปแบบ วิธีการและเกณฑ์การตัดสิน การวัดผล ประเมินผลและเอกสารหลักฐานการศึกษา

7. พัฒนาระบบการส่งเสริมสนับสนุน เพื่อจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามจุดหมายของหลักสูตร

8. การเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งประกอบด้วย ส่วนประกอบสำคัญ ดังต่อไปนี้ 1) วิสัยทัศน์ การกิจ เป้าหมาย 2) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 3) โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา 4) รายวิชาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 5) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 6) การจัดการเรียนรู้และการส่งเสริมการเรียนรู้ 7) การวัดและ การประเมินผล และ 8) การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

3.3 การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร

3.3.1 ความหมาย

บรรพต สุวรรณประเสริฐ (2544, หน้า 15) กล่าวว่า การวางแผนหลักสูตร หมายถึง สิ่งที่ต้องทำในรูปคณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วยบุคลากรชั้นเรียน สิ่งที่เหมาะสมกรรมการวางแผนหลักสูตรจะใช้ในการพิจารณาประกอบการตัดสินใจ ควรประกอบด้วย จุดหมายของหลักสูตรและการปฏิบัติจริงในชั้นเรียน ซึ่งรวมถึงการวัดและการประเมินผล กิจกรรมประสบการณ์ต่างๆ เพื่อการใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรในชั้นต่อไป

กรมวิชาการ (2545ก, หน้า10) กล่าวว่า การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร หมายถึง การดำเนินการร่วมกันในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ มีการใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และสร้างบรรยากาศของการเรียนรู้ร่วมกัน โดยอาศัยความร่วมมือจากชุมชน

จากนักการศึกษากล่าวมาสรุปได้ว่าการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร หมายถึง การดำเนินการร่วมกันในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ

มีการใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และสร้างบรรยากาศของการเรียนรู้ร่วมกัน โดยอาศัยความร่วมมือจากชุมชน โดยกระทำในรูปของคณะกรรมการ

การวางแผนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการบริหารหลักสูตร เพราะการวางแผนเป็นกระบวนการบริหารงานให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์และนโยบายที่กำหนดไว้ โดยใช้ความรู้ทางวิชาการวินิจฉัยเหตุการณ์ในอนาคต กำหนดวิธีการโดยถูกต้องและมีเหตุผล การวางแผนจึงเป็นภารกิจสำคัญที่สุดจะต้องทำโดยอาศัยทฤษฎี หลักการที่เหมาะสม เพื่อที่จะนำทรัพยากรการบริหารมาดำเนินกิจการขององค์กร ให้ดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมาย บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3.2 ขอบข่ายการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร

นฏริศา แดงใหญ่ (2542, หน้า 40-41) สรุปขั้นตอนในการปฏิบัติการวางแผนในการใช้หลักสูตร ไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ เป็นขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ตลอดจนปัญหาความต้องการของโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานวิชาการเพื่อที่จะนำข้อมูลต่าง ๆ เหล่านั้นมาใช้ในการวางแผนข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน ข้อมูลเกี่ยวกับครู ข้อมูลเกี่ยวกับวัสดุหลักสูตร ข้อมูลเกี่ยวกับเอกสารประกอบหลักสูตร ข้อมูลเกี่ยวกับอาคารสถานศึกษา ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชน และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับวิชาการ

2. การกำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ เป็นขั้นตอนของการกำหนดทิศทางของแผนงานว่าต้องการให้การดำเนินงานเป็นอย่างไร ก็กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์เอาไว้

3. การวางแผนหรือการจัดทำแผนงานโครงการเมื่อได้กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์แล้วก็จะจัดทำแผนหรือร่างเป็นแผนดำเนินการขึ้น ในการจัดทำแผนนี้มุ่งที่กิจกรรมคือ จัดทำโครงการ โครงการจะมีมากหรือน้อยตามแต่สภาพของปัญหาที่ต้องการแก้ไข

4. การนำแผนไปปฏิบัติ เป็นขั้นตอนการนำแผนงานโครงการด้านวิชาการที่ทำไว้ไปดำเนินการ ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสำคัญ แผนจะเกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือไม่อยู่ที่การนำไปปฏิบัติ สิ่งที่ต้องคำนึงในการนำแผนไปปฏิบัติ คือ การติดต่อสื่อสาร การประสานงานและสนับสนุนของผู้บริหาร

5. การประเมินแผนงานโครงการ การประเมินแผนงานโครงการแบ่งออกเป็น 3 ระยะคือ ประเมินก่อนระยะดำเนินการ ระหว่างดำเนินการและสิ้นสุดโครงการ

กรมวิชาการ (2545ก, หน้า 10) กล่าวถึงแนวทางการดำเนินงานด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร ไว้ดังนี้

1. การบริหารการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่

จะต้องทำความเข้าใจกับครูให้พัฒนาตนเองและวางแผนการดำเนินงานร่วมกันในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในเรื่อง การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การสอนซ่อมเสริมและการวิจัย เพื่อพัฒนา เป็นต้น

2. การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยผู้บริหารร่วมกับครู อาจารย์ ร่วมกันวางแผนงานโครงการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ครูทุกคนสามารถดำเนินการแนะแนวผู้เรียน ทั้งในด้านการศึกษาคืออาชีพ และภูมิปัญญาท้องถิ่นอื่น ๆ ให้กับผู้เรียน หรือจัดตั้งศูนย์แนะแนวของสถานศึกษา ร่วมกันวางแผนการจัดกิจกรรมที่ตอบสนองจุดเน้นของสถานศึกษาในลักษณะต่าง ๆ เช่น การบริการฝึกงานแนะแนว ชุมชมสหกรณ์ ห้องพยาบาล ผู้บำเพ็ญประโยชน์ รักษาดินแดน และจัดกิจกรรมตามความถนัด และความสนใจของผู้เรียน เช่น ชุมชมวรรณศิลป์ ชุมชมกีฬา ชุมชมดนตรี เป็นต้น

3. การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การระดมทรัพยากรใช้ในการบริหารจัดการให้คุ้มค่า การจัดเครือข่ายการเรียนรู้ในและนอกสถานศึกษา การให้มีสื่อการเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาให้เพียงพอตามความเหมาะสมของสถานศึกษาตลอดจน การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การส่งเสริมการทำวิจัยเพื่อพัฒนา และการนิเทศอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ขอบข่ายการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย 1) การศึกษาวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ 2) การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ 3) การวางแผนหรือการจัดทำแผนงานโครงการ 4) การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5) การนำแผนไปปฏิบัติ

3.4 การดำเนินการใช้หลักสูตร

3.4.1 ความหมาย

วิชัย ราษฎร์ศิริ (2526, หน้า 21) กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ของผู้บริหารและครูนำหลักสูตรไปปฏิบัติให้แก่ผู้เรียนในโรงเรียน ซึ่งจำแนกได้ 3 ประการ 1) การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน 2) การจัดเตรียมสิ่งต่างๆ ที่เอื้ออำนวยให้การใช้หลักสูตรสัมฤทธิ์ผล และ 3) มีกาจัดเตรียมการสอนที่ดี

อุทัย บุญประเสริฐ(2540, หน้า 9) กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การดำเนินการต่างๆ ของสถานศึกษาและครูผู้สอนโดยนำหลักสูตรไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับผู้เรียน โดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ และบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

กรมวิชาการ (2545, หน้า 7) กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การดำเนินงานตามภารกิจ กระบวนการ หรือวิธีการที่ได้ระบุไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา ทั้งใน

ด้านเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้ที่คณะกรรมการบริหารหลักสูตรรวมถึงครูผู้สอนและชุมชนได้ร่วมกันจัดทำขึ้น

จากที่นักการศึกษากล่าวมาสรุปได้ว่าการนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การดำเนินงานตามภารกิจ กระบวนการ หรือวิธีการที่ได้ระบุไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา ทั้งใน ด้านเนื้อหาสาระ และกิจกรรมการเรียนรู้ที่คณะกรรมการบริหารหลักสูตรรวมถึงครูผู้สอน และชุมชน ได้ร่วมกันจัดทำขึ้น

การนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นตอนหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งเกี่ยวข้องกับ ผู้บริหารงานวิชาการของโรงเรียน และครูผู้สอน การสอนเป็นหัวใจของการนำหลักสูตรไปใช้ หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าหลักสูตรจะประสบผลสำเร็จมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนจะต้องเข้าใจ มีความชำนาญในการใช้หลักสูตร

3.4.2 ขอบข่ายการดำเนินการใช้หลักสูตร

สัจ จูฑวานันท์ (2532, หน้า 263 - 271) กล่าวถึงขอบข่ายงานที่มีความ เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรจะมี ดังนี้

1. งานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร ประกอบด้วย

- 1.1 การปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น
- 1.2 การจัดทำแผนการสอน
- 1.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 1.4 การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน

2. งานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร ประกอบด้วย

2.2 การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร ในระหว่างการใช้

หลักสูตรนั้น

2.3 การจัดตั้งศูนย์วิชาการเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการใช้

หลักสูตร

ชูศรี สุวรรณโชติ (2544, หน้า 220) สรุปขั้นตอนการนำหลักสูตร ไปใช้ ไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การเตรียม ได้แก่การรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ทุกชนิดที่มีอยู่ให้พร้อมที่จะนำไปใช้ เช่น ตัวหลักสูตร คู่มือการใช้หลักสูตร คู่มือครู คู่มือการ ประเมินระเบียบการประเมินผล เอกสารต่าง ๆ

ขั้นที่ 2 กำหนดหน่วยงานสนับสนุน เช่น กรมเจ้าสังกัดเขต การศึกษา สำนักงานที่เกี่ยวข้อง กับการศึกษาอื่น ๆ

ขั้นที่ 3 กำหนดบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร เช่น ครูผู้สอน ครูผู้สนับสนุนการสอน ซึ่งได้แก่ ครูแนะแนวและครูวัดผลการศึกษา

ขั้นที่ 4 กำหนดแนวทางการติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตร โดย
การกำหนดรูปแบบการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรตามที่กำหนดไว้
กรมวิชาการ (2545, หน้า 11) ได้กำหนดขั้นตอนของการนำหลักสูตร
ไปใช้ ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่จะต้อง
จัดการเรียนรู้ในสาระต่าง ๆ ให้มีกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย คำนึงถึงพัฒนาการด้าน
ร่างกายและสติปัญญา วิธีการเรียนรู้ ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียนเป็นระยะอย่าง
ต่อเนื่องเน้นการสอนตามสภาพจริง ใช้สื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายทั้งสื่อธรรมชาติและ
สิ่งพิมพ์เรียนรู้แบบบูรณาการ ซึ่งสามารถจัดการเรียนรู้ในลักษณะองค์รวมได้ดังนี้

1.1 การบูรณาการแบบผู้สอนคนเดียว

1.2 การบูรณาการแบบคู่ขนาน

1.3 การบูรณาการแบบสหวิทยาการ

1.4 การบูรณาการแบบโครงการ

2. การจัดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้
พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่จัดให้เรียนรู้ตาม
กลุ่มสาระทั้ง 8 กลุ่มสาระ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 2
ลักษณะ คือ

2.1 กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนา
ความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและ
พัฒนาศักยภาพของตนเสริมสร้างทักษะชีวิตคุณลักษณะทางอารมณ์

2.2 กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่นักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วย
ตนเองอย่างครบวงจรตั้งแต่ศึกษาวิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุง
การทำงานโดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้นำหญิง
ประโยชน์

3. การจัดกิจกรรมส่งเสริม และสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สถานศึกษาสามารถดำเนินการได้ตาม
ภารกิจ ดังนี้

3.1 การระดมทรัพยากรมาใช้ให้เกิดความคุ้มค่า

3.2 จัดเครือข่ายการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา

3.3 จัดให้มีสื่อวัสดุกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

3.4 สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้

3.5 ส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนา

3.6 มีการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การดำเนินการใช้หลักสูตรประกอบด้วย ขอบข่ายการดำเนินงาน ดังนี้ 1) การประเมินแผนงานโครงการก่อนนำหลักสูตรไปใช้ 2) การเตรียมการเพื่อนำหลักสูตรไปใช้ ได้แก่ ตัวหลักสูตร คู่มือการใช้หลักสูตร คู่มือครู คู่มือ การประเมินระเบียบการประเมินผล เอกสารต่าง ๆ 3) การปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับ สภาพของท้องถิ่น 4) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 5) การวัดผลและประเมินผลการเรียน การสอน 6) การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร ในระหว่างการใช้หลักสูตรนั้นและ 7) การ จัดตั้งศูนย์วิชาการเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร

3.5 การนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผล

3.5.1 ความหมาย

วิชัย ดิสสระ (2535, หน้า 116) กล่าวว่า การนิเทศ ติดตามและ ประเมินผล หมายถึง กระบวนการหรือวิธีที่ยึดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นประการสำคัญ การนิเทศ ติดตามและประเมินผล นี้สามารถดำเนินการได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

1. ก่อนการดำเนินการ เป็นการดำเนินการในช่วงเวลาที่ยังไม่ได้นำ หลักสูตรไปใช้ในโรงเรียน เป็นการประเมินหลักสูตรหลังจากที่ได้วาง
 2. ขณะดำเนินการ เป็นการดำเนินการในช่วงเวลาที่กำลังนำ หลักสูตรที่ได้วางแผนไปใช้ในโรงเรียน ทั้งนี้ต้องยึดหลักการและเหตุผลในชั้นวางแผนหลักสูตร ไปใช้
 3. หลังดำเนินการ เป็นการดำเนินการ ในช่วงเวลาที่นำหลักสูตรไป ใช้แล้ว เป็นการวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอนหรืออีกนัยหนึ่งก็คือ การวิเคราะห์ หาประสิทธิภาพของการวางแผนพัฒนาหลักสูตรกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ ตลอดจน ความคิดเห็นของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรทั้งโดยตรงและโดยอ้อม
- วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537, หน้า 201) กล่าวว่า การติดตามประเมินผล หลักสูตร หมายถึง การวางแผน กำหนดวิธีการประเมิน และการประเมินผล ในการประเมิน จะต้องประเมินในสาระสำคัญของตัวบ่งชี้ (Indicator) ที่อธิบายถึงประสิทธิภาพของการใช้ หลักสูตรว่าบรรลุเป้าหมายหรือไม่ การนำหลักสูตรไปใช้ควรมีการประเมินผลเกี่ยวกับหลักสูตร วัตถุประสงค์ของการประเมินผลเพื่อพิจารณาว่าตรงกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือเพื่อใช้ในการ ตัดสินใจในการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร การประเมินการใช้หลักสูตร ซึ่งมีการประเมินทั้งใน เรื่องตัวหลักสูตร หรือประเมินแผนประเมินการดำเนินงานตามหลักสูตรและผลการใช้หลักสูตร ซึ่งทั้งสามมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การนิเทศ ติดตามและประเมินผล เป็น กระบวนการหรือวิธีการที่ยึดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นประการสำคัญ การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล นี้สามารถดำเนินการได้เป็น 3 ลักษณะ คือ ก่อนการดำเนินการ ขณะ ดำเนินการ และหลังดำเนินการ

3.5.2 ขอบข่าย การนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผล

หวน พินิจพันธ์ (2528, หน้า 55) กล่าวว่า การนิเทศการสอนในโรงเรียนสามารถใช้ กิจกรรมการนิเทศต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. การให้ความรู้แก่ครู เช่น การสาธิตวิธีการสอน สาธิตการใช้เครื่องมือการปฏิบัติให้ดูเป็นตัวอย่าง เป็นต้น
2. การทำให้ครูหรือสาธิต ซึ่งอาจทำเองหรือหาผู้อื่นมาทำให้ดู
3. การพาไปศึกษาดูงาน
4. การประสานงานให้ร่วมกันทำงาน
5. การให้บริการทางวิชาการ เช่น การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงาน วัสดุอุปกรณ์ แบบเรียนหรือหนังสือค้นคว้าต่าง ๆ
6. การประเมินผลและวิจัยที่เกิดจากการวัดผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน การสังเกตการสอนของครู การใช้แบบสอบถามต่าง ๆ
7. จัดกิจกรรมกระตุ้นให้เกิดความเข้มแข็ง เช่น การประกวดแข่งขันต่าง ๆ
8. การฝึกงาน
9. การทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน ซึ่งอาจเกิดจาก การจัดบรรยากาศการทำงานที่ดี การอำนวยความสะดวกและบำรุงขวัญแก่ครู

กมล ภูประเสริฐ (2545, หน้า 36-37) กล่าวถึงการประเมินว่าการประเมินผลเป็นการตอบคำถามต่อไปนี้

1. หลักสูตรหรือแผนที่วางไว้ชัดเจนหรือไม่ เหมาะสมหรือไม่ ปฏิบัติได้เพียงใด มีอุปสรรคขัดข้องอย่างไร
2. การใช้หลักสูตรมีการเตรียมการดีหรือไม่ มีความยุ่งยากเรื่องใด ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นมีอะไรบ้าง ได้ดำเนินการแก้ไขอย่างไร สามารถปฏิบัติตามหลักสูตรได้หรือไม่ คำถามและคำตอบเหล่านี้อาจได้จากการกำกับดูแลการใช้หลักสูตรอยู่แล้ว
3. ผลการใช้หลักสูตรสามารถทำให้ผู้เรียนบรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ รายปี หรือรายภาคได้หรือไม่ เมื่อมีการใช้ครบ 3 ปี ผู้เรียนบรรลุตามมาตรฐานช่วงชั้นได้หรือไม่ มาตรฐานที่วางไว้สูงเกินไปหรือต่ำเกินไป ควรปรับปรุงให้เหมาะสมอย่างไร วิธีการจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามความต้องการของหลักสูตรหรือไม่

รุจิรี ภูสาระ, และจันทราณี สงวนนาม (2545, หน้า 169) กล่าวว่า การนิเทศติดตามผลเป็นหน้าที่ของผู้บริหารในการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรซึ่งเป็นลักษณะการร่วมมือมิใช่การจับผิด สามารถสรุปหลักการนิเทศการใช้หลักสูตรได้ดังนี้

1. ช่วยให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเข้าใจหลักการและจุดหมายที่แท้จริงของหลักสูตร วิธีการนิเทศอาจใช้การประชุมชี้แจง ปฐกษะหรือ

2. กระตุ้นให้ครูเป็นผู้นำทางวิชาการให้แก่นักเรียนและชุมชน
3. ช่วยให้ผู้ครูกล้าแสดงออกในการอภิปรายปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจาก

การนำหลักสูตรไปใช้

4. ช่วยทำให้การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเป็นไปอย่างมี

ประสิทธิภาพ

กรมวิชาการ (2545, หน้า 27) กล่าวถึงการนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาสามารถดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินการใช้หลักสูตรและงานวิชาการทั้งในและนอกสถานศึกษาได้ดังนี้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษา
2. จัดทำแผนงาน/โครงการนิเทศติดตาม กำกับในสถานศึกษา
3. จัดทำเอกสารการดำเนินงานบริหารจัดการหลักสูตรให้เป็นปัจจุบัน
4. มีการรายงานผลการนิเทศ
5. มีการจัดระบบติดตามและประเมินผล

หลักการสำคัญที่นำมาใช้ในการนิเทศภายในสถานศึกษา ได้แก่

1. มุ่งคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญแม้ว่าการนิเทศภายในจะเป็นการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา สิ่งที่จะพัฒนาจะต้องโยงไปสู่คุณภาพของผู้เรียนทั้งสิ้น
2. อาศัยความร่วมมือในสถานศึกษา บุคลากรในสถานศึกษาจะต้องตระหนักถึงความสำคัญของการนิเทศภายใน ร่วมมือร่วมใจ ร่วมคิดร่วมทำ เพื่อให้บุคลากรพัฒนาตนเองได้อย่างมีคุณภาพ

3. อาศัยวิธีที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นความสนใจและความร่วมมือในการดำเนินการ

4. กระทำอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพจนสร้างความรู้สึกร่วมกันว่าการนิเทศเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ กลายเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานในสถานศึกษา
5. ใช้กระบวนการที่เป็นระบบ เพื่อให้มั่นใจได้ว่างานนิเทศภายในสถานศึกษาจะสามารถบรรลุเป้าหมายที่ต้องการได้

ถวัลย์ มาตจรัส (2545, หน้า 195)กล่าวว่า การนิเทศ กำกับติดตามผลการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ควรมีการดำเนินงานใน 2 ลักษณะ ได้แก่

1. การนิเทศ ติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษาและงานวิชาการภายในสถานศึกษา ได้แก่ การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการของบุคลากรในสถานศึกษาวางแผนการนิเทศ สร้างเครื่องมือดำเนินการนิเทศเพื่อพัฒนาปรับปรุงการดำเนินการและรวบรวม วิเคราะห์ สรุปและรายงาน
2. การนิเทศ ติดตามและประเมินผลบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ

ภายนอกสถานศึกษา ได้แก่ การจัดเตรียมเอกสารข้อมูล หลักฐานร่องรอย กระบวนการทำงาน และผลที่เกิดขึ้นจากการทำงาน เตรียมบุคลากรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษารับการนิเทศ จากภายนอก แจ้งผลการนิเทศไปแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบเพื่อนำข้อเสนอแนะจากการนิเทศ ไปปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษา

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การนิเทศ ติดตามและประเมินผล ประกอบด้วย ขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษา
2. จัดทำแผนงานโครงการนิเทศติดตาม กำกับในสถานศึกษา
3. จัดทำเอกสารการดำเนินงานบริหารจัดการหลักสูตรให้เป็นปัจจุบัน
4. มีการรายงานผลการนิเทศ
5. มีการจัดระบบติดตามและประเมินผล

3.6 การสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

3.6.1 ความหมาย

กระทรวงศึกษาธิการ (2544, หน้า 4) กล่าวว่า การสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษา หมายถึง การรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการดำเนินงานในด้านต่างๆ ที่ได้ดำเนินการไปแล้ว ทั้งในด้านแนวทางการทำงาน รวมถึงปัญหาและอุปสรรค มาจัดทำสรุป เพื่อรายงานสถานศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้รับทราบถึงผลการดำเนินงาน

กรมวิชาการ (2545, หน้า 27) กล่าวว่า การสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการร่วมกันภายในสถานศึกษาเพื่อสรุปภาพการดำเนินงานการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในแต่ละภารกิจ โดยชี้ให้เห็นถึงสภาพดำเนินงานในภารกิจต่าง ๆ มีประเด็นใดบ้างที่กำลังดำเนินการและมีประเด็นใดบ้างที่ยังไม่ได้ดำเนินการ รวมทั้งชี้ให้เห็นถึงจุดเด่น จุดแข็งในการดำเนินงานของสถานศึกษา สถานศึกษาสามารถดำเนินงานได้ 2 ลักษณะได้แก่การรายงานต่อผู้ที่เกี่ยวข้องและชุมชนเป็นประจำ กับ การประเมินผลการใช้หลักสูตร

สรุปได้ว่าการสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษา หมายถึง การจัดทำบันทึก หรือรวบรวมข้อมูลที่ได้จากผลการดำเนินงานที่หน่วยงานนั้น ๆ ได้ดำเนินการมาแล้วระยะหนึ่ง หรือเสร็จสิ้นระยะเวลาตามที่กำหนด เพื่อรายงานให้หน่วยงานต้นสังกัด ได้รับทราบถึงสภาพ ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ

3.6.2 ขอบข่ายการสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2544, หน้า 4-18) ได้กล่าวถึง การสรุปผลการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา ดังนี้

1. สถานศึกษาสรุปผลการดำเนินการและเขียนรายงาน ซึ่งการดำเนินการบริหารจัดการประกอบไปด้วย

- กำหนด
- 1.1 เก็บรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงาน
- 1.2 รายงานผลการดำเนินงานพร้อมทั้งจัดส่งตามระยะเวลาที่
- กำหนด
- 1.3 นำผลการรายงานเผยแพร่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องสาธารณชน
- รับทราบ
- 1.4 เขียนรายงานสรุปผลการดำเนินงาน
2. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สรุปผลการดำเนินงานโครงการทดลองรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ถวัลย์ มาศจรัส (2545, หน้า, 196) กล่าวว่า การสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา ได้แก่

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงาน
2. รายงานผลการดำเนินงานพร้อมทั้งจัดส่งตามระยะเวลาที่กำหนด
3. นำผลการรายงานเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชนทราบ
4. เขียนรายงานสรุปผลการดำเนินงาน

จากที่นักการศึกษา กล่าวมาสรุปได้ว่าการสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ประกอบด้วย การดำเนินการดังนี้ 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงาน 2) รายงานผลการดำเนินงานพร้อมทั้งจัดส่งตามระยะเวลาที่กำหนด 3) นำผลการรายงานเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชนทราบ และ 4) เขียนรายงานสรุปผลการดำเนินงาน

3.7 การปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร

3.7.1 ความหมาย

กรมสามัญศึกษา (2542, หน้า 14) ได้ให้ความหมายของการปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรว่า หมายถึง การดำเนินการเพื่อพัฒนา ปรับปรุง และตรวจสอบความก้าวหน้าในเรื่องการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนนำหลักสูตรไปใช้ในสถานศึกษา

ชูศรี สุวรรณโชติ (2544, หน้า 97-99) กล่าวว่า การปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร หมายถึง การนำปัญหาที่ได้จากการศึกษาหลักสูตรมาพัฒนาปรับปรุงใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

กรมวิชาการ (2545, หน้า 27) กล่าวว่า การปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรหมายถึง การตรวจสอบและทบทวนขั้นตอนการดำเนินการในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ให้มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ภารกิจ และเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ในการพัฒนา รวมถึงความต้องการของสถานศึกษาและชุมชน

จากที่นักการศึกษากล่าวมาสรุปได้ว่า การปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรหมายถึง การตรวจสอบและทบทวนขั้นตอนการดำเนินงานในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ภารกิจและเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ในการพัฒนา รวมถึงความต้องการของสถานศึกษาและชุมชน

3.7.2 ขอบข่ายการปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร

กรมสามัญศึกษา (2542, หน้า 14) กล่าวว่า การตรวจสอบทบทวนและปรับปรุงคุณภาพทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรสถานศึกษานั้น สถานศึกษาคงดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประเมินความก้าวหน้าในเรื่องคุณภาพของสถานศึกษาและคุณภาพการจัดการศึกษา
 2. จัดทำรายงานความก้าวหน้าเสนอต่อผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และเขตพื้นที่การศึกษา
 3. เตรียมความพร้อมเพื่อรับการตรวจสอบจากคณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพ
 4. นำข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการตรวจสอบคุณภาพไปพัฒนา
- ชูศรี สุวรรณโชติ (2544, หน้า 97-99) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรต้องกำหนดแผนการพัฒนาหลักสูตร โดยยึดแนวทางในการวางแผนดังนี้
1. การศึกษาปัญหาเพื่อให้รู้ถึงปัญหาและความต้องการของสังคมในทุก ๆ ด้าน
 2. การกำหนดข้อมูลเพื่อให้สอดคล้องกับปัญหา ข้อมูลที่กำหนดจะต้องเป็นข้อมูลที่ได้มาจากการศึกษาปัญหา
 3. กำหนดสมมุติฐานการวางแผนการพัฒนาหลักสูตร
 4. กำหนดแนวทางในการดำเนินงานเพื่อที่จะได้กระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรตั้งแต่ต้นจนสำเร็จลุล่วงของการพัฒนาหลักสูตร
 5. การเลือกบุคคลมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญมากเพราะการพัฒนาหลักสูตรจะสำเร็จไปได้ต้องมีบุคคลที่มีคุณภาพในการทำงาน บุคคลที่ควรกำหนดไว้ในแผนได้แก่ นักพัฒนาหลักสูตร นักวิชาการศึกษา ศึกษาวิเคราะห์ และครูผู้สอน
- กรมวิชาการ (2545, หน้า 27) กล่าวว่า การปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรนั้น สถานศึกษาคงดำเนินการดังนี้
1. สถานศึกษานำผลการดำเนินงาน รวมทั้งปัญหา ข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร
 2. สถานศึกษาคงดำเนินการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยกำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจและเป้าหมาย รวมทั้งยุทธศาสตร์ในการพัฒนาในปีต่อไป

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรมีกระบวนการดำเนินการดังนี้

1. สถานศึกษานำผลการดำเนินงาน รวมทั้งปัญหา ข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร

2. สถานศึกษาดำเนินการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยกำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจและเป้าหมาย รวมทั้งยุทธศาสตร์ในการพัฒนาในปีต่อไป

การบริหารหลักสูตร เป็นการจัดการกิจกรรมและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ให้การดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตรเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร จึงนับได้ว่าการบริหารหลักสูตรเป็นกิจกรรมที่สำคัญยิ่งในการจัดการศึกษา การบริหารหลักสูตรจะมีประสิทธิภาพต้องอาศัยบุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ผู้บริหาร ครูอาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชนตลอดจนผู้ที่มีส่วนช่วยสนับสนุนสื่อวัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อที่จะส่งผลให้ดำเนินงานด้านหลักสูตรดำเนินไปอย่างต่อเนื่องเหมาะสมกับสภาพโรงเรียน อันจะส่งผลต่อคุณภาพและมาตรฐานของงานวิชาการของโรงเรียนโดยตรงเพื่อให้ผู้เรียนมีมาตรฐานคุณภาพการศึกษาตามจุดหมายและหลักการของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่ทุกฝ่ายปรารถนา

4. คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษา

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 สถานศึกษาจะต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษาซึ่งอยู่ภายใต้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีองค์ประกอบและบทบาทหน้าที่ ดังนี้ (กรมวิชาการ 2545, หน้า 56)

องค์ประกอบ

1. ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นประธาน
2. ผู้ช่วยบริหารที่ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมาย เป็นรองประธานกรรมการ
3. หัวหน้าหมวดวิชาหรือกลุ่มวิชา เป็นกรรมการ
4. หัวหน้างานแนะแนว เป็นกรรมการ
5. หัวหน้างานวัดผลและประเมินผล เป็นกรรมการ
6. ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ เป็นกรรมการและเลขานุการ

บทบาทหน้าที่

1. วางแผนการดำเนินงานวิชาการ กำหนดสาระรายละเอียดของหลักสูตร ระดับสถานศึกษาและแนวทางสัดส่วนสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สภาฯเศรษฐกิจ สังคม ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น

2. จัดทำคู่มือการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษา นิเทศกำกับ ติดตาม ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผลและการแนะแนวให้สอดคล้องกันและเป็นมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาบุคลากร เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรการจัด กระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล การแนะแนวให้เป็นไปตามจุดหมาย และแนวทาง การดำเนินการของหลักสูตร

4. การประสานความร่วมมือจากบุคคล หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ และชุมชน เพื่อให้การใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ

5. ประชาสัมพันธ์หลักสูตรและการใช้หลักสูตรแก่นักเรียนผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องและนำข้อมูลป้อนกลับจากฝ่ายต่าง ๆ มาพิจารณาเพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา

6. ส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการ เรียนรู้

7. ติดตามผลการเรียนของนักเรียนรายบุคคล ระดับชั้น และระดับกลุ่มวิชาใน แต่ละปีการศึกษา เพื่อปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา

8. ตรวจสอบ ทบทวน ประเมินมาตรฐานการปฏิบัติงานของครู และการบริหาร หลักสูตรระดับสถานศึกษาในรอบปีที่ผ่านมา แล้วใช้ผลการประเมินเพื่อวางแผนพัฒนาการ ปฏิบัติงาน ของครูและการบริหารหลักสูตรปีการศึกษาต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้า ฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยต่าง ๆ ดังนี้

1. งานวิจัยในประเทศ

สมหมาย ปานสันเทียะ (2537, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และ แนวทางการบริหารหลักสูตร ในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า โรงเรียน ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่มีสภาพการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรด้าน การเตรียมความพร้อมการจัดการเรียนการสอน และการนิเทศติดตามและประเมินผล ภาพรวม

อยู่ในระดับมาก สำหรับปัญหาการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรด้านการเตรียมความพร้อม การจัดการเรียนการสอน และการนิเทศติดตามและประเมินผล ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย จากการเปรียบเทียบพบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีสภาพและปัญหาในการปฏิบัติงานในภาพรวมที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรพบว่าโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษกับปัญหาความขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ การเรียนการสอน และบุคลากร ควรมีพฤติกรรมการสอนคงเดิม เพราะความไม่เพียงพอของการนิเทศการสอน

สำเรียง ช่างแย้ม (2537, หน้า 203) ได้ศึกษาความเห็นของผู้บริหารและครู ที่มีต่อการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษา (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษาที่ 11 พบว่า ความเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการบริหารหลักสูตรส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การประเมินผลการเรียนรู้ การใช้อาคารอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดทำตารางสอน การจัดแผนการเรียน การนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรในโรงเรียน การจัดกิจกรรมนักเรียน เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารกับครูที่มีต่อการบริหาร หลักสูตร ทั้ง 13 ด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ใน 5 ด้าน คือ การควบคุมการใช้หลักสูตร การจัดแผนการเรียน การสอนซ่อมเสริม การจัดกิจกรรมนักเรียนและการนำทรัพยากรท้องถิ่นมาเป็นปัจจัยในการประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน

สายสวาสดี วิไลกุล (2537, บทคัดย่อ) ศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษา ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางในทุกด้าน เมื่อเปรียบเทียบตามขนาดของโรงเรียน พบว่า การบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหา มากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ เมื่อพิจารณาการบริหารหลักสูตรในแต่ละด้านพบว่า ด้านการเตรียมความพร้อมของโรงเรียน ด้านการดำเนินการใช้หลักสูตร ด้านการประเมินผลการใช้หลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหา มากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่

มาเจอ โก๊ะสุโข (2538, หน้า 152-167) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษาที่ 9 พบว่า โรงเรียนมีข้อมูลพื้นฐานระดับมาก ในด้านการจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับสภาพครู ด้านวุฒิ วิชาเอกโท ประสบการณ์ ความสามารถพิเศษ เพื่อใช้ในการเปิดสอนรายวิชาต่าง ๆ รวมทั้งใช้จัดทำตารางสอน ด้านการพัฒนาบุคลากร พบว่าโรงเรียนมีการเตรียมบุคลากรมากในด้านการสนับสนุนส่งเสริมให้ครูได้ฝึกอบรมดูงาน ศึกษาต่อ จัดให้ครูได้ร่วมประชุมปฏิบัติการ การจัดทำแผนการสอนที่เน้นการสอนทักษะกระบวนการ การทำงานเป็นกลุ่ม และ

จัดให้ครูร่วมกันวางแผนปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พัฒนาสื่อการเรียนการสอนตลอดจนการประเมินผล ด้านการจัดเอกสารหลักสูตรและสื่อวัสดุ อุปกรณ์ พบว่า มีการปฏิบัติมากในด้านการจัดหาเอกสารหลักสูตร วัสดุ สื่ออุปกรณ์ให้ครบถ้วนและทันเวลาใช้ นอกจากนี้ยังพบว่าโรงเรียนมีปัญหาด้านงบประมาณในการจัดซื้อ จัดหาและความเพียงพอของเอกสารหลักสูตรและวัสดุ สื่อ อุปกรณ์ ด้านการนิเทศติดตามประเมินผล พบว่า โรงเรียนมีการปฏิบัติมากด้านการจัดทำผลงานความสำเร็จของผู้ปฏิบัติมายกย่องเชิดชูเกียรติและเผยแพร่ จัดให้ผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินการนิเทศติดตามประเมินผลอย่าง ต่อเนื่องสม่ำเสมอ และให้มีการนำผลการประเมินมาวิเคราะห์เพื่อใช้ปรับปรุงแก้ไขพัฒนาการทำงานของบุคลากร นอกจากนี้ผู้สอนยังมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินการนิเทศติดตามประเมินผล นำผลการนิเทศมาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาการทำงานในระดับมาก เช่นเดียวกัน ด้านปัญหา พบว่า โรงเรียนมีปัญหาบริหารหลักสูตรในระดับมาก คือปัญหาความเพียงพอของบุคลากรและเวลาในการสำรวจข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ ปัญหาด้านความเพียงพอของบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ เกี่ยวกับหลักสูตร ปัญหาด้านงบประมาณในการจัดซื้อ จัดหาเอกสารหลักสูตร วัสดุ สื่ออุปกรณ์ ปัญหาเวลาในการดำเนินการนิเทศ ติดตามประเมินผล การปฏิบัติงานของบุคลากร

สมศักดิ์ วัชรเสถียร (2538, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย พบว่า การจัดแผนการเรียนมีการศึกษาเอกสารหลักสูตร ประชุมคณะครูเพื่อการวางแผนจัดการเรียน ปัญหาที่พบคือ โรงเรียนมีข้อจำกัดเกี่ยวกับวุฒิ วิชาเอก วิชาโทของครูผู้สอน การจัดครูเข้าสอนมีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อจัดครูเข้าสอนให้ตรงกับ ความสนใจ ความถนัด วิชาเอก ปัญหาที่พบคือ ครูต้องรับผิดชอบงานสอนหลายวิชา จำนวน ความยาก และขาดแคลนครูผู้สอนวิชาวิทยาศาสตร์ การจัดงบประมาณเพื่อการเรียนการสอน ได้มีการสำรวจความต้องการความจำเป็นและจัดทำแผนในการใช้งบประมาณภายในโรงเรียน ปัญหาที่พบคือ ความล่าช้าในการจัดสรรงบประมาณและไม่เพียงพอ

กัญพินา เชื้อมชิต(2539, หน้า 157-163) ได้ศึกษาการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ด้านการเตรียมความพร้อม พบว่า ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้างานวัดผล และหัวหน้างานแนะแนว ปฏิบัติกันน้อย ปัญหาที่ผู้เกี่ยวข้องในการบริหารหลักสูตร ประสบคือ ปัญหาเรื่องอัตราค่าจ้างไม่เพียงพอครูผู้สอนมีจำนวนน้อยกว่าจำนวนรายวิชาที่ต้องเปิดสอนตามหลักสูตร ครูไม่นำแผนการสอนไปใช้สอนและไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ปัญหาการนิเทศ พบว่าขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและประสพการณ์ให้คำปรึกษาหรือนิเทศ โดยเฉพาะ

ชัยเนตร ไวยคณิ (2539, หน้า 235) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดกรมสามัญศึกษาในส่วนกลาง พบว่า ปัญหาสำคัญในด้านการบริหารหลักสูตรมีปัญหาที่สำคัญ คือ ครูไม่ปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ปัญหาขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องหลักสูตร ปัญหาครูไม่ได้เตรียมการสอน ปัญหาขาดความพร้อมด้านทรัพยากรในการนำหลักสูตรไปใช้ และปัญหานำเรียนเลือกเรียนวิชาเลือกที่ตัวนักเรียนเองไม่สนใจ

ทิพากร นิตยสมบูรณ์ (2539, หน้า 107) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการในกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารหลักสูตรอยู่ในระดับปานกลาง และเน้นให้ครูจัดทำแผนการสอนในรายวิชาที่รับผิดชอบ และเมื่อเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษมีทัศนคติต่อการบริหารงานวิชาการในภาพรวมและในรายด้าน คือ การบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมศักดิ์ บุญดีกุล (2539, หน้า 161-163) ได้ศึกษาการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการศึกษา มูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ด้านสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรโดยรวมพบว่า

1. การจัดทำข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนส่วนใหญ่ พบว่ามีการจัดให้มีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานด้านประเภทข้อมูลที่จัดทำพบว่ามีข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของครูด้านวุฒิ ประสบการณ์ ความสามารถพิเศษ ครูปฏิบัติการสอน ส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมกับการจัดทำข้อมูลพื้นฐาน ปัญหาที่พบ ได้แก่ บุคลากรขาดความเข้าใจในการนำข้อมูลของครู นักเรียน ชุมชนมาใช้ ครูปฏิบัติการสอน ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ ได้แก่ ขาดบุคลากรรับผิดชอบ
2. การเตรียมบุคลากร ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติเกี่ยวกับการเตรียมบุคลากร ได้แก่ การสนับสนุนส่งเสริมให้ครูได้ฝึกอบรม ดูงานและศึกษาต่อ ปัญหาที่พบ ได้แก่ ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรและวิธีการสอนของครู
3. การจัดหาเอกสารหลักสูตร และวัสดุ สื่อ อุปกรณ์ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการเอกสารหลักสูตร และวัสดุ สื่อ อุปกรณ์ ปัญหาที่พบ ได้แก่ ขาดบุคลากรที่เชี่ยวชาญในนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่จะแนะนำครูปฏิบัติการสอน
4. การประชาสัมพันธ์ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ ได้แก่ ด้านวิธีการประชาสัมพันธ์ พบว่า มีการประชุมชี้แจงหลักสูตรให้แก่นักเรียน ด้านเนื้อหาสาระในการประชาสัมพันธ์ พบว่า มีเนื้อหาสาระในการประชาสัมพันธ์ ได้แก่ แผนการเรียนแต่ละ

ระดับชั้น ครูปฏิบัติการสอนส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ปัญหาที่พบได้แก่ขาดทักษะและเทคนิคในการประชาสัมพันธ์

5. การประสานสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานภายนอก ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานภายนอก ได้แก่ มีการจัดส่งบุคลากรในโรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลระหว่างโรงเรียน ชุมชนและหน่วยงานภายนอก ปัญหาที่พบ ได้แก่ ขาดการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับวิทยากร และวิทยากรชุมชนอย่างต่อเนื่อง

6. การจัดกิจกรรมนักเรียน ส่วนใหญ่ ผู้บริหารมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนักเรียน ด้านวิธีการจัดกิจกรรมนักเรียน มีการจัดกิจกรรมตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการกำหนด ครูปฏิบัติการสอนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนักเรียน ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ได้แก่ ขาดการวางแผนในการจัดกิจกรรมนักเรียนและสิ่งอำนวยความสะดวกไม่เพียงพอ

7. การจัดการกระบวนการเรียนการสอน ครูปฏิบัติการสอนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมเกี่ยวกับการจัดการกระบวนการเรียนการสอนแต่ละวิชา มีการจัดเนื้อหาตามบทเรียนแต่ยืดหยุ่นได้ตามเหตุการณ์และสภาพท้องถิ่น ปัญหาที่พบได้แก่ ครูไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ครบถ้วนตามที่หลักสูตรกำหนด

8. การนิเทศติดตามและประเมินผล ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติเกี่ยวกับการนิเทศติดตามและประเมินผล ได้แก่ ด้านวิธีการนิเทศติดตามและประเมินผล พบว่า มีการสอบถามหลักสูตรไปใช้ พบว่ามีการนำผลการวิเคราะห์เพื่อไปใช้ปรับปรุงแก้ไขพัฒนาการทำงานของครูปฏิบัติการสอนส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมเกี่ยวกับการนิเทศ ติดตามและประเมินผล ปัญหา ที่พบได้แก่ ขาดบุคลากรในโรงเรียนที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในการนิเทศ ติดตามและประเมินผลโดยเฉพาะครูปฏิบัติการสอนปัญหาที่พบส่วนใหญ่ ได้แก่ ขาดความเข้าใจในการนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาการทำงานของบุคลากร

ทิพย์ร นันทพันธ์ (2539, หน้า 109) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านการบริหารหลักสูตรครูมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนประถมศึกษามีการปฏิบัติด้านนี้อยู่ในเกณฑ์มาก

ชนิษฐ์ศรี ลีอารีย์ (2540, หน้า 108) ได้ศึกษาการบริหารและปัญหาการบริหารหลักสูตรในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดเทศบาลและเมืองพัทยา เขตการศึกษา 12 พบว่า การบริหารหลักสูตรตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฏิบัติการสอน 4 ด้านอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนทั่วไป การจัดทำแผนงานวิชาการทั้ง 4 ด้านเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ การจัดแผนงานวิชาการ การประเมินผลการดำเนินการ การดำเนินงานตามแผนและการวางแผนงานทั่วไป ปัญหาที่สำคัญของแต่ละด้านได้แก่ ในด้านการวางแผนทั่วไป ปัญหาที่สำคัญของแต่ละด้าน ได้แก่ ในด้านการวางแผนทั่วไป คือ โรงเรียน

จัดสรรงบประมาณกระจายไปตามแผนและโครงการยังไม่ได้สัดส่วนที่เหมาะสม ในด้านการจัดทำแผนงานวิชาการ คือ โรงเรียนได้มีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพิ่มเติมเล็กน้อย เช่น การทำเอกสารประกอบการเรียน แผนการสอน สื่อประกอบการสอน และการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น ในด้านการดำเนินการตามแผน คือโรงเรียนไม่ได้ติดตามผลนักเรียนที่จบหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง และเป็นปัจจุบัน สำหรับทักษะต่อการบริหารและปัญหาการบริหารหลักสูตรของผู้บริหารสถานศึกษากับครูปฏิบัติการสอนโดยรวมทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่มีทักษะการบริหารและปัญหาการบริหารหลักสูตรด้านประเมินผลการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน

สุบิน จันทะนันท์ (2543 , บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่ขนาดแตกต่างกัน มีปัญหาในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหามากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง ด้านความคิดเห็นของครูวิชาการ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีปัญหาในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหามากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ และผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหา มากกว่า โรงเรียนขนาดกลาง

สมศักดิ์ ป้อมบุปผา (2544 , หน้า 93) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนของคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาลพบุรี พบว่า สภาพการนิเทศภายในด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ปัญหาด้านการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ในภาพรวมมีระดับปัญหาปานกลางเรียงลงมาสามอันดับ ได้แก่ งบประมาณในการดำเนินการอบรมครูเรื่องการวิจัยในชั้นเรียน รองลงมาคือ บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการให้ความรู้แก่คณะครู และความเพียงพอของเอกสารในการศึกษาค้นคว้า และการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน

กรมวิชาการ (2545, บทคัดย่อ) ได้ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาที่เป็นโรงเรียนนำร่องและโรงเรียนเครือข่ายในระดับมัธยมศึกษาที่ใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 พบว่า

1. ปัจจัยในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาด้านบุคลากร พบว่าผู้บริหารส่วนใหญ่มีการบริหารจัดการและทักษะในการบริหารหลักสูตรในระดับมาก ได้แก่ มีความรู้และมีความตระหนักในการจัดการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา มีความเป็นผู้นำทางวิชาการ ด้านสิ่งแวดล้อมความสะดวก พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มีจำนวนห้องเรียนเพียงพอกับนักเรียน และมี

แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษาส่วนใหญ่มีจำนวนห้องเรียนเพียงพอแก่นักเรียน และมีแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษาเพียงพอในระดับปานกลาง

2. กระบวนการใช้หลักสูตรสถานศึกษาด้านการบริหารจัดการ พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษาให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง จัดครูเข้าสอนตรงความรู้ความสามารถ มีการสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาได้มีการศึกษาสภาพปัญหาในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาและวางแผนการนิเทศ

3. การปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ พบว่า ครูส่วนมากศึกษาเอกสารหลักสูตรสถานศึกษาก่อนวางแผนจัดการเรียนรู้ มีแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิด การปฏิบัติจริง และส่งเสริมคุณธรรม มีการทำวิจัยและนำผลวิจัยไปใช้ การปฏิบัติงานหลักการใช้หลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย มีการบูรณาการสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรม

4. สภาพปัญหาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ครูมีความเข้าใจในหลักสูตรไม่ชัดเจน มีการะงานพิเศษมาก และขาดแคลนครูในรายวิชาหลัก ไม่เข้าใจการจัดทำแผนบูรณาการและวิธีการวัดผลและประเมินผล การจัดกิจกรรมยังไม่หลากหลายนักเรียนไม่ได้เลือกตามความสนใจ

นักวิชา แดงใหญ่ (2545, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในเขตพื้นที่เขตการศึกษา 1 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านนโยบาย ด้านบุคลากรในโรงเรียน ด้านระยะเวลาการจัดทำหลักสูตร ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านนิเทศติดตามผล ด้านงบประมาณ ด้านการประชาสัมพันธ์และด้านชุมชนกับผู้ปกครอง การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า มีการจัดทำอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อแยกด้านกำหนดเป้าหมาย นอกนั้นมีการกำหนดอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการจัดทำโครงสร้างหลักสูตร ด้านการจัดทำรายวิชาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการวัดและประเมินผล ปัญหาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา คือ ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำสาระการเรียนรู้และขาดทักษะในการถ่ายทอดและขยายผลจากการรับการอบรมการใช้หลักสูตรขั้นพื้นฐาน ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ ปัญหาที่พบคือครูไม่มีความรู้และความถนัดในวิชาและกิจกรรมที่สอน ครูไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนยังใช้การสอนแบบเดิม นักเรียนยังไม่สามารถปรับพฤติกรรม การสอนยังใช้วิธีการสอนแบบเดิม นักเรียนยังไม่สามารถปรับพฤติกรรมให้เข้ากับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ขาดบุคลากรในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาเฉพาะ ปัญหาเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้ คือ ขาดงบประมาณในการจัดหา จัดทำสื่อการเรียนรู้ ครูไม่มีเวลาในการจัดทำสื่อการเรียนรู้ ปัญหาเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล

การเรียนรู้ คือ ไม่มีรูปแบบการวัดผลประเมินผลที่ชัดเจนและเป็นมาตรฐานเดียวกัน ครูขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 (2545, บทคัดย่อ) ศึกษาการเตรียมความพร้อมในการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5 พบว่า

1. ด้านการเตรียมความพร้อมของโรงเรียน ในภาพรวมทั้งเขตการศึกษา สรุปได้ดังนี้

1.1 ด้านการวางแผนประชาสัมพันธ์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน รายการที่โรงเรียนปฏิบัติมากที่สุด คือ มีการกำหนดการชี้แจงหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาไว้ในปฏิทินการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน

1.2 ด้านการเตรียมบุคลากรของสถานศึกษา รายการที่โรงเรียนปฏิบัติมากที่สุด คือ มีการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูเข้าร่วมประชุมอบรมเกี่ยวกับหลักสูตร

1.3 ด้านการจัดระบบข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษา รายการที่โรงเรียนปฏิบัติมากที่สุด มีผู้รับผิดชอบที่เหมาะสมในการจัดทำข้อมูลสถานศึกษา

1.4 ด้านการจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับท้องถิ่น รายการที่โรงเรียนปฏิบัติมากที่สุด คือ การสำรวจและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวิทยาการท้องถิ่น

2. ผลการเปรียบเทียบ ความแตกต่างของความพร้อมในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ดังนี้

2.1 การเตรียมความพร้อมของโรงเรียนที่ขนาดต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 มี 4 ด้าน คือ การวางแผนประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรมระบบข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวกับนักเรียนและการจัดเตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์ ทั้งนี้โรงเรียนขนาดใหญ่มีการเตรียมความพร้อมมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง

2.2 การเตรียมความพร้อมของโรงเรียนที่ขนาดต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในด้านการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก ทั้งนี้โรงเรียนขนาดใหญ่มีการเตรียมความพร้อมมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก

2.3 การเตรียมความพร้อมของโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 2 ด้าน คือ การเตรียมบุคลากรและมอบหมายงานจัดบุคลากรโดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีแนวโน้มการเตรียมความพร้อมมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก

2.4 การเตรียมความพร้อมของโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 5 ด้าน คือ ด้านการจัดระบบแบ่งสายงานชัดเจน การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก การจัดระบบข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับท้องถิ่น และการจัดอาคารและสิ่งแวดล้อม

กรมวิชาการ (2546, หน้า 67-75) ได้ศึกษาความพร้อมของการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ปีการศึกษา 2546 พบว่า

1. การเตรียมความพร้อมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาเตรียมความพร้อมเพียงตามลำดับ คือ การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรในสถานศึกษา การจัดทำระบบสารสนเทศของสถานศึกษา การประชาสัมพันธ์ให้นักเรียน/ผู้ปกครอง/ชุมชนได้ทราบและเข้าใจหลักสูตร และส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแก่ชุมชน ผู้ปกครอง และหน่วยงานในชุมชน

2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ผู้บริหารสังกัดกรมสามัญมีความเห็นว่าบุคลากรในโรงเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรในระดับมาก 3 อันดับแรก คือ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน การกำหนดโครงสร้างหลักสูตรและจัดสัดส่วนเวลาเรียน และการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และในระดับน้อย คือ การออกแบบหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรในระดับมาก 3 ระดับ คือ หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง และการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และในระดับน้อย คือ การใช้กระบวนการวิจัยในการจัดการเรียนรู้ และการออกแบบหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ

3. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ดำเนินการจัดทำหลักสูตรโดยคณะครูโดยมีขั้นตอนในการจัดทำ ดังนี้ อบรมสัมมนาประชุมสัมมนาชี้แจงแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดทำหลักสูตร ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ปัญหา จุดเด่น จุดด้อยของสถานศึกษาและจัดทำข้อมูลสารสนเทศ จัดทำโครงสร้างและจัดทำสาระหลักสูตร สรุปผลการดำเนินงาน รายงานแต่ละกลุ่มสาระเป็นหลักสูตรสถานศึกษา ประเมินตรวจสอบความถูกต้อง ทดลองใช้ ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบปรับปรุงพัฒนาให้เหมาะสม และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบ ปัญหาในการจัดทำหลักสูตร คือ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการทำ มีเวลาในการจัดทำน้อย และขาดงบประมาณ

2. งานวิจัยต่างประเทศ

ยูเนสโก (UNESCO, 1978, p. 66) ได้วิจัยเรื่องปัญหาการใช้หลักสูตรของบางประเทศในทวีปเอเชีย ได้แก่ ออสเตรเลีย บังคลาเทศ อินเดีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์และศรีลังกา ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการใช้หลักสูตรเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการขาดการประสานงานที่ดีระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ ผู้บริหารระดับต่าง ๆ ไม่ให้ความสนใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรและขาดการติดตามการใช้หลักสูตรของครู นอกจากนั้นหลักสูตรยังขาดประสิทธิภาพ ขาดแคลนเอกสารหลักสูตร คำราเรียนไม่ทันสมัย ขาดแคลนหนังสืออ่านประกอบ ประการสุดท้าย คือ ศูนย์พัฒนาหลักสูตรขาดการวางแผนที่ดีในการนำหลักสูตรไปใช้

เวลแมน (Wellman, 1988, p. 1427-A) ได้ศึกษาเรื่ององค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษาที่สองไปใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐนิวยอร์ก โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูผู้สอน จำนวน 964 คน ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ ได้แก่ การสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียน การรับรู้เกี่ยวกับหลักสูตรของครูเอง ความพร้อมด้านวัสดุ อุปกรณ์และเวลาที่สอนมีเพียงพอ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอน มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารจัดการ ทำให้ครู ผู้ปกครอง และชุมชน เกิดความพึงพอใจต่อการบริหารการจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอน เป็นผู้รับนโยบาย และมีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินงานบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ให้เป็นไปตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษา และมีบทบาทในการบริหารงานตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ การบริหารงานหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนจะประสบความสำเร็จได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอน ซึ่งจะต้องมีความรู้ ความสามารถในการบริหารงานหลักสูตรของโรงเรียนทุกด้าน โดยอาศัยความร่วมมือจากองค์กร หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องหรือชุมชนในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียน เพื่อให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนประสบความสำเร็จ และมีประสิทธิภาพตามจุดมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า การบริหารงานหลักสูตรสถานศึกษามีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนมาก เพราะเป็นหัวใจของการจัดการศึกษาในโรงเรียน เป็นงานหลักของผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา โดยมีการจัดกิจกรรมทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน และส่งผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนได้เป็นไปตามที่คาดหวังของโรงเรียน สำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษา ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการและครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ
4. การหาคุณภาพของเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 2,561 คน จำแนกเป็น ผู้บริหาร จำนวน 187 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 187 คน และครูผู้สอน จำนวน 2,187 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2, 2548, หน้า 1-3)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ เนื่องจากประชากรมีจำนวนที่แน่นอน (finite population) ใช้สูตรของยามาเน่ (Yamane) ในการคำนวณหาขนาดของตัวอย่าง (สุริยศิริโกคาภิรมย์, 2546, หน้า 129-130)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ	e	=	ความคลาดเคลื่อน
	N	=	จำนวนของประชากร
	n	=	จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ความเชื่อมั่น 95 % และยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อน 5 % ($\alpha = 0.05$) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 346 คน

การสุ่มอาศัยความน่าจะเป็นโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ ผลปรากฏดังตาราง 1

ตาราง 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	
	ประชากร (N)	กลุ่มตัวอย่าง (n)
ผู้บริหารสถานศึกษา	187	73
หัวหน้าฝ่ายวิชาการ	187	73
ครูผู้สอน	2,187	200
รวม	2,561	346

ที่มา : (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2, 2548, หน้า 1 - 3)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (questionnaire) ประเภทคำถามปลายปิด (closed form) ลักษณะเป็นตัวเลขมาตราส่วนประมาณค่า (numerical rating scale) มี 5 ระดับ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ นำมาประกอบในการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (check list) เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับ ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการและครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ซึ่งจะครอบคลุมขอบข่ายงานการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา 7 ด้าน ลักษณะเป็นตัวเลขมาตราส่วนประมาณค่า (numerical rating scale) (สุวรรีย์ ทิริโกคาภิรมย์, 2546, หน้า 139 - 140) มี 5 ระดับ โดยกำหนดความมากน้อยของระดับความคิดเห็นของผู้ตอบ ดังนี้

5	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นมากที่สุด
4	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นมาก
3	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นปานกลาง
2	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นน้อย
1	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. วิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามขอบข่ายของงาน 7 ด้าน คือ 1) การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา 2) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 3) การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร 4) การดำเนินการใช้หลักสูตร 5) การนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินผล 6) การสรุปผลการดำเนินงาน และ 7) การปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการ หลักสูตรเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

3. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้และยังได้รับการพิจารณาตรวจสอบขั้นต้นจาก คณะกรรมการประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

2. หาความเที่ยงตรง (validity) นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ เสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระและโครงสร้างของคำถามตลอดจนภาษาที่ใช้ และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of item – objective congruence หรือ IOC) (สุวริย์ศิริโกคาภิรมย์, 2546, หน้า 243 – 244) ซึ่งค่าดัชนีที่ได้มีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ถึง 1.00 มีบางข้อที่ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.50 ผู้วิจัยได้ปรับปรุงและแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อความเที่ยงตรงของเนื้อหา

3. การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (reliability) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (try out) กับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น

4. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากการทดลองใช้ทุกฉบับมาหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1971, p. 160) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.96

5. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไข เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอลงหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีเพื่อแนะนำตัวผู้วิจัยในการติดต่อหน่วยงานที่เก็บข้อมูล
2. นำแบบสอบถามที่ใส่รหัสกำกับแล้วส่งไปยังผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคนโดยผู้วิจัยส่งด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยติดตามรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำแบบสอบถามทั้งหมด มาตรวจสอบความสมบูรณ์ความถูกต้องในการตอบแบบสอบถาม แล้วนำมาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์ และถูกต้องเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้
 - 2.1 หาค่าความถี่และร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - 2.2 หาค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ของคะแนนจากการตอบแบบสอบถามที่วัดความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอน ต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2
 - 2.3 แปลความหมายของค่าเฉลี่ย โดยยึดเกณฑ์ดังนี้ (ประคอง กรวรรณสุต, 2542, หน้า 108)

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.50 – 5.00	หมายความว่า มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 – 4.49	หมายความว่า มีระดับความคิดเห็นมาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 – 3.49	หมายความว่า มีระดับความคิดเห็นปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.50 – 2.49	หมายความว่า มีระดับความคิดเห็นน้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 1.49 หมายความว่า มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

2.4 ทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของ สถานภาพในการปฏิบัติหน้าที่ ประสิทธิภาพในการทำงาน ทักษะติดต่อการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา และขนาดของสถานศึกษา ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one – way ANOVA) โดยการทดสอบเอฟ (F – test) เมื่อมีนัยสำคัญทางสถิติจึงเปรียบเทียบรายคู่ โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's test) และเมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยการทดสอบค่าที (t-test)

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา หรือลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรม โดยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญในเนื้อหา (อย่างน้อย 5 คน) ให้แต่ละคนพิจารณาถึงความเห็นและให้คะแนนดังนี้

+ 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมนั้น

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมนั้น

-1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่เป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมนั้น

แล้วนำคะแนนมาแทนค่าในสูตร (สุวีย์ ศิริโกลาภิรมย์, 2546, หน้า 243 - 244)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาหรือลักษณะพฤติกรรม

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาทั้งหมด

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ถ้าดัชนี IOC คำนวณได้มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมนั้นถ้าข้อคำถามใดมีค่าดัชนีต่ำกว่า 0.5 ข้อคำถามนั้นถูกตัดออกไปหรือต้องปรับปรุงใหม่

3.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา(alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1971, p. 160)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right]$$

เมื่อ α แทน สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

n แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

S_i^2 แทน คะแนนความแปรปรวนแต่ละข้อ

S_i^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

3.3 ค่าร้อยละ

$$\text{ร้อยละ (percentage)} = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ f แทน ความถี่

n แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

3.4 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

$$\bar{X} = \frac{\sum_{i=1}^k f_i x_i}{n}$$

3.5 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum_{i=1}^k f_i x_i^2 - \left[\sum_{i=1}^k f_i x_i \right]^2}{n^2}}$$

เมื่อ $i = 1, 2, \dots, k$

เมื่อ S.D. = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

k = จำนวนกลุ่ม

f = ความถี่

n = จำนวนข้อมูลทั้งหมด

$\bar{X}_i$ = คะแนน

$\sum_{i=1}^k f_i x_i$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

3.6 การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยรายคู่ กรณีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – Way ANOVA) ด้วยการทดสอบเอฟ (F – test) สูตรที่ใช้คือ

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F หมายถึง การแจกแจงของ F
 MS_b หมายถึง ความแปรปรวน (Mean square between group)
 ระหว่างกลุ่ม
 MS_w หมายถึง ความแปรปรวนภายในกลุ่ม (Mean square within group)

3.7 สูตรการทดสอบโดยวิธีการเอส ของเชฟเฟ (Scheffe's test) (บุญธรรม
 กิจปรีดาวิสุทธิ, 2535, หน้า 296 – 297)

$$F = \frac{(\bar{X}_1 - \bar{X}_2)^2}{MS_w \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right] (k - 1)}$$

$\bar{X}$ หมายถึง ค่าเฉลี่ย
 k หมายถึง จำนวนกลุ่ม
 n หมายถึง จำนวนในกลุ่มตัวอย่าง
 MS_w หมายถึง ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

3.8 สูตรทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย (t – test) ชนิดกลุ่มตัวอย่างที่เป็น
 อิสระต่อกัน โดยเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครู
 ผู้สอน ต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามวุฒิการศึกษา ใช้สูตร (สุวริย์
 ศิริโกคาภิรมย์, 2546, หน้า 277 - 299)

การทดสอบโดยใช้ $F = \frac{S^2 \text{ มาก}}{S^2 \text{ น้อย}}, df_1 = n_1 - 1$
 $, df_2 = n_2 - 1$

ถ้า F ไม่นัยสำคัญทางสถิติ เลือกใช้สูตร 3.8.1

ถ้า F มีนัยสำคัญทางสถิติ เลือกใช้สูตร 3.8.2

3.8.1 สำหรับความแปรปรวนประชากรเท่ากันแต่ไม่ทราบ ใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1) S_1^2 + (n_2 - 1) S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right]}} , df = n_1 + n_2 - 2$$

3.8.2 สำหรับความแปรปรวนประชากรไม่เท่ากันแต่ไม่ทราบ ใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}} , df = \frac{\left[\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2} \right]^2}{\frac{\left[\frac{S_1^2}{n_1} \right]^2}{n_1 - 1} + \frac{\left[\frac{S_2^2}{n_2} \right]^2}{n_2 - 1}}$$

เมื่อ S^2 = ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง
 n = จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
 df = ชั้นแห่งความอิสระ
 $\bar{X}$ = ค่าเฉลี่ย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้จัดลำดับการนำเสนอ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการรายงานผลการวิเคราะห์
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการรายงานผลการวิเคราะห์

ในการรายงานผลการวิเคราะห์ เพื่อความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายได้ กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ย (mean)
S.D.	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
SS	แทน ผลรวมกำลังสอง
MS	แทน ค่าเฉลี่ยกำลังสอง
df	แทน ชั้นแห่งความอิสระ
t	แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบที (t - test)
F	แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบเอฟ (F - test)
$P \leq .01$	แทน ค่านัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01
$P > .05$	แทน ไม่มีค่านัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตามความมุ่งหมาย และสมมติฐานของการวิจัยดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สถานภาพในการปฏิบัติหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงาน วุฒิการศึกษา ทักษะคิดต่อการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 สรุปเป็นรายด้านและภาพรวม คือ 1) การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา 2) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 3) การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร 4) การดำเนินการใช้หลักสูตร 5) การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล 6) การสรุปผลการดำเนินงาน และ 7) การปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่าง ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตาม สถานภาพในการปฏิบัติหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงาน วุฒิการศึกษา ทักษะคิดต่อการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา และขนาดของสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพในการปฏิบัติหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงาน วุฒิการศึกษา ทักษะคิดต่อการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา และขนาดของสถานศึกษา ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม สถานภาพในการปฏิบัติหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงาน วุฒิการศึกษา ทักษะคิดต่อการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา และขนาดของสถานศึกษา

รายการ	ผู้ตอบแบบสอบถาม	
	จำนวน(n= 346)	ร้อยละ
1. สถานภาพในการปฏิบัติหน้าที่		
ผู้บริหารโรงเรียน	73	21.10
หัวหน้าฝ่ายวิชาการ	73	21.10
ครูผู้สอน	200	57.80
2. ประสบการณ์ในการทำงาน		
ต่ำกว่า 5 ปี	65	18.80
5 – 15 ปี	105	30.30
16 – 26 ปี	113	32.70
มากกว่า 26 ปีขึ้นไป	63	18.20
3. วุฒิการศึกษา		
ระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	242	69.90
ระดับสูงกว่าปริญญาตรี	104	30.10

ตาราง 2 (ต่อ)

รายการ	ผู้ตอบแบบสอบถาม	
	จำนวน(n= 346)	ร้อยละ
4. ทักษะต่อการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา		
สนับสนุน	251	72.50
ไม่แน่ใจ	55	15.90
ต่อต้าน	40	11.60
5. ขนาดของสถานศึกษา		
ขนาดเล็ก	125	36.10
ขนาดกลาง	119	34.40
ขนาดใหญ่	102	29.50

จากตาราง 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 346 คน ส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 57.80 มีประสบการณ์ในการทำงาน 5 - 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.30 มี การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 69.90 มีทัศนคติต่อการบริหาร หลักสูตรในสถานศึกษาโดยเป็นผู้สนับสนุน คิดเป็นร้อยละ 72.50 ขนาดของสถานศึกษา ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 36.10

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ลพบุรี เขต 2 โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สรุปได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และ ครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ลพบุรี เขต 2 โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สรุปเป็นรายชื่อและ รายด้าน เรียงตามลำดับ ดังตาราง 3 - 9 ส่วนตาราง 10 นำเสนอภาพรวมทั้ง 7 ด้าน ดังต่อไปนี้

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาดม
ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี
เขต 2

การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น		ความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	
1. การตรวจสอบลักษณะของหลักสูตรเพื่อเตรียมความพร้อม ซึ่งได้แก่ ความกระชับชัดเจน คำชี้แจงคำอธิบายรายวิชาสาระสำคัญและความสอดคล้องเป็นต้น	3.32	0.93	ปานกลาง
2. การสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรเพื่อเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร	3.49	0.79	ปานกลาง
3. การอบรมพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร	3.36	0.94	ปานกลาง
4. การแต่งตั้งคณะกรรมการของสถานศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนจัดทำหลักสูตร	3.35	0.85	ปานกลาง
5. การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน เครื่องมือเครื่องใช้ และอาคารสถานที่อย่างเหมาะสมและเพียงพอ	3.17	1.00	ปานกลาง
6. การจัดทำสารสนเทศและแผนพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา	3.37	0.87	ปานกลาง
7. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ปกครองนักเรียน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และชุมชน รับทราบเพื่อขอความร่วมมือโดยวิธีการที่หลากหลาย	3.93	0.81	มาก
รวมเฉลี่ย	3.42	0.88	ปานกลาง

จากตาราง 3 พบว่า ค่าเฉลี่ยด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาดมความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ($\bar{X} = 3.42$, S.D. = 0.88) โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุดลงมา 3 อันดับ คือ 1) การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ปกครองนักเรียน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชนรับทราบ เพื่อขอความร่วมมือโดยวิธีการที่หลากหลาย 2) การสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรเพื่อเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและ 3) การจัดทำสารสนเทศและแผนพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาลำดับ ส่วนความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเป็นอันดับสุดท้ายคือ การจัดเตรียม

วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน เครื่องมือเครื่องใช้ และอาคารสถานที่อย่างเหมาะสมและเพียงพอ

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2

การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น		ความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	
1. การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายของการจัดการศึกษา โดยอาศัยความร่วมมือจาก ชุมชน	3.36	0.87	ปานกลาง
2. การจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับ ความถนัด ความสนใจ ความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น	3.96	0.80	มาก
3. การกำหนดสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เวลาหน่วยกิต การจัดทำคำอธิบายรายวิชา และการจัดทำหน่วยการเรียนรู้	4.07	0.74	มาก
4. การออกแบบการเรียนรู้หลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน การจัดทำสื่อการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล	4.09	0.77	มาก
5. การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ กิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมนักเรียน	3.77	0.71	มาก
6. การกำหนดรูปแบบ วิธีการและเกณฑ์ การตัดสิน การวัดผลประเมินผล และเอกสาร หลักฐานการศึกษา	4.16	0.73	มาก
7. การพัฒนาระบบการส่งเสริมสนับสนุนเพื่อจัดการศึกษา ให้มีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	3.51	0.85	มาก
8. การเรียบเรียงหัวข้อที่สำคัญ ในการจัดทำหลักสูตรซึ่ง ได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย 2) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 3) โครงสร้างหลักสูตร 4) รายวิชาตามกลุ่มสาระ 5) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 6) การจัดการเรียนรู้และส่งเสริมการเรียนรู้ 7) การวัดผลประเมินผล และ 8) การบริหารจัดการหลักสูตร	3.86	0.79	มาก
รวมเฉลี่ย	3.85	0.78	มาก

จากตาราง 4 พบว่า ค่าเฉลี่ยด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X} = 3.85, S.D. = 0.78$) โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุดลงมา 3 อันดับคือ 1) การกำหนดรูปแบบวิธีการและเกณฑ์การตัดสิน การวัดผล ประเมินผล และเอกสาร หลักฐานการศึกษา 2) การออกแบบการเรียนรู้หลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน การจัดทำสื่อการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล และ 3) การกำหนดสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เวลาหน่วยกิต การจัดทำคำอธิบายรายวิชาและการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ ตามลำดับ ส่วนความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเป็นอันดับสุดท้ายคือ การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายของการจัดการศึกษา โดยอาศัยความร่วมมือจากชุมชน

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2

การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร	ระดับความคิดเห็น		ความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	
1. การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ	3.87	0.79	มาก
2. การกำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน	3.85	0.75	มาก
3. การวางแผนงาน หรือจัดทำแผนงาน โครงการที่ชัดเจน และสอดคล้องกับหลักสูตร	3.47	0.95	ปานกลาง
4. การส่งเสริม และสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้	4.21	0.75	มาก
5. การนำแผนงานไปปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	3.83	0.80	มาก
รวมเฉลี่ย	3.84	0.80	มาก

จากตาราง 5 พบว่า ค่าเฉลี่ยด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X} = 3.84, S.D. = 0.80$) โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุดลงมา 3 อันดับคือ 1) การส่งเสริม และสนับสนุนกิจกรรมการ

เรียนรู้ 2) การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ และ3) การกำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ตามลำดับ ส่วนความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเป็นอันดับสุดท้ายคือ การวางแผนงาน หรือจัดทำแผนงาน โครงการที่ชัดเจน และสอดคล้องกับหลักสูตร

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการดำเนินการใช้หลักสูตร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2

การดำเนินการใช้หลักสูตร	ระดับความคิดเห็น		ความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	
1. การประเมินแผนงาน โครงการ ก่อนนำหลักสูตรไปใช้	3.59	0.82	มาก
2. สถานศึกษามีการเตรียมการเพื่อนำหลักสูตรไปใช้ ได้แก่ ตัวหลักสูตร เอกสารการใช้หลักสูตร คู่มือครู และอื่นๆ	2.81	1.13	ปานกลาง
3. การกำหนดหน่วยงานเพื่อขอรับการสนับสนุนในการดำเนินการใช้หลักสูตร ของสถานศึกษา เช่น เขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด เป็นต้น	3.41	0.94	ปานกลาง
4. การกำหนดบุคลากร และผู้ที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตรที่ชัดเจน	3.80	0.82	มาก
5. การกำหนดแนวทางการติดตาม การประเมินผล การใช้หลักสูตรที่ชัดเจน	3.88	0.83	มาก
รวมเฉลี่ย	3.49	0.90	ปานกลาง

จากตาราง 6 พบว่า ค่าเฉลี่ยด้านการดำเนินการใช้หลักสูตร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49, S.D. = 0.90$) โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุดลงมา 3 อันดับคือ 1) การกำหนดแนวทางการติดตาม การประเมินผล การใช้หลักสูตรที่ชัดเจน 2) การกำหนดบุคลากร และผู้ที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตรที่ชัดเจน และ 3) การประเมินแผนงาน โครงการ ก่อนนำหลักสูตรไปใช้ ตามลำดับ ส่วนความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเป็นอันดับสุดท้ายคือ สถานศึกษามีการเตรียมการเพื่อนำหลักสูตรไปใช้ ได้แก่ ตัวหลักสูตร เอกสารการใช้หลักสูตร คู่มือครูและอื่นๆ

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2

การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล	ระดับความคิดเห็น		ความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	
1. สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลภายในสถานศึกษา	3.78	0.77	มาก
2. การจัดทำแผนงาน โครงการการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลภายในสถานศึกษา	3.91	0.79	มาก
3. จัดทำเอกสารดำเนินงานบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเป็นปัจจุบัน	3.79	0.79	มาก
4. การรายงานผลการนิเทศ กำกับ ติดตาม และ ประเมินผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบ	3.83	0.77	มาก
รวมเฉลี่ย	3.82	0.78	มาก

จากตาราง 7 พบว่า ค่าเฉลี่ย ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 อยู่ในระดับมากทุกข้อ และค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X} = 3.82, S.D. = 0.78$) โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุดลงมา 3 อันดับคือ 1) การจัดทำแผนงาน โครงการการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลภายในสถานศึกษา 2) การรายงานผลการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบ และ 3) จัดทำเอกสารดำเนินงานบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเป็นปัจจุบัน ตามลำดับ ส่วนความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเป็นอันดับสุดท้ายคือ สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลภายในสถานศึกษา

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการสรุปผลการดำเนินงาน ตามความคิดเห็น
ของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตร
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2

การสรุปผลการดำเนินงาน	ระดับความคิดเห็น		ความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	
1. การรวบรวมข้อมูล และผลการดำเนินงานการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	3.90	0.74	มาก
2. การรายงานผลการดำเนินงานการใช้หลักสูตรเป็นระยะตามเวลาที่กำหนด	3.74	0.83	มาก
3. การนำผลการรายงานการดำเนินงานการใช้หลักสูตรเผยแพร่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและชุมชนรับทราบ	3.32	1.12	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.65	0.89	มาก

จากตาราง 8 พบว่า ค่าเฉลี่ย ด้านการสรุปผลการดำเนินงาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$, S.D. = 0.89) โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุดลงมา 3 อันดับคือ 1) การรวบรวมข้อมูล และผลการดำเนินงานการใช้หลักสูตรสถานศึกษา 2) การรายงานผลการดำเนินงานการใช้หลักสูตรเป็นระยะตามเวลาที่กำหนด และ 3) การนำผลการรายงานการดำเนินงานการใช้ หลักสูตรเผยแพร่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและชุมชนรับทราบ ตามลำดับ

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2

การปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร	ระดับความคิดเห็น		ความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	
1. สถานศึกษานำผลการดำเนินงาน รวมทั้งปัญหาข้อเสนอแนะ ใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนเพื่อปรับปรุงและพัฒนา	3.74	0.77	มาก

ตาราง 9 (ต่อ)

การปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร	ระดับความคิดเห็น		ความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	
2. สถานศึกษาดำเนินการปรับปรุง และพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	3.58	0.76	มาก
3. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยกำหนด วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย รวมทั้งยุทธศาสตร์ในการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรในปีต่อไป	3.90	0.75	มาก
รวมเฉลี่ย	3.83	0.76	มาก

จากตาราง 9 พบว่า ค่าเฉลี่ย ด้านการปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.76) โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุดลงมา 3 อันดับคือ 1) การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย รวมทั้งยุทธศาสตร์ ในการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรในปีต่อไป 2) สถานศึกษานำผลการดำเนินงาน รวมทั้งปัญหา ข้อเสนอแนะ ใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนเพื่อปรับปรุงและพัฒนา และ 3) สถานศึกษาดำเนินการปรับปรุง และพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตามลำดับ

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในภาพรวม 7 ด้าน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2

ภาพรวม 7 ด้าน	ระดับความคิดเห็น		ความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	
1. การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา	3.42	0.88	ปานกลาง
2. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	3.85	0.78	มาก
3. การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร	3.84	0.80	มาก
4. การดำเนินการใช้หลักสูตร	3.49	0.90	ปานกลาง

ตาราง 10 (ต่อ)

ภาพรวม 7 ด้าน	ระดับความคิดเห็น		ความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	
5. การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล	3.82	0.78	มาก
6. การสรุปการดำเนินงานของสถานศึกษา	3.65	0.89	มาก
7. การปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร	3.83	0.76	มาก
รวมเฉลี่ย	3.70	0.82	มาก

จากตาราง 10 พบว่า ค่าเฉลี่ยรายด้าน ในภาพรวม 7 ด้าน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.82) โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยความคิดเห็น สูงสุดลงมา 3 อันดับคือ 1) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 2) การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร และ 3) การปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร ตามลำดับ ส่วนความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเป็นอันดับสุดท้าย คือ การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตาม สถานภาพในการปฏิบัติหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงาน วุฒิการศึกษา ทักษะคิดต่อการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา และขนาดของสถานศึกษา

3.1 การเปรียบเทียบความแตกต่างตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตาม สถานภาพในการปฏิบัติหน้าที่ เป็น 3 กลุ่ม คือผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการและครูผู้สอน โดยใช้การทดสอบเอฟ (F – test) เรียงความรายด้านและภาพรวม ดังตาราง 11 ดังนี้

ตาราง 11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ในรายด้านและภาพรวม จำแนกตามสถานภาพในการปฏิบัติหน้าที่

ความคิดเห็นต่อการบริหาร หลักสูตรสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	P
การเตรียมความพร้อมของ สถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.14	2	0.07	0.15	0.85
	ภายในกลุ่ม	164.92	343	0.48		
	รวม	165.06	345			
การจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.15	2	0.07	0.22	0.79
	ภายในกลุ่ม	118.50	343	0.34		
	รวม	118.65	345			
การวางแผนดำเนินการใช้ หลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	0.08	2	0.04	0.10	0.90
	ภายในกลุ่ม	144.75	343	0.42		
	รวม	144.83	345			
การดำเนินการใช้หลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	0.65	2	0.32	0.64	0.52
	ภายในกลุ่ม	173.43	343	0.50		
	รวม	174.08	345			
การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	1.16	2	0.58	1.38	0.25
	ภายในกลุ่ม	143.65	343	0.41		
	รวม	144.81	345			
การสรุปการดำเนินงานของ สถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.37	2	0.18	0.33	0.71
	ภายในกลุ่ม	192.97	343	0.56		
	รวม	193.34	345			
การปรับปรุงพัฒนา กระบวนการบริหารจัดการ หลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	0.58	2	0.29	0.63	0.53
	ภายในกลุ่ม	157.68	343	0.46		
	รวม	158.26	345			
ภาพรวมทั้ง 7 ด้าน	ระหว่างกลุ่ม	0.15	2	0.07	0.23	0.79
	ภายในกลุ่ม	110.62	343	0.32		
	รวม	110.77	345			

จากตาราง 11 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ลพบุรี เขต 2 จำแนกตามสถานภาพในการปฏิบัติหน้าที่ ในรายด้านและภาพรวม เป็นความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.2 การเปรียบเทียบความแตกต่างตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน เป็น 4 กลุ่ม คือ ต่ำกว่า 5 ปี 5 - 15 ปี 16 - 26 ปี และมากกว่า 26 ปีขึ้นไป โดยใช้การทดสอบเอฟ (F - test) เรียงตามรายด้านและภาพรวม ดังตาราง 12 และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ สำหรับรายด้านที่มีนัยสำคัญทางสถิติ นำเสนอในตาราง 13 ดังนี้

ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ในรายด้านและภาพรวม จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

ความคิดเห็นต่อการบริหาร หลักสูตรสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	P
การเตรียมความพร้อมของ สถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	4.97	3	1.65	3.54	0.01**
	ภายในกลุ่ม	160.10	342	0.46		
	รวม	165.07	345			
การจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.02	3	0.01	0.02	0.99
	ภายในกลุ่ม	118.63	342	0.34		
	รวม	118.65	345			
การวางแผนดำเนินการใช้ หลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	0.68	3	0.22	0.54	0.65
	ภายในกลุ่ม	144.15	342	0.42		
	รวม	144.83	345			
การดำเนินการใช้หลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	0.43	3	0.14	0.28	0.83
	ภายในกลุ่ม	173.65	342	0.50		
	รวม	174.08	345			
การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	0.60	3	0.20	0.48	0.69
	ภายในกลุ่ม	144.20	342	0.42		
	รวม	144.80	345			
การสรุปการดำเนินงานของ สถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	1.07	3	0.35	0.63	0.59
	ภายในกลุ่ม	192.27	342	0.56		
	รวม	193.34	345			

ตาราง 12 (ต่อ)

ความคิดเห็นต่อการบริหาร หลักสูตรสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	P
การปรับปรุงพัฒนา	ระหว่างกลุ่ม	1.12	3	0.37	0.81	0.48
กระบวนการบริหารจัดการ	ภายในกลุ่ม	157.14	342	0.45		
หลักสูตร	รวม	158.26	345			
ภาพรวมทั้ง 7 ด้าน	ระหว่างกลุ่ม	0.38	3	0.12	0.40	0.75
	ภายในกลุ่ม	110.38	342	0.32		
	รวม	110.76	345			

$$P^{**} \leq .01$$

จากตาราง 12 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ในรายด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา เป็นความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เพียงรายด้านเดียว ส่วนในด้านอื่นๆ และภาพรวมทั้ง 7 ด้าน พบว่า เป็นความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 13 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการและครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน เป็น 4 กลุ่ม โดยวิธีการทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe's test)

ประสบการณ์ ในการทำงาน	$\bar{x}$	ประสบการณ์ในการทำงาน			
		ต่ำกว่า 5 ปี	5 – 15 ปี	16 – 26 ปี	มากกว่า 26 ปีขึ้นไป
ต่ำกว่า 5 ปี	3.52	-	0.28**	0.05	0.01
5 – 15 ปี	3.24		-	0.23**	0.29**
16 – 26 ปี	3.47			-	0.06
มากกว่า 26 ปีขึ้นไป	3.53				-

$$P^{**} \leq .01$$

จากตาราง 13 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เพียง 3 รายคู่ คือกลุ่มอายุต่ำกว่า 5 ปี กับอายุ 5 – 15 ปี กลุ่มอายุ 5 – 15 ปีกับอายุ 16 – 26 ปี และกลุ่มอายุ 5 – 15 ปี กับอายุมากกว่า 26 ปีขึ้นไป

3.3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา เป็น 2 กลุ่ม คือ ระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าและระดับสูงกว่าปริญญาตรี โดยใช้การทดสอบที (t – test) เปรียบตามรายข้อและรายด้าน ดังตาราง 14 - 20 ส่วนตาราง 21 นำเสนอภาพรวมทั้ง 7 ด้าน ดังต่อไปนี้

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าทดสอบที ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2

การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา	ระดับ ปริญญาตรีหรือ เทียบเท่า (n = 242)		ระดับ สูงกว่า ปริญญาตรี (n = 104)		t	P
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย การตรวจสอบลักษณะของหลักสูตรเพื่อเตรียมความพร้อม ซึ่งได้แก่ ความกระฉับกระเฉง คำชี้แจง คำอธิบายรายวิชาสาระสำคัญและความสอดคล้องเป็นต้น	3.30	0.94	3.36	0.90	0.50	0.61
2. การสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรเพื่อเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร	3.49	0.76	3.48	0.84	0.11	0.91
3. การอบรมพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร	3.39	0.91	3.27	1.01	1.06	0.28
4. การแต่งตั้งคณะกรรมการของสถานศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนจัดทำหลักสูตร	3.38	0.80	3.29	0.96	0.81	0.41

ตาราง 14 (ต่อ)

การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา	ระดับ ปริญญาตรีหรือ เทียบเท่า (n = 242)		ระดับ สูงกว่า ปริญญาตรี (n = 104)		t	P
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
5. การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน เครื่องมือเครื่องใช้ และอาคารสถานที่อย่างเหมาะสม และเพียงพอ	3.16	0.93	3.21	1.16	0.42	0.67
6. การจัดทำสารสนเทศและแผนพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา	3.35	0.84	3.38	0.93	0.35	0.72
7. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ปกครองนักเรียน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และชุมชน เพื่อ ขอความร่วมมือโดยวิธีการที่หลากหลายเรียนรู้	3.90	0.77	4.01	0.89	1.11	0.26
รวมเฉลี่ย	3.42	0.65	3.42	0.76	0.06	0.95

จากตาราง 14 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ในด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ระหว่างผู้มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าและระดับสูงกว่าปริญญาตรี ในรายชื่อและภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าทดสอบที่ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อ
การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี
เขต 2

การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	ระดับ ปริญญาตรีหรือ เทียบเท่า (n = 242)		ระดับ สูงกว่า ปริญญาตรี (n = 104)		t	P
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย ของการจัดการศึกษา โดยอาศัยความ ร่วมมือจาก ชุมชน	3.37	0.87	3.35	0.90	0.20	0.83
2. การจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ ความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และ ท้องถิ่น	3.94	0.79	4.00	0.82	0.64	0.51
3. การกำหนดสาระการเรียนรู้ของหลักสูตร สถานศึกษา ได้แก่ ผลการเรียนรู้ที่ คาดหวัง เวลาหน่วยกิต การจัดทำ คำอธิบายรายวิชา และการจัดทำหน่วย การเรียนรู้	4.08	0.71	4.06	0.83	0.22	0.82
4. การออกแบบการเรียนรู้หลักสูตร สถานศึกษา ได้แก่ การจัดการเรียนการ สอน การจัดทำสื่อการเรียนรู้ การ วัดผลและประเมินผล	4.10	0.73	4.08	0.85	0.23	0.81
5. การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ กิจกรรม แนะนำ และกิจกรรมนักเรียน	3.80	0.71	3.72	0.71	0.91	0.36
6. การกำหนดรูปแบบ วิธีการและเกณฑ์ การตัดสิน การวัดผลประเมินผล และ เอกสาร หลักฐานการศึกษา	4.18	0.70	4.11	0.79	0.84	0.40
7. การพัฒนาระบบการส่งเสริมสนับสนุนเพื่อ จัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตร	3.55	0.84	3.42	0.88	1.23	0.22

ตาราง 15 (ต่อ)

การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	ระดับ ปริญญาตรีหรือ เทียบเท่า (n = 242)		ระดับ สูงกว่า ปริญญาตรี (n = 104)		t	P
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
8. การเรียบเรียงหัวข้อที่สำคัญ ในการจัดทำ หลักสูตรซึ่งได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ การกิจ เป้าหมาย 2) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 3) โครงสร้างหลักสูตร 4) รายวิชาตามกลุ่ม สาระ 5) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 6) การจัด การเรียนรู้และส่งเสริมการเรียนรู้ 7) การวัดผลประเมินผล และ 8) การบริหารจัดการหลักสูตร	3.82	0.77	3.95	0.85	1.37	0.17
รวมเฉลี่ย	3.85	0.56	3.83	0.63	0.25	0.79

จากตาราง 15 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ในด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ระหว่างผู้มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าและระดับสูงกว่าปริญญาตรี ในรายข้อและภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทดสอบที ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2

การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร	ระดับ ปริญญาตรีหรือ เทียบเท่า (n = 242)		ระดับ สูงกว่า ปริญญาตรี (n = 104)		t	P
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและ ความต้องการ	3.88	0.77	3.86	0.82	0.21	0.83

ตาราง 16 (ต่อ)

การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร	ระดับ ปริญญาตรีหรือ เทียบเท่า (n = 242)		ระดับ สูงกว่า ปริญญาตรี (n = 104)		t	P
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
2. การกำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน	3.85	0.75	3.86	0.75	0.09	0.92
3. การวางแผนงานหรือจัดทำแผนงานโครงการที่ชัดเจน และสอดคล้องกับหลักสูตร	3.47	0.96	3.49	0.91	0.21	0.83
4. การส่งเสริม และสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้	4.22	0.72	4.17	0.80	0.54	0.58
5. การนำแผนงานไปปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	3.86	0.79	3.75	0.84	1.12	0.26
รวมเฉลี่ย	3.85	0.63	3.82	0.68	0.37	0.70

จากตาราง 16 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ลพบุรี เขต 2 ในด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร ระหว่างผู้มีการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่าและระดับสูงกว่าปริญญาตรี ในรายข้อและภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทดสอบที ด้านการดำเนินการใช้หลักสูตร
 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการ
 บริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ลพบุรี เขต 2

การดำเนินการใช้หลักสูตร	ระดับ ปริญญาตรีหรือ เทียบเท่า (n = 242)		ระดับ สูงกว่า ปริญญาตรี (n = 104)		t	P
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การประเมินแผนงาน โครงการ ก่อนนำ หลักสูตรไปใช้	3.59	0.80	3.58	0.88	0.13	0.89
2. สถานศึกษามีการเตรียมการเพื่อนำ หลักสูตรไปใช้ ได้แก่ ตัวหลักสูตร เอกสารการใช้หลักสูตร คู่มือครู และอื่นๆ	2.82	1.15	2.77	1.07	0.41	0.68
3. การกำหนดหน่วยงานเพื่อขอรับ การสนับสนุนในการดำเนินการใช้ หลักสูตร ของสถานศึกษา เช่น เขตพื้นที่ การศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด เป็นต้น	3.15	0.97	3.11	0.89	0.40	0.68
4. การกำหนดบุคลากร และผู้ที่เกี่ยวข้องใน การใช้หลักสูตรที่ชัดเจน	3.84	0.80	3.70	0.86	1.41	0.15
5. การกำหนดแนวทางการติดตาม การประเมินผล การใช้หลักสูตรที่ชัดเจน	3.94	0.76	3.76	0.96	1.68	0.09
รวมเฉลี่ย	3.46	0.71	3.38	0.70	1.03	0.30

จากตาราง 17 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ลพบุรี เขต 2 ในด้านการดำเนินการใช้หลักสูตร ระหว่างผู้มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าและระดับสูงกว่าปริญญาตรี ในรายข้อและภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทดสอบที ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2

การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล	ระดับ ปริญญาตรีหรือ เทียบเท่า (n = 242)		ระดับ สูงกว่า ปริญญาตรี (n = 104)		t	P
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการ นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล ภายในสถานศึกษา	3.81	0.76	3.71	0.80	0.00	0.29
2. การจัดทำแผนงาน โครงการการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลภายใน สถานศึกษา	3.91	0.77	3.91	0.83	1.21	0.99
3. จัดทำเอกสารดำเนินงานบริหารจัดการ หลักสูตรสถานศึกษาเป็นปัจจุบัน	3.83	0.76	3.71	0.86	1.06	0.22
4. การรายงานผลการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบ	3.76	0.75	3.76	0.81	0.85	0.28
รวมเฉลี่ย	3.85	0.63	3.77	0.68	0.78	0.44

จากตาราง 18 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ลพบุรี เขต 2 ในด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล ระหว่างผู้มีการศึกษาระดับปริญญา ตรีหรือเทียบเท่าและระดับสูงกว่าปริญญาตรี ในรายข้อและภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 19 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทดสอบที ด้านการสรุปผลการดำเนินงาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการและครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ลพบุรี เขต 2

การสรุปผลการดำเนินงาน	ระดับ ปริญญาตรีหรือ เทียบเท่า (n = 242)		ระดับ สูงกว่า ปริญญาตรี (n = 104)		t	P
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การรวบรวมข้อมูล และผลการดำเนินงาน การใช้หลักสูตรสถานศึกษา	3.76	0.74	3.85	0.76	0.85	0.39
2. การรายงานผลการดำเนินการใช้หลักสูตรเป็นระยะตามเวลาที่กำหนด	3.27	0.83	3.68	0.85	0.78	0.43
3. การนำผลการรายงานการดำเนินการใช้หลักสูตรเผยแพร่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและชุมชนรับทราบ	3.76	1.11	3.41	1.14	1.05	0.29
รวมเฉลี่ย	3.65	0.74	3.64	0.76	0.89	0.37

จากตาราง 19 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ลพบุรี เขต 2 ในด้านการสรุปผลการดำเนินงาน ระหว่างผู้มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าและระดับสูงกว่าปริญญาตรี ในรายข้อและภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทดสอบที ด้านการปรับปรุงพัฒนา
กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา
หัวหน้าฝ่ายวิชาการและครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2

การปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการ หลักสูตร	ระดับ ปริญญาตรีหรือ เทียบเท่า (n = 242)		ระดับ สูงกว่า ปริญญาตรี (n = 104)		t	P
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. สถานศึกษาไม่ผลการดำเนินงาน รวมทั้ง ปัญหา ข้อเสนอแนะ ใช้เป็นข้อมูลใน การวางแผนเพื่อปรับปรุงและพัฒนา	3.76	0.77	3.70	0.74	0.65	0.51
2. สถานศึกษาดำเนินการปรับปรุง และพัฒนา กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	3.59	0.78	3.55	0.72	0.49	0.62
3. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดย กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย รวมทั้ง ยุทธศาสตร์ ใน การพัฒนากระบวนการ บริหารจัดการหลักสูตรในปีต่อไป	3.93	0.76	3.86	0.71	0.81	0.41
รวมเฉลี่ย	3.75	0.69	3.70	0.64	0.74	0.46

จากตาราง 20 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ
และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ลพบุรี เขต 2 ในด้านการปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร ระหว่างผู้มี
การศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าและระดับสูงกว่าปริญญาตรี ในรายข้อและภาพรวม
ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 21 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทดสอบที ในภาพรวม 7 ด้าน
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาหัวหน้าฝ่ายวิชาการและครูผู้สอน
ต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาลพบุรี เขต 2

ภาพรวม 7 ด้าน	ระดับ ปริญญาตรีหรือ เทียบเท่า (n = 242)		ระดับ สูงกว่า ปริญญาตรี (n = 104)		t	P
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา	3.42	0.65	3.42	0.76	0.06	0.95
2. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	3.85	0.56	3.83	0.63	0.25	0.79
3. การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร	3.85	0.63	3.82	0.68	0.37	0.70
4. การดำเนินการใช้หลักสูตร	3.46	0.71	3.38	0.70	1.03	0.30
5. การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล	3.85	0.63	3.77	0.68	0.78	0.44
6. การสรุปการดำเนินงานของสถานศึกษา	3.65	0.74	3.64	0.76	0.89	0.37
7. การปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการ หลักสูตร	3.75	0.69	3.70	0.64	0.74	0.46
รวมเฉลี่ย	3.69	0.56	3.65	0.58	0.46	0.66

จากตาราง 21 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ในภาพรวมทั้ง 7 ด้าน ระหว่างผู้มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าและระดับสูงกว่าปริญญาตรี ในรายข้อและภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.4 การเปรียบเทียบความแตกต่างตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามทัศนคติต่อการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา เป็น 3 กลุ่ม คือผู้สนับสนุน ผู้ไม่แน่ใจ และผู้ต่อต้าน โดยใช้การทดสอบเอฟ (F – test) เรียงตามรายด้านและภาพรวม ดังตาราง 22 ดังนี้

ตาราง 22 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา
หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ในรายด้านและภาพรวม จำแนก
ทัศนคติต่อการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา

ความคิดเห็นต่อการบริหาร หลักสูตรสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	P
การเตรียมความพร้อมของ สถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	1.27	2	0.63	1.33	0.26
	ภายในกลุ่ม	163.80	343	0.47		
	รวม	165.07	345			
การจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.46	2	0.23	0.67	0.51
	ภายในกลุ่ม	118.19	343	0.34		
	รวม	118.65	345			
การวางแผนดำเนินการใช้ หลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	0.83	2	0.41	0.99	0.37
	ภายในกลุ่ม	144.00	343	0.42		
	รวม	144.83	345			
การดำเนินการใช้หลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	0.86	2	0.43	0.85	0.42
	ภายในกลุ่ม	173.22	343	0.50		
	รวม	174.08	345			
การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	0.41	2	0.20	0.49	0.61
	ภายในกลุ่ม	144.40	343	0.42		
	รวม	144.81	345			
การสรุปการดำเนินงานของ สถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	1.13	2	0.56	1.01	0.36
	ภายในกลุ่ม	192.22	343	0.56		
	รวม	193.35	345			
การปรับปรุงพัฒนา กระบวนการบริหารจัดการ หลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	0.45	2	0.22	0.49	0.60
	ภายในกลุ่ม	157.81	343	0.46		
	รวม	158.26	345			
ภาพรวมทั้ง 7 ด้าน	ระหว่างกลุ่ม	0.60	2	0.30	0.94	0.38
	ภายในกลุ่ม	110.16	343	0.32		
	รวม	110.77	345			

จากตาราง 22 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่าย
วิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามทัศนคติต่อการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา ในรายด้าน

และภาพรวม เป็นความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.5 การเปรียบเทียบความแตกต่างตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา เป็น 3 กลุ่ม คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยใช้การทดสอบเอฟ (F – test) เปรียบตามรายด้าน และภาพรวม ดังตาราง 23 ดังนี้

ตาราง 23 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ในรายด้านและภาพรวม จำแนกขนาดของสถานศึกษา

ความคิดเห็นต่อการบริหาร หลักสูตรสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	P
การเตรียมความพร้อมของ สถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2.02	2	1.01	2.12	0.12
	ภายในกลุ่ม	136.05	343	0.47		
	รวม	165.07	345			
การจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	1.32	2	0.66	1.93	0.14
	ภายในกลุ่ม	117.33	343	0.34		
	รวม	118.65	345			
การวางแผนดำเนินการใช้ หลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	0.34	2	0.17	0.40	0.66
	ภายในกลุ่ม	144.49	343	0.42		
	รวม	144.83	345			
การดำเนินการใช้หลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	0.54	2	0.27	0.54	0.58
	ภายในกลุ่ม	173.54	343	0.50		
	รวม	174.08	345			
การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	1.25	2	0.62	1.50	0.22
	ภายในกลุ่ม	143.55	343	0.41		
	รวม	144.80	345			
การสรุปการดำเนินงานของ สถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	3.03	2	1.51	2.73	0.06
	ภายในกลุ่ม	190.32	343	0.55		
	รวม	193.35	345			

ตาราง 23 (ต่อ)

ความคิดเห็นต่อการบริหาร หลักสูตรสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	P
การปรับปรุงพัฒนา	ระหว่างกลุ่ม	0.38	2	0.19	0.41	0.65
กระบวนการบริหารจัดการ	ภายในกลุ่ม	157.88	343	0.46		
หลักสูตร	รวม	158.26	345			
ภาพรวมทั้ง 7 ด้าน	ระหว่างกลุ่ม	0.57	2	0.28	0.89	0.40
	ภายในกลุ่ม	110.20	343	0.32		
	รวม	110.77	345			

จากตาราง 23 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ในรายด้านและภาพรวม เป็นความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ เรื่องความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูล ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอน ต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอน ต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตาม สถานภาพในการปฏิบัติหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงาน วุฒิการศึกษา ทักษะคิดต่อการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา และขนาดของสถานศึกษา

สมมติฐานในการวิจัย

ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 มีความคิดเห็นต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามสถานภาพในการปฏิบัติหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงาน วุฒิการศึกษา ทักษะคิดต่อการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา และขนาดของสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

1.1 การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 2,561 คน ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง 346 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ

(check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งและเก็บแบบสอบถามจำนวน 346 ฉบับ ที่ให้กับผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอน ได้รับแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์กลับคืนจำนวน 346 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืน และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทดสอบสมมติฐาน โดยการใช้ทดสอบเอฟ (F - test) และทดสอบที (t - test)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 346 คน ส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 57.80 มีประสบการณ์ในการทำงาน 5 - 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.30 มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 69.90 มีทัศนคติต่อการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา โดยเป็นผู้สนับสนุน คิดเป็นร้อยละ 72.50 ขนาดของสถานศึกษาส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 36.10

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 นำเสนอเป็นรายด้านดังนี้

2.1 ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุดลงมา 3 อันดับ คือ 1) การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ปกครองนักเรียน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และชุมชน เพื่อขอความร่วมมือโดยวิธีการที่หลากหลาย 2) การสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรเพื่อเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับ

การพัฒนาหลักสูตรและ 3) การจัดทำสารสนเทศและแผนพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาคำลำดับ ส่วนความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเป็นอันดับสุดท้ายคือ การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน เครื่องมือเครื่องใช้ และอาคารสถานที่อย่างเหมาะสมและเพียงพอ

2.2 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุดลงมา 3 อันดับคือ 1) การกำหนดรูปแบบวิธีการและเกณฑ์การตัดสิน การวัดผลประเมินผล และเอกสาร หลักฐานการศึกษา 2) การออกแบบการเรียนรู้หลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน การจัดทำสื่อการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล และ 3) การกำหนดสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เวลาหน่วยกิต การจัดทำคำอธิบายรายวิชาและการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ คำลำดับ ส่วนความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเป็นอันดับสุดท้ายคือ การกำหนดควิสิยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายของการจัดการศึกษา โดยอาศัยความร่วมมือจากชุมชน

2.3 ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุดลงมา 3 อันดับคือ 1) การส่งเสริม และสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้ 2) การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ และ 3) การกำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน คำลำดับ ส่วนความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเป็นอันดับสุดท้ายคือ การวางแผนงาน หรือจัดทำแผนงาน โครงการที่ชัดเจนและสอดคล้องกับหลักสูตร

2.4 ด้านการดำเนินการใช้หลักสูตร พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุดลงมา 3 อันดับคือ 1) การกำหนดแนวทางการติดตามการประเมินผล การใช้หลักสูตรที่ชัดเจน 2) การกำหนดบุคลากร และผู้ที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตรที่ชัดเจน และ 3) การประเมินแผนงาน โครงการ ก่อนนำหลักสูตรไปใช้ คำลำดับ ส่วนความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเป็นอันดับสุดท้ายคือ สถานศึกษามีการเตรียมการเพื่อนำหลักสูตรไปใช้ ได้แก่ ตัวหลักสูตร เอกสารการใช้หลักสูตร คู่มือครูและอื่นๆ

2.5 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุดลงมา 3 อันดับคือ 1) การจัดทำแผนงาน โครงการการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลภายในสถานศึกษา 2) การรายงานผลการนิเทศ กำกับ ติดตาม

และประเมินผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบ และ 3) จัดทำเอกสารดำเนินงานบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเป็นปัจจุบัน ตามลำดับ ส่วนความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเป็นอันดับสุดท้ายคือสถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลภายในสถานศึกษา

2.6 ด้านการสรุปผลการดำเนินงาน พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุดลงมา 3 อันดับคือ 1) การรวบรวมข้อมูล และผลการดำเนินงานการใช้หลักสูตรสถานศึกษา 2) การรายงานผลการดำเนินงานการใช้หลักสูตรเป็นระยะตามเวลาที่กำหนด และ 3) การนำผลการรายงานการดำเนินงานการใช้ หลักสูตรเผยแพร่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและชุมชนรับทราบ ตามลำดับ

2.7 ด้านการปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุดลงมา 3 อันดับคือ 1) การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย รวมทั้งยุทธศาสตร์ ในการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรในปีต่อไป 2) สถานศึกษานำผลการดำเนินงาน รวมทั้งปัญหา ข้อเสนอแนะ ใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนเพื่อปรับปรุงและพัฒนา และ 3) สถานศึกษาดำเนินการปรับปรุง และพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นตามลำดับ

2.8 ผลการวิเคราะห์ในภาพรวมทั้ง 7 ด้าน พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุดลงมา 3 อันดับคือ 1) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 2) การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร และ 3) การปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรตามลำดับ ส่วนความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเป็นอันดับสุดท้าย คือ การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา

3. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามสถานภาพในการปฏิบัติหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงาน วุฒิการศึกษา ทักษะคิดต่อการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา และขนาดของสถานศึกษา ในรายด้านและภาพรวม นำเสนอดังนี้

3.1 จำแนกตามสถานภาพในการปฏิบัติหน้าที่ เป็น 3 กลุ่ม คือผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการและครูผู้สอน พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ในรายด้านทุกด้านและภาพรวม เป็นความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน เป็น 4 กลุ่ม คือ สำกว่า 5 ปี 5 - 15 ปี 16 - 26 ปี และมากกว่า 26 ขึ้นไป พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ในรายด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา เป็นความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เพียงรายด้านเดียว ส่วนในด้านอื่นๆ และภาพรวมทั้ง 7 ด้าน พบว่า เป็นความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.3 จำแนกตามจำแนกตามวุฒิการศึกษา เป็น 2 กลุ่ม คือ ระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าและระดับสูงกว่าปริญญาตรี พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ในรายด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร การดำเนินการใช้หลักสูตร การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล การสรุปการดำเนินงานของสถานศึกษา และการปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร ตลอดจนภาพรวมเป็นความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.4 จำแนกตามทัศนคติต่อการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา เป็น 3 กลุ่ม คือผู้สนับสนุน ผู้ไม่แน่ใจ และผู้ต่อต้าน พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ในรายด้านทุกด้านและภาพรวม เป็นความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.5 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา เป็น 3 กลุ่ม คือขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ในรายด้านทุกด้านและภาพรวม เป็นความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

จากผลการศึกษา ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ใน 7 ด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าด้านอื่นๆ อยู่ในระดับมาก คือ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า หลักสูตรถือได้ว่าเป็นหัวใจของงานวิชาการ และเป็นเครื่องมือในการแปลงจุดมุ่งหมาย และนโยบายทางการศึกษาของชาติ ไปสู่การปฏิบัติในสถาบันการศึกษาระดับต่างๆ จะดีหรือไม่สามารถศึกษาได้จากหลักสูตรการศึกษาในระดับนั้น ๆ หลักสูตรจะเป็นเสมือนทางเสาคอยกำหนดทิศทางให้การเรียนการสอนเป็นไปตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษาหรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ หลักสูตรเป็นเครื่องชี้นำทางในการจัดความรู้และประสบการณ์แก่นักเรียน ซึ่งครูจะต้องปฏิบัติตามเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ไปสู่จุดมุ่งหมายเดียวกัน หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา และเป็นเครื่องชี้วัดความเจริญของชาติ ถ้าประเทศใดมีหลักสูตรที่เหมาะสมทันสมัยและมีประสิทธิภาพ คนในประเทศนั้นย่อมมีความรู้และศักยภาพในการพัฒนาประเทศได้อย่างเต็มที่ (ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์, 2539, หน้า 11) สอดคล้องกับสันต์ ธรรมบำรุง (2547, หน้า 119) ที่กล่าวว่า ในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาต้องยึดหลักสูตรแกนกลางระดับประเทศ เพื่อกำหนดมาตรฐานสาระการเรียนรู้เป็นหลักและปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรเพราะหลักสูตรเปรียบเสมือนทฤษฎี การนำไปใช้เหมือนภาคปฏิบัติในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับสถานศึกษาและชุมชนนั้น สถานศึกษาและชุมชนต้องร่วมมือร่วมใจกันพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร เพื่อให้หลักสูตรมีความสอดคล้องกับสภาพของชุมชนและเกิดประโยชน์สูงสุดกับชุมชน เช่นเดียวกับสุวิทย์ มูลคำ (2543, หน้า 17-18) ที่กล่าวว่าสถานศึกษาควรจัดให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐานตามหลักการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่คำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่มีการประสานร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าโรงเรียนและชุมชนต่างก็มีบทบาทและความสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาซึ่งกันและกัน

1.1 ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่นๆ คือ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ปกครองนักเรียน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชนรับทราบ เพื่อขอความร่วมมือโดยวิธีการที่หลากหลาย ทั้งนี้

เพราะกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า การจัดการศึกษาเป็นเรื่องที่ทุกคน และทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันดำเนินการให้บรรลุตามจุดหมายของการศึกษาชาติ ที่จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีความสามารถ และมีความสุข ซึ่งการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีพลังและมีประสิทธิภาพจำเป็นที่จะต้องมีการกระจายอำนาจ และให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542, หน้า 42) ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และเป็นไปตามหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่ง พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งให้มีการจัดระบบโครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาของไทยมีเอกภาพเชิงนโยบายและมีความหลากหลายในเชิงปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาคั่งปรากฏในบทบัญญัติมาตรา 39 ที่กำหนดว่า ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไปไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 6) จะเห็นว่าการบริหารและการจัดการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกัน โดยเฉพาะงานหลักสูตรเป็นงานที่มีความสำคัญ เป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาในโรงเรียน งานหลักสูตรถือว่าเป็นงานหัวใจของการจัดการศึกษา เป็นงานหลักทั้งในมุมมองของการบริหารและการปฏิบัติ ภารกิจของครูถือว่าเป็นตัวประกันความสำเร็จของการจัดการศึกษาของหน่วยงานนั้นๆ เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536, หน้า 16) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของงานหลักสูตรไว้ว่า เป็นงานที่สำคัญที่สุดที่ผู้บริหาร โรงเรียน ต้องดำเนินการในโรงเรียน ส่วนงานอื่นๆ เป็นงานที่สนับสนุนให้การดำเนินงานด้านการพัฒนาหลักสูตรมีสมบูรณ์ยิ่งขึ้น งานหลักสูตรยังเป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนนำไปสู่การยอมรับในด้านคุณภาพขององค์กร มาตรฐานหรือคุณภาพการศึกษา

1.2 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษานั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่นๆ คือการกำหนดรูปแบบ วิธีการ และเกณฑ์การตัดสิน การวัดผล ประเมินผล และเอกสาร หลักฐานการศึกษา ทั้งนี้เพราะกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า งานวัดผล ประเมินผล มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นกิจกรรมทางวิชาการ เพราะการวัดผล ประเมินผลจะทำให้ทราบว่าการเรียนการสอนได้ผลเพียงใด สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2545, หน้า 1 – 8) ที่กล่าวว่า การวัดผล ประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนการสอน ซึ่งต้องดำเนินการด้วยวิธีการหลากหลายเหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการวัด ธรรมชาติของวิชา และระดับช่วงชั้นของผู้เรียน ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตรวจสอบ

ผลการประเมินผลการเรียนได้ ให้มีการเทียบโอนผลการเรียน ระหว่างสถานศึกษา และรูปแบบการศึกษาต่างๆ ให้สถานศึกษาจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาเพื่อเป็นหลักฐานการประเมินผลการเรียน รายงานผลการเรียนและเป็นหลักฐานแสดงวุฒิและรับรองผลการเรียนของผู้เรียน

1.3 ด้านการวางแผนดำเนินการให้หลักสูตร พบว่า ความคิดเห็นของ

ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่นๆ คือ การส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งนี้เพราะกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า กิจกรรมการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาทักษะในด้านต่างๆ ทั้งในด้านความรู้ ด้านร่างกาย และด้านจิตใจ โดยทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันทั้งผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองนักเรียน และชุมชน ช่วยกันคิด และวางแผนการดำเนินการร่วมกัน ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญนั้น ต้องมีการใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และสร้างบรรยากาศของการเรียนรู้ร่วมกัน โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายในชุมชน การวางแผนจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้ เพราะการวางแผนเป็นกระบวนการบริหารงานให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์และนโยบายที่กำหนดไว้ โดยใช้ความรู้ทางวิชาการวินิจฉัยเหตุการณ์ในอนาคต กำหนดวิธีการโดยถูกต้อง และมีเหตุผล การวางแผนจึงเป็นภารกิจสำคัญที่สุดจะต้องทำโดยอาศัยทฤษฎี หลักการที่เหมาะสม เพื่อที่จะนำทรัพยากรการบริหารมาดำเนินกิจการขององค์กร ให้ดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมาย บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสอดคล้องกับหลักสูตรของสถานศึกษา งานหลักสูตรโดยเฉพาะการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้เป็นงานที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาในโรงเรียน การส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้ ถือได้ว่าเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา เป็นงานหลักทั้งในมุมมองของการบริหารและการปฏิบัติ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู ถือว่าเป็นตัวประกันความสำเร็จของการจัดการศึกษาที่จะส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทั้งในด้านความรู้ความคู่การปฏิบัติ จนทำให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบตามที่หลักสูตรต้องการได้เป็นอย่างดี (กรมวิชาการ, 2545ก, หน้า 11-12) สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536, หน้า 18) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้ ไว้ว่า เป็นงานที่สำคัญที่สุดที่ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองนักเรียน หรือชุมชน ต้องดำเนินการในโรงเรียน โดยมีการวางแผนร่วมกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ตลอดจนติดตามและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ และยังสอดคล้องกับ ปัญญา แก้วกียูร (2545, หน้า 17) กล่าวว่างานการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้ ถือเป็นหัวใจสำคัญ ในการจัดการศึกษาในระดับสถานศึกษา เป็นกระบวนการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามที่

กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของการพัฒนาผู้เรียน ในการดำเนินงานด้านการส่งเสริมและสนับสนุน กิจกรรมการเรียนรู้ สถานศึกษาจะต้องศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ซึ่งเป็นหลักสูตร แกนกลางที่กรมวิชาการเป็นผู้กำหนด จากนั้นสถานศึกษาจะต้องจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นหลักสูตรที่เกิดจาก ความร่วมมือร่วมใจของบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย เช่น ผู้บริหาร ครูอาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ร่วมกันวางแผนกำหนดแนวทางในการพัฒนา ด้าน การศึกษาของสถานศึกษา จัดการศึกษาให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพจริงให้ผู้เรียนสร้างองค์ ความรู้และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข (กรมวิชาการ, 2543, หน้า 1-2) เช่นเดียวกับสันต์ ธรรมปารุง (2547, หน้า 119) กล่าวว่า ในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ต้องยึดหลักสูตรแกนกลางระดับประเทศ เพื่อกำหนดมาตรฐานสาระการเรียนรู้เป็นหลักและ ปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรเพราะหลักสูตรเปรียบเสมือนทฤษฎี การนำไปใช้เหมือน ภาคปฏิบัติ

1.4 ด้านการดำเนินการใช้หลักสูตร พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร

สถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง รายชื่อที่มี ค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่นๆ คือ การกำหนดแนวทางการติดตาม การประเมินผล การใช้หลักสูตร ที่ชัดเจน ทั้งนี้เพราะกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าการติดตาม และการประเมินผลจะช่วยให้ ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานการใช้หลักสูตรได้เป็นอย่างดี หลักสูตรจัดได้ว่า เป็นหัวใจของการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการศึกษา ความเข้าใจในเรื่อง ของหลักสูตร และการเรียนการสอนจะทำให้การจัดการศึกษาดำเนินไปด้วยดี ทั้งแก่ตัวผู้เรียน เอง และช่วยให้ครูได้มีทิศทางและสิ่งกำหนดในการสอน ดังนั้นโรงเรียนจึงควรมีการติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตรที่ชัดเจน มีการติดตามและตรวจสอบผลการดำเนินงานเป็นระยะ มีการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และสภาพความสำเร็จของสถานศึกษาไว้อย่าง ต่อเนื่องชัดเจนและเป็นรูปธรรม ควรมีการกำหนดหน้าที่และแนวทางให้บิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคลากรในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้มี การพัฒนาทั้งในด้านความรู้ จิตใจและสุขภาพ ร่างกาย สอดคล้องกับกรมสามัญศึกษา (2542, หน้า 8) กล่าวว่าสถานศึกษาต้องพัฒนาระบบการจัดการศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจและเป็น หลักประกันต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ที่เรียนจบการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับ ของสังคม เช่นเดียวกับกระทรวงศึกษาธิการ (2542, หน้า 17) ที่กำหนดให้สถานศึกษา มีหน้าที่ จัดทำสาระหลักสูตรของตนเองความเหมาะสมกับท้องถิ่นได้ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีจุดมุ่งหมายสูงสุด คือ ให้ผู้เรียนมีคุณภาพ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามที่สังคมไทยมี ความต้องการ ซึ่งพอสรุปได้คือมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีปัญญาหรือเป็นคนเก่ง และมี

ความสุขอยู่บนพื้นฐานของความเป็นไทย โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างชุมชน สถานศึกษา ผู้ปกครอง บุคลากรทางการศึกษา ร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา จัดทำสาระการเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน และยังคงคล้องกับสวทศ มุลคำ (2543, หน้า 17-18) ที่กล่าวว่าสถานศึกษาควรจัดให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐานตาม หลักการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่คำนึงถึงผู้เรียนเป็น สำคัญ โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีการประสานร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

1.5 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล พบว่า ความคิดเห็นของ

ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขึ้น พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายข้อที่มี ค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่นๆ คือการจัดทำแผนงาน โครงการการนิเทศ กำกับ ติดตาม และ ประเมินผลภายในสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการศึกษาจะช่วยให้อุครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้มีการพัฒนางาน ในหน้าที่ ที่ตนเองได้รับผิดชอบ เพราะการนิเทศการศึกษา หมายถึง การติดตามตรวจสอบผล การปฏิบัติงาน การวางแผน การกำหนดวิธีการประเมินและการประเมินผล ในการประเมิน จะต้องประเมินในสาระสำคัญของตัวบ่งชี้ (indicator) ที่อธิบายถึงประสิทธิภาพของการใช้ หลักสูตรว่าบรรลุเป้าหมายหรือไม่ การนำหลักสูตรไปใช้ควรมีการประเมินผลเกี่ยวกับหลักสูตร วัตถุประสงค์ของการประเมินผล เพื่อพิจารณาว่าตรงกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือเพื่อใช้ในการ ตัดสินใจในการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร การประเมินการใช้หลักสูตร ซึ่งมีการประเมินทั้งใน เรื่องตัวหลักสูตร หรือประเมินแผนประเมินการดำเนินงานตามหลักสูตรและผลการใช้หลักสูตร ซึ่งทั้งสามมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2537, หน้า 201) ในการจัดกิจกรรม นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการศึกษานั้น จะช่วยให้การดำเนินงานของสถานศึกษา เป็นไปตามเป้าหมายที่สถานศึกษาดังไว้ ช่วยพัฒนาการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพจน ส่งผลดีต่อคุณภาพของนักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534, หน้า 5) การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการศึกษาต้องอาศัยความร่วมมือจาก บุคลากรภายในสถานศึกษาทุกฝ่าย เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล และผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรอบรู้เรื่องการนิเทศกำกับ ติดตาม และประเมินผลการศึกษาเป็นอย่างดี (วิชัย คิสสระ, 2535, หน้า 116)

1.6 ด้านการสรุปการดำเนินงานของสถานศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของ

ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขึ้น พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายข้อที่มี ค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่นๆ คือ การรวบรวมข้อมูลและผลการดำเนินการใช้หลักสูตร สถานศึกษา ทั้งนี้เพราะกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า ข้อมูลเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อ

การตัดสินใจในการบริหาร ข้อมูลที่ดีต้องมีความตรงกับเนื้อหาที่ต้องการ สื่อความหมายได้ตามวัตถุประสงค์ มีความเพียงพอ ไม่เบี่ยงเบน มีความถูกต้องแม่นยำ ในการรวบรวมข้อมูลควรดำเนินการอย่างเป็นระบบ นิตยา ทับฟูม (2544, หน้า 6) กล่าวว่า การเก็บรวบรวมข้อมูลของผลการดำเนินงาน เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน ต้องมีการกำหนดบุคลากรรับผิดชอบ มีการสำรวจความต้องการของผู้ใช้ มีการวิเคราะห์และกำหนดขอบข่ายของข้อมูลสารสนเทศ ที่สำคัญและจำเป็นที่โรงเรียนจะต้องมีที่จัดเก็บอย่างเพียงพอ มีการกำหนดวิธีการและการสร้างเครื่องมือหรือแบบฟอร์มที่ได้มาตรฐานในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้สอดคล้องกับลักษณะของข้อมูลและครอบคลุมเรื่องที่ต้องการ มีการกำหนดช่วงเวลาหรือปฏิทินในการจัดเก็บเพื่อให้ได้ข้อมูลตามเวลาที่กำหนด สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2544, หน้า 4) กล่าวว่า การรวบรวมข้อมูลและผลการดำเนินงานของสถานศึกษา เป็นการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการดำเนินงานในด้านต่างๆ ที่ได้ดำเนินการไปแล้ว ทั้งในด้านแนวทางการทำงาน รวมถึงปัญหาและอุปสรรค มาจัดทำสรุป เพื่อรายงานสถานศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้รับทราบถึงผลการดำเนินงาน

1.7 ด้านการปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร พบว่า

ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่นๆ คือ การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย รวมทั้งยุทธศาสตร์ ในการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรในปีต่อไป ทั้งนี้เพราะกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า สถานศึกษาจำเป็นต้องจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการกำหนดวิสัยทัศน์ เพื่อบ่งอนาคตว่าโลก และสังคมรอบ ๆ จะเปลี่ยนแปลงอย่างไร และสถานศึกษาจะต้องปรับตัว ปรับหลักสูตรอย่างไร จึงจะพัฒนาผู้เรียนให้เหมาะสมกับยุคสมัย ในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาต้องมีวิสัยทัศน์ ซึ่งได้โดยอาศัยความร่วมมือของชุมชน พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ ผู้เรียน ภาคธุรกิจ ภาครัฐในชุมชน ร่วมกันกับคณะกรรมการสถานศึกษาแสดงความประสงค์อันสูงส่ง หรือวิสัยทัศน์ที่ปรารถนา ให้สถานศึกษาเป็นสถาบันพัฒนา ผู้เรียน มีพันธกิจหรือภาระหน้าที่ร่วมกันในกำหนดงานหลักที่สำคัญ ๆ ของสถานศึกษาพร้อมด้วยเป้าหมาย แผนปฏิบัติการและการติดตามผล ตลอดจนจัดทำรายงาน แจ้งสาธารณชนและส่งผลย้อนกลับให้สถานศึกษาเพื่อการปฏิบัติงานที่เหมาะสมตามหลักสูตรของสถานศึกษา และมาตรฐานของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของชาติกำหนดไว้ (กรมวิชาการ , 2545, หน้า 6) สอดคล้องกับสถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ (2547, หน้า 38) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรร่วมมือกับชุมชน ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยการจัดวางทิศทางของสถานศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ร่วมกันตั้งปณิธาน ความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาสถานศึกษาไปสู่

ความสำเร็จ ร่วมกันระดมพลังปัญญาและแรงบันดาลใจ สร้างภาพที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา และร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา

2. ผลการเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามสถานภาพในการปฏิบัติหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงาน วุฒิการศึกษา ทักษะคิดต่อการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา และขนาดของสถานศึกษา

2.1 จำแนกตามสถานภาพในการปฏิบัติหน้าที่ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ในด้านและภาพรวม เป็นความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า งานหลักสูตรเป็นงานที่สำคัญ เป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน งานหลักสูตรถือว่าเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา เพราะงานหลักสูตรเป็นงานหลักที่เปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ที่ได้รับการศึกษา ให้มีพัฒนาการทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์และสังคมเหมาะสมกับวัย มีความรู้คู่คุณธรรมที่จะดำรงชีวิตอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างเป็นสุข สอดคล้องกับอำภา บุญช่วย (2537, หน้า 1) กล่าวว่างานหลักสูตรเป็นหัวใจของสถาบันการศึกษาทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นมหาวิทยาลัย วิทยาลัย หรือโรงเรียน งานหลักสูตรจะสัมฤทธิ์ผลเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับบทบาทของผู้บริหารว่าจะเอาจริงเอาจังกับงานหลักสูตรมากน้อยแค่ไหน ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารในการเตรียมเพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาเกิดความพร้อมอย่างทั่วถึงก่อน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ และปฏิบัติงานอย่างจริงจัง เพื่อให้การบริหารงานหลักสูตร ในสถานศึกษาได้บรรลุวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับ ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539, หน้า 11) กล่าวว่า งานพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งเป็นงานหลักงานแรกในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน เพราะหลักสูตรเป็นเครื่องมือในการแปลงจุดมุ่งหมายและนโยบายทางการศึกษาของชาติไปสู่การปฏิบัติในสถาบัน การศึกษาระดับต่าง ๆ จะดีหรือไม่สามารถศึกษาได้จากหลักสูตรการศึกษาในระดับนั้น ๆ หลักสูตรจะเป็นเสมือนหางเสือคอยกำหนดทิศทางให้การเรียนการสอนเป็นไปตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษาหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ หลักสูตรเป็นเครื่องชี้นำทางในการจัดความรู้และประสบการณ์แก่นักเรียน ซึ่งครูจะต้องปฏิบัติตามเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ไปสู่จุดมุ่งหมายเดียวกัน หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาและเป็นเครื่องชีวัดความเจริญของชาติ ถ้าประเทศใดมีหลักสูตรที่เหมาะสมทันสมัยและมีประสิทธิภาพ คนในประเทศนั้นย่อมมี ความรู้และศักยภาพในการพัฒนาประเทศได้อย่างเต็มที่

2.2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร

สถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ในด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา เป็นความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เพียงรายด้านเดียว ส่วนในด้านอื่นๆ และภาพรวมทั้ง 7 ด้าน พบว่า เป็นความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะว่า การดำเนินงานบริหารหลักสูตรเป็นเรื่องของผู้บริหารและครูทุกคน ที่จะต้องร่วมมือร่วมใจกันในการพัฒนางานเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่เก่ง ดี และมีความสุขตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ต้องการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542, หน้า 42) สอดคล้องกับสิปปนนท์ เกตุทัต (2538, หน้า 6) กล่าวว่า การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศในด้านเศรษฐกิจ สังคมการเมือง และวัฒนธรรม ต้องอาศัยกำลังคนเป็นปัจจัยสำคัญ และคนจะมีประสิทธิภาพเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541, หน้า 19-20) กล่าวว่าการจัดการศึกษาโดยผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย และจิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา คือการสร้างผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ซึ่งผู้ที่มีหน้าที่จัดการกระบวนการเรียนรู้ มีความจำเป็นที่จะต้องรู้และเข้าใจองค์ประกอบของความ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขอย่างชัดเจน จากเหตุผลดังกล่าวจะเห็นว่าการบริหารงาน หลักสูตรเป็นงานที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

ส่วนในรายด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา เป็นความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เพียงรายด้านเดียวนั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า การเตรียมความพร้อมในด้านหลักสูตร จะช่วยให้สถานศึกษาสามารถพัฒนา และเตรียมการแก้ปัญหาต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นได้ง่ายกว่า สถานศึกษาที่ไม่มีการเตรียมความพร้อม ซึ่งจากความแตกต่างกันในด้านความพร้อมของสถานศึกษาทั้งในด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงาน รวมถึงความร่วมมือจากชุมชน และสภาพบริบทของสถานศึกษา จึงทำให้เป็นปัญหาในการดำเนินงานของสถานศึกษาต่อการพัฒนาหลักสูตรและ เป็นปัญหาต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต จากการวิจัยวิจัยเพื่อการพัฒนาหลักสูตรของ กรมวิชาการ (2544, หน้า 1) ผลการศึกษา พบว่า หลักสูตรที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนานกว่า 10 ปี มีข้อจำกัดอยู่หลายประการไม่สามารถส่งเสริมให้สังคมก้าวหน้าไปสู่สังคมความรู้ได้ทันการณ์ในเรื่องสำคัญดังต่อไปนี้ 1) การกำหนดหลักสูตรจากส่วนกลางไม่สามารถสะท้อนสภาพความต้องการที่แท้จริงของสถานศึกษาและท้องถิ่น 2) การจัดหลักสูตรและการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ยังไม่สามารถผลักดันให้ประเทศไทยเป็นผู้นำด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยีจึงจำเป็นต้องปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้คนไทยมีทักษะกระบวนการและเจตคติที่ดีทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีความคิดสร้างสรรค์ 3) การนำหลักสูตรไปใช้ยังไม่สามารถสร้างพื้นฐานในการคิด สร้างวิธีการเรียนรู้ให้คนไทยมี

ทักษะในการจัดการและทักษะในการดำเนินชีวิต สามารถเผชิญปัญหาสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ 4) การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ยังไม่สามารถที่จะทำให้ผู้เรียนใช้ภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษในการติดต่อสื่อสารและการค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่หลากหลายในยุคสารสนเทศ สอดคล้องกับงานวิจัยของสายสวัสดิ์ วิไลกุล (2537, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหา การบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษา ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี พบว่า ด้านการเตรียมความพร้อมของโรงเรียนเป็นปัญหาที่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะเห็นได้ว่าการพัฒนาหลักสูตรเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นที่สถานศึกษาควรให้ความสนใจ และร่วมกันกับชุมชนในการพัฒนาหรือเตรียมความพร้อม เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาและเป็นพลเมืองดีของประเทศสืบไป

2.3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ในรายด้านและภาพรวม ภาพรวมทั้ง 7 ด้าน ระหว่างผู้มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าและระดับสูงกว่าปริญญาตรี ในรายข้อและภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่างกันต่างก็มีความเห็นต่อการดำเนินงานการพัฒนาหลักสูตรเหมือนกันโดยอาจคิดว่างานพัฒนาหลักสูตรเป็นงานที่มีความสำคัญมากที่สุด เช่นเดียวกับ นิพนธ์ กินาวงศ์ (2526, หน้า 68-69) ได้กล่าวว่างาน หลักสูตรเป็นหัวใจของสถานศึกษา หน้าที่ของโรงเรียนคือ การให้ความรู้ทางวิชาการแก่นักเรียนเป็นสำคัญ แต่การที่โรงเรียนจะสามารถทำหน้าที่ด้านนี้อย่างสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อผู้บริหารให้ความสำคัญแก่การพัฒนาทางด้านหลักสูตร และเข้าใจขอบเขตการบริหารงานหลักสูตรและงานวิชาการในโรงเรียนเป็นอย่างดี สอดคล้องกับปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543, หน้า 2) กล่าวว่า การบริหารงานหลักสูตร เป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารโรงเรียน เนื่องจากการบริหารงานหลักสูตรเกี่ยวข้องกับกิจกรรมหลายอย่างในโรงเรียน โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของโรงเรียน และเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหาร และปัญญา แก้วกียูร (2545, หน้า 17) กล่าวว่างานพัฒนาหลักสูตร เป็นกระบวนการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตร และการเรียนการสอน เพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของการพัฒนาผู้เรียน โดยทั่วไปงานหลักสูตรจะประกอบด้วย การศึกษาปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น การพัฒนาและการนำหลักสูตรไปใช้ จากเหตุผลดังกล่าวจะเห็นได้ว่างานหลักสูตรเป็นงานที่มีความสำคัญ ดังนั้นผู้ตอบแบบสอบถามที่ระดับการศึกษาต่างกัน จึงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.4 จำแนกตามทัศนคติต่อการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ในรายด้านและ

ภาพรวม เป็นความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า การบริหารหลักสูตรเป็นงานที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา พัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ควบคู่คุณธรรม ซึ่งในปัจจุบันจากกระแสการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการด้านต่างๆ ของโลกยุคโลกาภิวัตน์ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจของทุกประเทศรวมทั้งประเทศไทยด้วย จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงการจัดการศึกษาของชาติ ซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศเพื่อสร้างคนไทยให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพพร้อมที่จะแข่งขันและร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในเวทีโลก ในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความรู้ มีความสามารถนั้น โรงเรียนต้องอาศัยความร่วมมือจากพ่อ แม่ ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน ในการช่วยกันสอดส่องดูแล อบรมนักเรียนและบุตรหลานของตนอยู่ตลอดเวลา ซึ่งสถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ (2547, หน้า 1) ได้กล่าวว่า เป้าหมายของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา คือ การพัฒนาคน โดยมีความเชื่อว่า มนุษย์มีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต นอกจากจะให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพโดยตรงแล้ว ยังจำเป็นต้องคำนึงถึงกลไกและสภาพแวดล้อม ที่จะส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาอย่างเต็มที่ เพื่อเตรียมคนให้มีคุณลักษณะเป็นผู้คิดวิเคราะห์ สามารถแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถเผชิญกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เช่นเดียวกับสื่อพลัง (2544, หน้า 16 – 17) ที่กล่าวว่า การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้บรรลุสู่ความเป็นคนเก่ง ดี และมีสุข ได้ในมาตรฐานเดียวกันจะต้องเชื่อมโยงกัน 3 เรื่องหลักคือ 1) มาตรฐานด้านผู้เรียน นอกจากจะต้องมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรแล้วยังต้องมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างสรรค์ ตลอดจนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง 2) มาตรฐานด้านกระบวนการที่สถานศึกษาต้องมีการจัดองค์กรโครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา ที่สำคัญต้องมีกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 3) มาตรฐานด้านปัจจัย คือ ผู้บริหารต้องมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการ ขณะที่ครูต้องมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ ตลอดจนมีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น

2.5 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ในรายด้านและภาพรวม เป็นความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง หรือขนาดใหญ่ การบริหารงานหลักสูตรจะใช้เหมือนกันทุกโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนทุกโรงเรียนมีมาตรฐานในการบริหารงานเหมือนกัน สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2544, หน้า 1 – 2) กล่าวว่า

โรงเรียนเป็นสถาบันที่มีหน้าที่ในการผลิตคนให้มีคุณภาพ มีงานหลักสูตรเป็นหัวใจของวิชาการ ซึ่งใช้เป็นแผนที่ในการทำงานของโรงเรียน เป็นพิมพ์เขียว (blueprint) ในการทำงานทางการศึกษาของโรงเรียนโดยตรง การพัฒนาคนให้เป็นคนโดยสมบูรณ์มีองค์ประกอบ พื้นฐาน 4 ด้าน คือ ความรู้ ด้านทักษะ ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรและด้านภาวะ สุขภาพ ผู้บริหารจะต้องเข้าใจหลักสูตรเป็นอย่างดี ต้องรู้ถึงความแตกต่างและจุดเน้นของหลักสูตรแต่ละระดับ เพื่อจะได้กำหนดแนวทางการบริหารหลักสูตร และกำกับดูแลบุคลากรที่รับผิดชอบหน้าที่ในส่วนต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งการจัดการศึกษาให้นักเรียนมีคุณลักษณะตามความคาดหวังนั้น หลักสูตรจะเป็นตัวกำหนดเป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และผลการเรียนรู้ที่จะเกิดกับผู้เรียน สอดคล้องกับพิชัย เสวียมจิตต์ (2542, หน้า 289) ได้กล่าวไว้ว่า สถาบันการศึกษา คือ สถาบันแห่งหนึ่งของชุมชนที่มีบทบาทสำคัญในการนำการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ชุมชน เป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน เป็นศูนย์พัฒนาชุมชน ส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรม เป็นสถานฝึกงานอาชีพ ตลอดจนเป็นศูนย์ดำเนินงานของทางราชการ ทำนองเดียวกัน ชุมชนก็มีบทบาทและความสำคัญต่อสถาบันการศึกษา เช่น ช่วยเหลือสนับสนุนสถาบันในด้านต่างๆ ช่วยอนุรักษ์และถ่ายทอดวัฒนธรรมชุมชน เป็นสถานที่ตั้งของหน่วยงานองค์การสถาบันการศึกษา ช่วยพัฒนาปรับปรุงการจัดสิ่งแวดล้อม กำหนดปรัชญา จุดหมายของสถาบัน ให้สอดคล้องกับความเป็นอยู่ของชุมชนที่สถาบันตั้งอยู่ ตลอดจนบทบาทในการควบคุม สนับสนุนการดำเนินงานของสถาบัน สถาบันจะอยู่ได้ต้องอาศัยความเชื่อถือ และความร่วมมือของประชาชน เช่นเดียวกับ สุวิทย์ มูลคำ (2543, หน้า 17-18) ที่กล่าวว่าสถานศึกษาควรจัดให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีคุณภาพ และได้มาตรฐานตามหลักการจัดการศึกษาคตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่คำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชน ทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าโรงเรียนและชุมชนต่างก็มีบทบาทและความสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาซึ่งกันและกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้นำในการส่งเสริม สนับสนุน ประสาน ดูแล ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ควรนำผลการวิจัย เรื่องความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ลพบุรี เขต 2 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า งานการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะในการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นๆ และในรายข้อคือ การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน เครื่องมือเครื่องใช้ และอาคารสถานที่อย่างเหมาะสมและเพียงพอ ซึ่งผลจากการวิจัยพบว่า เป็นรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดนำไปพัฒนา ปรับปรุงแก้ไข และส่งเสริมให้มีเพียงพอ และเหมาะสมแก่ความต้องการของสถานศึกษาที่อยู่ในความดูแลของตน ส่วนรายข้ออื่น ๆ ก็ควรพัฒนา ปรับปรุง และแก้ไขให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นตามลำดับด้วย

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการศึกษา ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ลพบุรี เขต 2 มีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาถึง ปัญหาและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยเฉพาะด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา เพื่อนำผลการวิจัยมาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ให้มีความสอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของชุมชน รวมถึงพัฒนาสถานศึกษา และพัฒนาเยาวชน ให้มีความรู้ มีความสามารถและมีความเจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้นต่อไป

2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา โดยเฉพาะด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และชุมชน เพื่อนำผลการวิจัยมาพัฒนาและปรับปรุงงานหลักสูตร ของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

บรรณานุกรม

- กมล ภูประเสริฐ. (2545). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: เมธีทิปส์.
- กัญพินา เชื่อมชิด. (2539). การบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต มหาวิทยาลัทยเกษตรศาสตร์.
- ชนิษฐ์ศรี ลีอารีย์. (2540). การบริหารและปัญหาการบริหารหลักสูตรในโรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษาสังกัดเทศบาลและเมืองพัทยา เขตการศึกษา 12. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต มหาวิทยาลัทยบูรพา.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2536). การพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2541). รายงานการวิจัยและประเมินผลประสิทธิภาพของการประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2543). รายงานการเสวนาทางวิชาการ เรื่อง ความสามารถของนักเรียนบนเวทีระดับโลก : ผลการแข่งขันโอลิมปิกวิชาการ ปี 2538-2542 กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). การพัฒนาหลักสูตร: หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: อลิ้นแพรส.
- จำเนียร ศิลปวานิช. (2538) หลักและวิธีการสอน. กรุงเทพมหานคร: เจริญรุ่งเรือง การพิมพ์.
- ชูศรี สุวรรณโชติ. (2544). หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร: ทิฆังเอ็ด.
- ชัยเนตร ไวยคณ. (2539). การศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษสังกัดกรมสามัญศึกษาในส่วนกลาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดิณ ปรัชญพฤทธิ. (2532). การบริหารการพัฒนา : ความหมาย เนื้อหา แนวทางและ ปัญหา. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2545). คู่มือการเขียนและการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ชารอักษร.

- ถวิลวดี บุรีกุล. (2543, ธันวาคม). แนวคิดของการมีส่วนร่วมในระบบอบประชาธิปไตย [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.kpi.ac.th/kpiuser/public.participation/deflist.asp>.
- ทิพย์พร นันทพันธ์. (2539). การบริหารวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ทิพากร นิตยสมบูรณ์. (2539). การบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษากระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2543). การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- ธำรง บัวศรี. (2542). ทฤษฎีหลักสูตร (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: ธนวิการพิมพ์.
- นิตยา ทับพุ่ม. (2544). ปัญหาและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการจัดระบบสารสนเทศทางการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์. (2534). ก้าวเข้าสู่ผู้บริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์.
- นฤธิดา แดงใหญ่. (2542). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพมหานคร: สหมิตรออฟเซต.
- _____. (2543). การบริหารวิชาการ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี.
- บุญธรรม กิจปริดาภิสุทธิ. (2535). ระเบียบวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: บีแอนด์บี.
- บังอร อนุเมธางกูร, และคนอื่นๆ. (2542). หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา. ฉะเชิงเทรา: สถาบันราชภัฏราชชนรินทร์.
- ปัญญา แก้วกียูร. (2545). ชุดฝึกอบรมผู้บริหาร : ประมวลสาระ เรื่อง หลักการจัดการศึกษาในรูปแบบการใช้โรงเรียนหรือเขตพื้นที่การศึกษาเป็นฐาน. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- บรรพต สุวรรณประเสริฐ. (2544). การพัฒนาหลักสูตรโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (พิมพ์ครั้งที่ 2). เชียงใหม่: แสงศิลป์.

- พิชัย เสงี่ยมจิตต์. (2542). การบริหารงานเฉพาะด้านสถาบันการศึกษา. อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2531). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ไพรัช อรรถกามานนท์, และมัทนา โชควรวรรณกร. (2546). การส่งเสริมชุมชนและท้องถิ่นในการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.
- มาเจอ โก๊ะสุข. (2538). สภาพและปัญหาในการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษา (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รุจิรี ภูสาระ, และจันทราณี สงวนนาม. (2545). การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: บิวด พอยท์.
- วิจัย,และพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ. (2547). เรียนรู้สู่คุณภาพสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- วิชาการ, กรม. (2543). การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.
- _____. (2544). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. (2545 ก). แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2545 ข). รายงานการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.
- _____. (2546). รายงานการศึกษาความพร้อมการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ปีการศึกษา 2546. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- วิจัย ดิษฐะ. (2535). การพัฒนาหลักสูตรและการสอน. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- วิจัย ราชบุรีศิริ. (2526). หลักสูตรและแบบเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- วิจัย วงษ์ใหญ่. (2537). กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- วิโรจน์ สารัตนะ. (2544). โรงเรียน : องค์การแห่งการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: อักษราพัฒนา.

- วิวัฒน์ พรหมมุนินทร์. (2542). **ความคิดเห็นที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน 12 ปี ของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัด
สระบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.**
- วัฒนาพร กระจับทุกย์. (2545). **การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้น
พื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.**
- ศึกษานิเทศก์, กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5, หน่วย (2545). **การเตรียมความพร้อม
ในการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ครุสภาลาดพร้าว.**
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2542). **คำชี้แจงประกอบพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.
2542. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.**
- _____. (2544). **ร่างคู่มือบริหารจัดการหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ครุสภา
ลาดพร้าว.**
- _____. (2545). **แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
ครุสภาลาดพร้าว.**
- _____. (2546). **คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล.
กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.**
- สมเกียรติ ศรีสกุล. (2533). **หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร:
ทิพย์วิสุทธิ์.**
- สมยศ นาวิการ. (2540). **ทฤษฎีองค์การ. กรุงเทพมหานคร: ดอกหญ้า.**
- สมศักดิ์ บุญศิริกุล. (2533). **การบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521
(ฉบับปรับปรุง 2533) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการศึกษามูลนิธิแห่ง
คริสตจักรในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.**
- สมศักดิ์ ป้อมบุบผา. (2544). **สภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนของ
คณะกรรมการการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏ
เทพสตรี.**
- สมศักดิ์ วัชรเสถียร. (2538). **การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรมัธยม
ศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.**

- สมหมาย ปานสันเทียะ. (2537). การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและแนวทางการบริหาร
หลักสูตรในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัด
นครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
สามัญศึกษา, กรม.(2539). เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2542ก). การประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2542 ข). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กรุงเทพมหานคร:
พรินทวงกรภาพิิด.
- _____. (2545). นโยบายกรมสามัญศึกษา ปีงบประมาณ 2544. กรุงเทพมหานคร.
การวิเคราะห์สาระสำคัญ. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.
- สิปปนนท์ เกตุทัต. (2538). ก้าวมันหันโลก. เอกสารประกอบการปาฐกฐาสมเด็จพะมหิต
ลาธิเบศรฯ (3). การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์ : เสริมสร้างสมรรถนะไทยใน
ประชาคมโลก. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สื่อพลัง. (2544,ตุลาคม – ธันวาคม). มาตรฐานการศึกษา สู่ปี 545.วารสารสื่อพลัง, 9(4),
2-17.
- สันต์ ขวมนำรุ่ง. (2547). หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร. เอกสารการนิเทศ ฉบับที่
260. กรุงเทพมหานคร: การศาสนา.
- สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. (2545, ธันวาคม – มกราคม). โรงเรียนกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
ของผู้ปกครองและชุมชน. วารสารวิชาการ (2), 21 – 23.
- สร้อยตระกูล อรรถมานะ. (2542). พฤติกรรมองค์การ : ทฤษฎีและการประยุกต์.
กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สายสวัสดิ์ วิไลกุล. (2537). ปัญหาการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษา (ฉบับปรับปรุง
พ.ศ. 2533)ใน โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุบิน จันทะนันท์. (2543). การศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สุริย์ย ศิริโกลาภิรมย์. (2541). ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการวิจัย. ลพบุรี: สถาบัน
ราชภัฏเทพสตรี.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2543). เรียนรู้สู่ครูมืออาชีพ. กรุงเทพมหานคร: ที. พี. พริน.

- สำเริง ช่างแย้ม. (2537). **ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษา (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.**
- หวน พันธุพันธ์. (2528). **การบริหารโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.**
- อมรา เล็กเริงสินธุ์. (2540). **หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.**
- อิทธิพล ศรีเสาวลักษณ์, และคนอื่นๆ. (2540). **การมีส่วนร่วม. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.**
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2540). **หลักสูตรและการบริหารงานของโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เอสดีเพรส.**
- _____. (2542). **ปฏิรูปการศึกษา : แนวคิดและหลักการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.**
- อำภา บุญช่วย. (2537). **การบริหารงานวิชาการโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรินติ้งเฮาส์.**
- อำนาจ สิทธิแสง. (2543). **สภาพการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาและคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่ามะตูม จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.**
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2540). **หลักบริหารการศึกษาทั่วไป (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: อมงศ์ศิลป์การพิมพ์.**
- อรสา ปรายนคร. (2525). **หลักสูตรและแบบเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.**
- Beauchamp. (1975). **A curriculum theory (3rd ed.). Illinois : The Kegg.**
- Best, John W. (1978). **Research In education (5th ed.). New Jersey: Prentice - Hall.**
- Saylor, Galen J.,& Alexander, William M. r. (1978). **Planning curriculum for school. New York : Rinehart and Winstons.**
- UNESCO. (1978). **Strategies and procedures in developing and implementing curriculum. In Report of Workshop. Bangkok : UNESCO.**
- Wellman, Lauric. (1988) **Factors relation to the implementation of the New York state curriculum of English a second language in secondary school. Dissertation Abstracts International, 46(6), 1472-A.**

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการและครูผู้สอน
ต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2

คำชี้แจงทั่วไป

1. การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการและครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2
2. การบริหารหลักสูตร หมายถึง กระบวนการนำหลักสูตรไปใช้เตรียมเด็กหรือเยาวชน ให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถโดยเริ่มตั้งแต่การวางแผนหลักสูตร การใช้หลักสูตร และการประเมินผลหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดหมายของหลักสูตรและความต้องการของสังคม ซึ่งประกอบด้วยภารกิจ 7 ด้าน (กรมสามัญ, 2545, หน้า 7) คือ 1) การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา 2)การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 3) การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร 4) การดำเนินการใช้หลักสูตร 5) การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล 6) การสรุปการดำเนินงานของสถานศึกษา และ 7) การปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร
3. แบบสอบถามฉบับนี้ มี 3 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 สอบถาม ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการและครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2
 4. กรุณาตอบแบบสอบถามทุกข้อ เพื่อประโยชน์ในการนำผลของการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนางานการบริหารสถานศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ต่อไป

ขอขอบคุณ

(นางพัชริน ทับทิม)

นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

1	2	3
☐	☐	☐

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน [] ข้อความที่ท่านเลือกเพียงคำตอบเดียว
สำหรับผู้วิจัย

1. สถานภาพในการปฏิบัติหน้าที่

4 ☐

- [] ผู้บริหาร
- [] หัวหน้าฝ่ายวิชาการ
- [] ครูผู้สอน

2. ประสบการณ์ในการทำงาน

5 ☐

- [] ต่ำกว่า 5 ปี
- [] 5 - 15 ปี
- [] 16 - 26 ปี
- [] มากกว่า 26 ปีขึ้นไป

3. วุฒิการศึกษา

6 ☐

- [] ระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
- [] สูงกว่าปริญญาตรี

4. ทักษะคิดต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

7 ☐

- [] ผู้บริหาร
- [] หัวหน้าฝ่ายวิชาการ
- [] ครูผู้สอน

5. ขนาดของสถานศึกษา

8 ☐

- [] ขนาดเล็ก
- [] ขนาดกลาง
- [] ขนาดใหญ่

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการและครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2

คำชี้แจง ในฐานะที่ท่านเป็นผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หรือครูผู้สอน โปรดแสดงความคิดเห็นที่ท่านมีต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ในข้อบ่งชี้ 7 ด้าน คือ

1. การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา
2. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
3. การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร
4. การดำเนินการใช้หลักสูตร
5. การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล
6. การสรุปผลการดำเนินงาน
7. การปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร

คำแนะนำ ขอให้ท่านเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน โดยระดับคะแนนต่างๆ มีความหมายดังต่อไปนี้

- 5 หมายถึง ความคิดเห็นในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ความคิดเห็นในระดับระดับมาก
- 3 หมายถึง ความคิดเห็นในระดับระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ความคิดเห็นในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน	ความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 1. มีการกำหนดรูปแบบ วิธีการและเกณฑ์การตัดสิน การวัดผลประเมินผล และเอกสารหลักฐานการศึกษาที่ชัดเจน	✓				

คำอธิบาย

ข้อ 1 ท่านเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นเลข 5 แสดงว่าท่านมีความเห็นว่า สถานศึกษามีการกำหนดรูปแบบ วิธีการและเกณฑ์การตัดสิน การวัดผลประเมินผล และเอกสารหลักฐานการศึกษาที่ชัดเจน อยู่ในระดับมากที่สุด

การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ความคิดเห็น					สำหรับผู้ วิจัย
	5	4	3	2	1	
การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา						
1. การตรวจสอบลักษณะของหลักสูตรเพื่อเตรียมความพร้อม ซึ่งได้แก่ ความกระฉับกระเฉงของคำชี้แจง คำอธิบายรายวิชาสาระสำคัญ และความสอดคล้อง เป็นต้น						9 ☐
2. การสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรเพื่อเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร						10 ☐
3. การอบรมพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร						11 ☐
4. การแต่งตั้งคณะกรรมการของสถานศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนจัดทำหลักสูตร						12 ☐
5. การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน เครื่องมือเครื่องใช้ และอาคารสถานที่อย่างเหมาะสมและเพียงพอ						13 ☐
6. การจัดทำสารสนเทศและแผนพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา						14 ☐
7. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ปกครองนักเรียน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และชุมชน เพื่อ ขอความร่วมมือโดยวิธีการที่หลากหลาย						15 ☐
การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา						
8. การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย ของการจัดการศึกษา โดยอาศัยความร่วมมือจากชุมชน						16 ☐
9. การจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ ความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น						17 ☐

การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ความคิดเห็น					สำหรับผู้ วิจัย
	5	4	3	2	1	
การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา (ต่อ)						
10. การกำหนดสาระการเรียนรู้ของหลักสูตร สถานศึกษา ได้แก่ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เวลาหน่วยกิต การจัดทำคำอธิบายรายวิชา และ การจัดทำหน่วยการเรียนรู้						18 ☐
11. การออกแบบการเรียนรู้หลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน การจัดทำสื่อ การเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล						19 ☐
12. การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ กิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมนักเรียน						20 ☐
13. การกำหนดรูปแบบ วิธีการและเกณฑ์ การ ตัดสิน การวัดผลประเมินผล และเอกสาร หลักฐานการศึกษา						21 ☐
14. การพัฒนาระบบการส่งเสริมสนับสนุนเพื่อ จัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของ หลักสูตร						22 ☐
15. การเรียบเรียงหัวข้อที่สำคัญ ในการจัดทำ หลักสูตรซึ่งได้แก่ 1) วิทยาลัย การกิจ เป้าหมาย 2) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 3) โครงสร้าง หลักสูตร 4) รายวิชาตามกลุ่มสาระ 5) กิจกรรม พัฒนาผู้เรียน 6) การจัดการเรียนรู้และส่งเสริม การเรียนรู้ 7) การวัดผลประเมินผล และ 8) การบริหารจัดการหลักสูตร						23 ☐
การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร						
16. การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความ ต้องการ						24 ☐
17. การกำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ ชัดเจน						25 ☐

การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
	5	4	3	2	1	
การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร (ต่อ)						
18. การวางแผนงาน หรือจัดทำแผนงาน โครงการที่ ชัดเจน และสอดคล้องกับหลักสูตร _____						26 ☐
19. การส่งเสริม และสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้ _____						27 ☐
20. การนำแผนงานไปปฏิบัติเพื่อให้บรรลุ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร _____						28 ☐
การดำเนินการใช้หลักสูตร						
21. การประเมินแผนงาน โครงการ ก่อนนำ หลักสูตรไปใช้ _____						29 ☐
22. สถานศึกษามีการเตรียมการเพื่อนำหลักสูตร ไปใช้ ได้แก่ ตัวหลักสูตร เอกสารการใช้ หลักสูตร คู่มือครู และอื่นๆ _____						30 ☐
23. การกำหนดหน่วยงานเพื่อขอรับการสนับสนุนใน การดำเนินการใช้หลักสูตร ของสถานศึกษา เช่น เขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด เป็นต้น _____						31 ☐
24. การกำหนดบุคลากร และผู้ที่เกี่ยวข้องในการใช้ หลักสูตรที่ชัดเจน _____						32 ☐
25. การกำหนดแนวทางการติดตาม การประเมินผล การใช้หลักสูตรที่ชัดเจน _____						33 ☐
การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล						
26. สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลภายใน สถานศึกษา _____						34 ☐
27. การจัดทำแผนงาน โครงการการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลภายในสถานศึกษา _____						35 ☐
28. จัดทำเอกสารดำเนินงานบริหารจัดการหลักสูตร สถานศึกษาเป็นปัจจุบัน _____						36 ☐
29. การรายงานผลการนิเทศ กำกับ ติดตาม และ ประเมินผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบ _____						37 ☐

การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ความคิดเห็น					สำหรับผู้ วิจัย
	5	4	3	2	1	
การสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษา						
30. การรวบรวมข้อมูล และผลการดำเนินงานการใช้หลักสูตรสถานศึกษา _____						38 ☐
31. การรายงานผลการดำเนินงานการใช้หลักสูตรเป็นระยะตามเวลาที่กำหนด _____						39 ☐
32. การนำผลการรายงานการดำเนินงานการใช้หลักสูตรเผยแพร่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและชุมชนรับทราบ _____						40 ☐
การปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร						
33. สถานศึกษานำผลการดำเนินงาน รวมทั้งปัญหาข้อเสนอแนะ ใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนเพื่อปรับปรุงและพัฒนา _____						41 ☐
34. สถานศึกษาคำเนินการปรับปรุง และพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น _____						42 ☐
35. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย รวมทั้งยุทธศาสตร์ในการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรในปีต่อไป _____						43 ☐

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการวิจัย

ที่ ศธ ๐๕๔๔.๐๒/ ๒๕๐

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนน นารายณ์มหาราช
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๒๔ เมษายน ๒๕๔๔

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เรียน นายประทีป หงษ์โสภา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเรื่องความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางพัชริน ทับทิม นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหาร หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยมี ดร. เฉลิมชัย หาญกล้า เป็นประธานกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และผ.ศ. ดร. ประสิทธิ์ ประชาติ เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือใช้ในการ ทำวิจัย ซึ่งมหาวิทยาลัยฯ ได้พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ จึงขอเรียน เชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี โค้รขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้

จึงเรียนมาเพื่อให้โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุเทพ อ่อนใส)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณะครุศาสตร์

โทร.๐-๓๖๔๔-๑๑๑๒, ๐-๓๖๔๒-๒๖๐๗-๕ ต่อ ๔๔๔

โทรสาร. ๐-๓๖๔๒-๒๖๑๐ Email : rajabhat@thepdatri.rits.ac.th

ที่ ศธ ๐๕๔๙.๐๒/ ๒๕๑

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนน นารายณ์มหาราช
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๒๔ เมษายน ๒๕๔๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เรียน นางสาวลัดดาวัลย์ โพธิ์สุวรรณ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเรื่องความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางพัชริน ทับทิม นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหาร หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยมี คร. เฉลิมชัย หาญกล้า เป็นประธานกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และผ.ศ. ดร. ประสิทธิ์ ประชาดี เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือใช้ในการ ทำวิจัย ซึ่งมหาวิทยาลัยฯ ได้พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ จึงขอเรียน เชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้

จึงเรียนมาเพื่อได้โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุเทพ อ่อนใส)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณะครุศาสตร์

โทร.๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒, ๐-๓๖๔๒-๒๖๐๗-๙ ต่อ ๔๑๑

โทรสาร. ๐-๓๖๔๒-๒๖๑๐ Email : rajabhat@thepdatri.rits.ac.th

ที่ ศธ ๐๕๔๙.๐๒/ ๒๕๐๒

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนน นารายณ์มหาราช
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๒๔ เมษายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เรียน นายบัญชา จันทร์ดา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเรื่องความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางพัชริน ทับทิม นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยมี ดร. เฉลิมชัย หาญกล้า เป็นประธานกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และผ.ศ. ดร. ประสิทธิ์ ประชาดี เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือใช้ในการทำวิจัย ซึ่งมหาวิทยาลัยฯ ได้พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ไคร้ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้

จึงเรียนมาเพื่อได้โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุเทพ อ่อนใส)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณะครุศาสตร์

โทร.๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒, ๐-๓๖๔๒-๒๖๐๗-๙ ต่อ ๔๔๑

โทรสาร. ๐-๓๖๔๒-๒๖๑๐ Email : rajabhat@thepdatri.rits.ac.th

ที่ ศร ๐๕๔๙.๐๒/ ๒๕๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนน นารายณ์มหาราช
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๒๔ เมษายน ๒๕๔๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เรียน นายสายนต์ พันธุ์ไม้

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเรื่องความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ
และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางพัชริน ทับทิม นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร มหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง
ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหาร
หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยมี
ดร. เฉลิมชัย หาญกล้า เป็นประธานกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และผ.ศ. ดร. ประสิทธิ์
บุระชาติ เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือใช้ในการ
ทำวิจัย ซึ่งมหาวิทยาลัยฯ ได้พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ จึงขอเรียน
เชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ไ้ขอความอนุเคราะห์จากท่าน
ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้

จึงเรียนมาเพื่อได้โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณ
เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุเทพ อ่อนโสภา)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณะครุศาสตร์

โทร.๐-๓๖๔๔-๑๑๑๒, ๐-๓๖๔๒-๒๖๐๗-๙ ต่อ ๔๑๑

โทรสาร. ๐-๓๖๔๒-๒๖๑๐ Email : rajabhat@thepdatri.rits.ac.th

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ที่ / ๒๕๔๙ วันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๔๙
เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน ผศ.วินัย สมมิตร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเรื่องความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่าย
วิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางพัชริน ทับทิม นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร มหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง
ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหาร
หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยมี
ดร. เฉลิมชัย หาญกล้า เป็นประธานกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และผ.ศ. ดร. ประสิทธิ์
ประชาติ เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือใช้ในการ
ทำวิจัย ซึ่งมหาวิทยาลัยฯ ได้พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ จึงขอเรียน
เชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ไคร้ขอความอนุเคราะห์จากท่าน
ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้

จึงเรียนมาเพื่อได้โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณ
เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุเทพ อ่อนไสว)

คณบดีคณะครุศาสตร์

ที่ ศบ ๐๕๔๔.๐๒/ ๔๖๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนน นารายณ์มหาราช
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อทดลองใช้ (Try out) เครื่องมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองม่วงวิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเรื่องบทบาทหน้าที่ในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ จำนวน ชุด

ด้วย นางพัชริน ทับทิม นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร มหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง
ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหาร
หลักสูตรสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยมี
ดร. เณติมชัย หาญกล้า เป็นประธานกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และผ.ศ. ดร. ประสิทธิ์
ประชาติ เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการทดลองใช้ (Try out)
เพื่อตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงเครื่องมือวิจัยที่สร้างขึ้น

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ใ้ขอความอนุเคราะห์จากท่าน
ให้นางพัชริน ทับทิม ดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ ครูโรงเรียนหนองม่วง
วิทยา ได้ทดลองใช้เครื่องมือวิจัยดังกล่าว โดยผู้วิจัยขออนุญาตดำเนินการแจกเครื่องมือและเก็บ
เครื่องมือด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อได้โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณ
เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุเทพ อ่อนใสว)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณะครุศาสตร์

โทร.๐-๓๖๔๔-๑๑๑๒, ๐-๓๖๔๒-๒๖๐๗-๕ ต่อ ๔๑๑

โทรสาร. ๐-๓๖๔๒-๒๖๑๐ Email : rajabhat@thepdatri.rits.ac.th

ภาคผนวก ค
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. นายประทีป หงษ์โสภณ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2
ปริญญาดุษฎีศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วินัย สมมิตร อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ปริญญาดุษฎีศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. นางสาวลัดดาวัลย์ โพธิ์สุวรรณ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2
ปริญญาดุษฎีศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวัดผลและประเมินผลการศึกษา
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
4. นายบัญชา จันทรรคา ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 33
ปริญญาดุษฎีศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
5. นายสายันต์ หันทิพย์ พนักงานราชการ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 33
ปริญญาดุษฎีศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์

ชื่อ - สกุล	นางพัชริน ทับทิม
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 19 เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2503
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	57 หมู่ 8 ตำบลหนองแขม อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านโคกกลาง ตำบลดงดินแดง อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2515	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 โรงเรียนยงค์สุรียศึกษา อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี
พ.ศ. 2520	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวินิตศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี
พ.ศ. 2522	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ. สูง) วิทยาลัยครูเทพสตรี อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี
พ.ศ. 2531	ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศษ.บ.) วิชาเอกการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช จังหวัดนนทบุรี
พ.ศ. 2549	ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2526	ครู 2 โรงเรียนบ้านกุดนางทอง อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา
พ.ศ. 2529	อาจารย์ 1 โรงเรียนบ้านสามแยกมาเจริญ อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี
พ.ศ. 2536	อาจารย์ 2 โรงเรียนบ้านโคกกลาง อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี
ปัจจุบัน	ครู คศ. 2 โรงเรียนบ้านโคกกลาง อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี